

Regeringens proposition 1999/2000:99

Prop. 1999/2000:99

Gruppbaserade försäkringsrörelse regler

Prop.
1999/2000:99

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 mars 2000

Göran Persson

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås nya gruppbaserade rörelse regler för försäkringsbolag och understödsföreningar. Genom förslagen genomförs EG-direktivet om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (försäkringsgruppsdirektivet, 98/78/EG).

Förslagen innebär att försäkringsföretagens ansvar för den finansiella stabiliteten – med hänsyn till relationerna med närstående företag och större ägare – tydliggörs, samtidigt som Finansinspektionens möjligheter att bedriva gruppbaserad tillsyn stärks. Detta leder till ett ökat skydd för försäkringstagarnas tillgångar och därigenom till att försäkringsföretagens åtaganden enligt försäkringsavtal kan infrias i än högre utsträckning.

En *försäkringsgrupp* utgörs av försäkringsföretaget, dotterföretag och intresseföretag. Dessutom beaktas bl.a. moderföretag som är försäkringsholdingföretag, utländska försäkringsföretag samt större ägare till företag i gruppen.

I propositionen föreslås bl.a. en ny rörelse regel som innebär att försäkringsbolag och understödsföreningar skall ha *god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag som ingår i en försäkringsgrupp*, så att kraven enligt stabilitetsprincipen för försäkringsrörelse kan tillgodoses.

Försäkringsbolag och understödsföreningar skall också beräkna en *gruppbaserad ekonomisk ställning* med hänsyn till de andra företagen i försäkringsgruppen (gruppbaserad kapitalbas och solvensmarginal) enligt vissa alternativa beräkningsmetoder.

För försäkringsbolag som har ett eller flera dotter- eller intresseföretag som är försäkringsföretag införs ett nytt *gruppbaserat kapitalkrav*. Detta

skall bestämmas och sanktioneras enligt regler liknande de som gäller för kapitalkrav på individuell nivå.

Väsentliga affärshändelser och avtal med andra företag i gruppen samt beräkningen av den gruppbaseade ställningen skall sammanställas i en *gruppbasead redovisning* som skall ges in till Finansinspektionen. I vissa fall kan inspektionen medge undantag från skyldigheten att upprätta en sådan redovisning.

För att säkerställa innehållet i den gruppbaseade redovisningen lämnas också förslag om skyldighet för andra företag inom gruppen att lämna den *information* som behövs för denna redovisning. Det föreslås vidare att inspektionen ges en möjlighet att i vissa fall inhämta eller kontrollera informationen.

En ny regel om *tystnadsplikt* föreslås för information som mottagits av de försäkringsbolag eller understödsföreningar som skall upprätta den gruppbaseade redovisningen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar.....	13
3	Ärendet och dess beredning.....	16
4	Bakgrund	17
4.1	Nuvarande EG-regler för solvenstillsyn	17
4.1.1	Finansiell hemlandstillsyn.....	17
4.1.2	Försäkringsdirektivens kapitalkrav	17
4.1.3	Sanktioner vid överträdelse av solvensreglerna	18
4.1.4	Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter	19
4.2	Nuvarande svenska regler för solvenstillsyn	19
4.3	Reformerade försäkringsrörelse regler	20
4.4	Översiktligt om gruppbaserad tillsyn för kreditinstitut och värdepappersbolag	21
5	Allmänt om försäkringsgruppdirektivet	23
6	Allmänna utgångspunkter.....	25
7	Gruppbaserade rörelse regler för försäkringsbolag.....	26
7.1	Definitioner av betydelse för försäkringsgruppens omfattning	26
7.2	Vilka företag som ingår i en försäkringsgrupp.....	31
7.3	Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen.....	33
7.4	Beräkning av ett försäkringsbolags gruppbaserade ekonomiska ställning.....	35
7.5	Ett gruppbaserat kapitalkrav.....	39
7.6	Gruppbaserad redovisning	41
7.7	Undantag från gruppbaserad redovisning	43
7.7.1	Undantag för försäkringsbolag i en undergrupp.....	43
7.7.2	Utelämnande av företag från en gruppbaserad redovisning.....	46
8	Kontroll av företag som skall omfattas av en gruppbaserad redovisning	48
9	Tillsyn över internationella försäkringsgrupper	50
10	Tystnadsplikt m.m.....	54
11	Gruppbaserade rörelse regler för understödsföreningar	56
12	Ekonomiska konsekvenser	60

13	Författningskommentarer	62	Prop. 1999/2000:99
13.1	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	62	
13.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar.....	71	
	Bilaga 1 Försäkringsdirektivet.....	74	
	Bilaga 2 Förteckning över remissinstanser.....	91	
	Bilaga 3 Lagrådsremissens lagförslag.....	92	
	Bilaga 4 Lagrådets yttrande	102	
	Bilaga 5 Särskilt om beräkningen av gruppbaserad ekonomisk ställning - beräkningsmetodernas tillämpning.....	105	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2000.....	115	
	Rättsdatablad.....	116	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 1999/2000:99

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
2. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar.

2.1 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)²
dels att nuvarande 1 kap. 9 b § skall betecknas 1 kap. 9 f §,
dels att nya 1 kap. 9 f § samt 19 kap. 11 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 1 kap. 9 b och 9 e §§
och 19 kap. 4 §, samt ett nytt kapitel, 7 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

9 b §

Om ett företag äger andelar i en juridisk person som inte är dotterföretag och utövar ett betydande inflytande över den juridiska personens driftsmässiga och finansiella styrning samt ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse mellan företaget och den juridiska personen, är den juridiska personen intresseföretag till företaget.

Innehar ett företag minst tjugo procent av rösterna för samtliga andelar i en annan juridisk person, skall det anses ha sådant inflytande över och sådan förbindelse med denna som avses i första stycket, om inte annat framgår av omständigheterna. Detsamma gäller om företagens dotterföretag eller företaget tillsammans med ett eller flera dotterföretag eller flera dotterföretag tillsammans innehar minst tjugo procent av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (EGT nr L 330, 5.12.1998, Celex 31998L0078).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

9 e §

Med försäkringsholdingföretag avses enligt denna lag ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag och vars verksamhet huvudsakligen består i att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsbolag eller utländska försäkringsföretag.

9 b §

I de fall som avses i 9 § första stycket 1–3 och andra stycket skall sådana rättigheter som tillkommer någon som handlar i eget namn men för en annan fysisk eller juridisk persons räkning anses tillkomma den personen.

Vid bestämmandet av antalet röster i ett dotterföretag beaktas inte de aktier eller andelar i dotterföretaget som innehas av företaget självt eller av dess dotterföretag. Detsamma gäller aktier eller andelar som innehas av den som handlar i eget namn men för dotterföretagets eller dess dotterföretags räkning.

9 f §³

I de fall som avses i 9 § första stycket 1–3 och andra stycket *samt* 9 b § skall sådana rättigheter som tillkommer någon som handlar i eget namn men för en annan fysisk eller juridisk persons räkning anses tillkomma den personen.

7 a kap. Försäkringsgrupper

Vilka företag som ingår i en försäkringsgrupp

1 § En försäkringsgrupp enligt denna lag består av

1. ett försäkringsbolag och dess dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag,
2. ett försäkringsbolag och dess moderföretag som är
  - a) ett försäkringsholdingföretag,
  - b) ett utländskt återförsäkringsföretag eller
  - c) ett annat utländskt försäkringsföretag med hemvist utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
3. ett försäkringsbolag och dess moderföretag som är ett annat företag än som avses i 1 och 2.

Vad som i detta kapitel föreskrivs i fråga om intresseföretag skall även gälla företag som inte är ett dotterföretag eller intresseföretag, om innehavet direkt eller indirekt uppgår till 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet.

2 § En försäkringsgrupp enligt 1 § första stycket omfattar även

1. försäkringsbolagets andra dotterföretag och intresseföretag,

³ Senaste lydelse av tidigare 9 b § 1995:1567.

2. företag som försäkringsbolaget är dotterföretag eller intresseföretag till, och
3. övriga dotterföretag och intresseföretag till företag som anges i 2.

Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen

3 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket skall ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt deras påverkan på försäkringsbolagets ekonomiska ställning, så att kraven enligt 1 kap. 1 a § första stycket kan tillgodoses.

Första stycket gäller även affärshändelser och avtal mellan försäkringsbolaget och en fysisk person som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med försäkringsbolaget eller ett annat företag inom försäkringsgruppen.

Gruppbaserat kapitalkrav

4 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket 1 skall, utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 8 a §, ha en kapitalbas som är tillfredsställande med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (gruppbaserad kapitalbas). När den gruppbaserade kapitalbasen bestäms skall 7 kap. 22 och 24 §§ samt 26 § tredje stycket första meningen tillämpas.

Den gruppbaserade kapitalbasen skall uppgå till en nivå som är tillräcklig med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (gruppbaserad solvensmarginal). När den gruppbaserade solvensmarginalen bestäms skall 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse tillämpas.

Beräkning av gruppbaserad ekonomisk ställning

5 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket 1 och 2 skall göra en beräkning av gruppbaserad kapitalbas och solvensmarginal för att bestämma den ekonomiska ställningen med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen. Beräkningen skall göras enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det finns skäl får beräkningen i stället göras enligt en konsolideringsmetod.

Vid beräkningen skall dotterföretag och intresseföretag som är försäkringsföretag beaktas proportionellt efter försäkringsbolagets innehav om inte särskilda skäl talar för att de beaktas till annan andel.

Beräkningen skall särskilt tillgodose att avdrag från kapitalbasen görs för dels tillgångar som får ingå i kapitalbasen hos ett annat försäkringsföretag i försäkringsgruppen, dels värden som skapats internt inom gruppen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om beräkningsmetodernas användning och innehåll.

Gruppbaserad redovisning

6 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket skall upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (gruppbaserad redovisning).

En gruppbaserad redovisning skall innehålla en sammanställning av sådana väsentliga affärshändelser och avtal som avses i 3 §. I de fall som avses i 1 § första stycket 1 och 2 skall redovisningen även innehålla en sådan beräkning som avses i 5 §. Redovisningen skall i det fall som avses i 1 § första stycket 2 upprättas som om moderföretaget är ett försäkringsbolag och särskilt visa detta moderföretags fördelning av kapitalet inom koncernen och intresseföretag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den gruppbaserade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna skall ges in till Finansinspektionen.

Undantag från gruppbaserad redovisning

7 § Finansinspektionen får medge att ett försäkringsbolag helt eller delvis undantas från skyldigheten att upprätta och ge in en gruppbaserad redovisning enligt 6 §, om bolaget

1. omfattas av en gruppbaserad redovisning eller motsvarande sammanställning som upprättas av ett annat företag, och
2. den ekonomiska ställningen kan antas vara tillfredsställande med hänsyn till kraven i 3 § första stycket och 4 §.

8 § Finansinspektionen får medge att ett företag helt eller delvis utelämnas från en gruppbaserad redovisning enligt 6 §, om

1. företaget är beläget i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information,
2. företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med tillsynen, eller
3. ett beaktande av företaget skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med tillsynen.

Information till försäkringsbolag som skall upprätta en gruppbaserad redovisning

9 § Ett företag som ingår i en försäkringsgrupp enligt 1 och 2 §§ samt sådana fysiska personer som avses i 3 § andra stycket skall till ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket lämna de uppgifter som behövs för att upprätta en gruppbaserad redovisning som uppfyller kraven i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Uppgifterna skall lämnas på försäkringsbolagets begäran så snart det kan ske.

Första stycket gäller även en juridisk eller fysisk person i förhållande till ett sådant utländskt företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som skall upprätta en gruppbaserad sammanställning enligt offentlig reglering som bygger på försäkringsgruppsdirektivet (98/78/EG).

Tystnadsplikt

10 § En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person, som enligt 9 § skall lämna

19 kap.

4 §

Om skyldigheten enligt 7 a kap. 9 § att lämna information till ett försäkringsbolag som skall upprätta en gruppbaserad redovisning inte fullgörs, får Finansinspektionen förelägga den som skall lämna informationen att fullgöra sin uppgiftsskyldighet direkt till inspektionen.

Ingår ett företag som omfattas av 7 a kap. 9 § i samma koncern som försäkringsbolaget, får inspektionen kontrollera uppgifterna på plats hos företaget.

Första och andra styckena gäller även i fråga om juridisk eller fysisk person som skall lämna uppgifter till ett sådant utländskt företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som skall upprätta en gruppbaserad sammanställning enligt offentlig reglering som bygger på försäkringsgruppsdirektivet (98/78/EG).

11 §⁴

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från denna lag eller någon annan författning som reglerar försäkringsbolagets näringsverksamhet eller från bolagsordningen,

2. bolagsordningen, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlaget och placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,

3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning, eller

4. någon av dem som ingår i försäkringsbolagets styrelse eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § femte stycket 3.

⁴ Senaste lydelse 1999:600.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, *eller, för ett försäkringsbolag som avses i 7 a kap. 1 § första stycket 1, den gruppbaseade kapitalbasen understiger den gruppbaseade solvensmarginalen enligt 4 § i samma kapitel,* skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat land inom EES och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen skall underrätta den behöriga utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.

Om ett föreläggande enligt andra–fjärde styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen, i fall som är av principiell betydelse eller av särskild vikt, anmäla detta till regeringen.

Finansinspektionen får begränsa bolagets förfoganderätt eller förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. bolaget inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,
2. bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,
3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen *eller, för ett försäkringsbolag som avses i 7 a kap. 1 § första stycket 1, den gruppbaseade kapitalbasen understiger den gruppbaseade solvensmarginalen enligt 4 § i samma*

kapitel, och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av bolagets koncession enligt 2 § eller enligt åttonde stycket.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Frågor om förverkande av koncession enligt åttonde stycket prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen. Regeringens prövning sker efter anmälan av inspektionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

Prop. 1999/2000:99

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1972:262) om understödsföreningar att det i lagen skall införas nio nya paragrafer, 26 a–26 h §§ och 71 a §, samt närmast före 26 a, 26 c, 26 d, 26 e, 26 f, 26 g och 26 h §§ nya rubriker av följande lydelse.

Försäkringsgrupper

Vilka företag som ingår i en försäkringsgrupp

26 a § En försäkringsgrupp enligt denna lag består av en understödsförening och dess dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag.

I fråga om vad som är dotterföretag och intresseföretag tillämpas 1 kap. 9, 9 b, 9 e och 9 f §§ försäkringsrörelselagen (1982:713). Vad som föreskrivs i fråga om intresseföretag skall vid tillämpningen av första stycket samt 26 b och 26 e §§ även gälla företag som inte är ett dotterföretag eller intresseföretag, om innehavet direkt eller indirekt uppgår till 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet.

26 b § En försäkringsgrupp enligt 26 a § första stycket omfattar även understödsföreningens andra dotterföretag och intresseföretag.

Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen

26 c § En understödsförening som avses i 26 a § första stycket skall ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt deras påverkan på föreningens ekonomiska ställning, så att föreningens förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras.

Första stycket gäller även affärshändelser och avtal mellan understödsföreningen och en fysisk person som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett företag inom försäkringsgruppen. I fråga om vad som är ett kvalificerat innehav eller nära förbindelse tillämpas 1 kap. 9 b och 9 c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Beräkning av gruppbaserad ekonomisk ställning

26 d § En understödsförening som avses i 26 a § skall göra en beräkning av gruppbaserad kapitalbas och solvensmarginal för att bestämma den ekonomiska ställningen med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen. Beräkningen skall göras enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det finns skäl får beräkningen i stället göras enligt en konsolideringsmetod.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (EGT nr L 330, 5.12.1998, Celex 31998L0078).

Den gruppbaseade kapitalbasen skall beräknas med tillämpning av 7 kap. 22 och 24 §§ samt 26 § tredje stycket första meningen försäkringsrörelselagen (1982:713). Den gruppbaseade solvensmarginalen skall beräknas med tillämpning av 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse.

Vid beräkningen skall dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag beaktas proportionellt efter understödsföreningens innehav om inte särskilda skäl talar för att de beaktas till annan andel.

Beräkningen skall särskilt tillgodose att avdrag från kapitalbasen görs för dels tillgångar som får ingå i kapitalbasen hos ett annat försäkringsföretag i försäkringsgruppen, dels värden som skapats internt inom gruppen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om beräkningsmetodernas användning och innehåll.

Gruppbasead redovisning

26 e § En understödsförening som avses i 26 a § första stycket skall upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (gruppbasead redovisning).

En gruppbasead redovisning skall innehålla en sammanställning av sådana väsentliga affärshändelser och avtal som avses i 26 c §. Redovisningen skall även innehålla en sådan beräkning som avses i 26 d §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den gruppbaseade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna skall ges in till Finansinspektionen.

Företag som får utelämnas från en gruppbasead redovisning

26 f § Finansinspektionen får medge att ett företag helt eller delvis utelämnas från en gruppbasead redovisning enligt 26 e §, om

1. företaget är beläget i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information,
2. företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med tillsynen, eller
3. ett beaktande av företaget skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med tillsynen.

Information till understödsförening som skall upprätta en gruppbasead redovisning

26 g § Ett företag som ingår i en försäkringsgrupp enligt 26 a och 26 b §§ samt sådana fysiska personer som avses i 26 c § andra stycket skall till en understödsförening som avses i 26 a § första stycket lämna de uppgifter som behövs för att upprätta en gruppbasead redovisning som uppfyller kraven i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Uppgifterna skall lämnas på föreningens begäran så snart det kan ske.

26 h § En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som enligt 26 g § skall lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse.

71 a §

Om skyldigheten enligt 26 g § att lämna information till en understödsförening som skall upprätta en gruppbaserad redovisning inte fullgörs, får Finansinspektionen förelägga den som skall lämna informationen att fullgöra sin uppgiftsskyldighet direkt till inspektionen.

Ingår ett företag som omfattas av 26 g § i samma koncern som understödsföreningen, får inspektionen kontrollera uppgifterna på plats hos företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Europaparlamentet och rådet antog den 27 oktober 1998 ett direktiv om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (98/78/EG, försäkringsgruppsdirektivet, *bilaga 1*).

EG:s hittillsvarande regler för solvenstillsyn är begränsade till den finansiella situationen i de enskilda försäkringsföretagen. Det saknas regler om hur ett försäkringsföretags ekonomiska ställning påverkas av soliditeten i andra företag med ägarrelationer till försäkringsföretaget. Direktivet syftar till att ge tillsynsmyndigheterna bättre möjligheter att bedöma ett försäkringsföretags ekonomiska ställning – i första hand storleken och kvaliteten på dess kapitalbas – med beaktande av dotterföretag och andra närstående företag. Konsumentskyddet stärks genom att skyddet för försäkringstagarnas tillgångar och försäkringsföretagens möjligheter att infria åtagandena enligt försäkringsavtalen ökas.

Försäkringsrörelselagstiftningen är fortfarande i behov av den språkliga och författningstekniska översyn som nämns i propositionen om ändrade försäkringsrörelse regler (prop. 1998/99:87, s. 121). Denna översyn avvaktar dock fortfarande de reformer som enligt samma proposition bör utgöra grunden för ett sådant arbete.

En promemoria om försäkringsgruppsdirektivets genomförande har upprättats på Finansdepartementet. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi99/4916).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 februari 2000 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 3*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*.

Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag. I förhållande till lagrådsremissen har också vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten. Lagrådets yttrande behandlas i avsnitt 9 samt i författningskommentaren (avsnitt 13).

4 Bakgrund

4.1 Nuvarande EG-regler för solvenstillsyn

4.1.1 Finansiell hemlandstillsyn

Inom Europeiska gemenskapen gäller för bl.a. försäkringstillsynen att tillsynsmyndigheten i försäkringsföretagets hemland ansvarar för den finansiella tillsynen över företaget, s.k. hemlandstillsyn. Tillsynen skall omfatta ett försäkringsföretags hela verksamhet inom gemenskapen, såväl den som bedrivs i hemlandet som den som bedrivs i andra medlemsländer inom gemenskapen – och även inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) – genom filial eller generalagentur eller genom s.k. gränsöverskridande verksamhet.

Ramarna för hemlandstillsynen har dragits upp i EG:s försäkringsdirektiv, främst i tredje skadeförsäkringsdirektivet (92/49/EEG) och tredje livförsäkringsdirektivet (92/96/EEG). Direktiven innehåller en precisering av vad hemlandstillsynen skall omfatta – en beskrivning som dock inte är heltäckande. I den finansiella tillsynen skall således ingå kontroll av försäkringsföretagets hela verksamhet, av dess solvens samt av tekniska avsättningar och de tillgångar som täcker dessa. Vidare skall hemlandsmyndigheten kräva att varje försäkringsföretag skall ha sunda metoder för administration och bokföring samt adekvata rutiner för intern kontroll.

För att hemlandsmyndigheten skall kunna ha regelbunden tillsyn över försäkringsföretagen skall dessa åläggas att till hemlandsmyndigheten årligen upprätta ett bokslut som utvisar bl.a. solvensen. Dessutom skall företagen åläggas att periodiskt redovisa de uppgifter som tillsammans med viss statistisk dokumentation behövs för tillsynen.

Förutom att reglera den finansiella hemlandstillsynens omfattning har genom försäkringsdirektiven vissa väsentliga områden genomgått en minimiharmonisering. I detta sammanhang är det framför allt solvensreglerna som är av intresse. Det är väsentligt att notera att det även på detta område är hemlandets regler som gäller för ett försäkringsföretags hela verksamhet inom gemenskapen.

4.1.2 Försäkringsdirektivens kapitalkrav

Försäkringsdirektiven innehåller även bestämmelser om rörelsens bedrivande. Hemlandet skall bl.a. föreskriva att alla försäkringsföretag skall ha ett tillräckligt stort buffertkapital i förhållande till sin totala verksamhet. Hittills gällande regler om kapitalkrav avser dock endast försäkringsföretagen på individuell nivå.

Buffertkapitalet i ett försäkringsföretag måste överstiga solvensmarginalen som bestäms med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning. Denna kapitalbuffert skall ha viss *sammansättning* och viss *storlek*.

I solvensmarginalen skall enligt närmare regler i direktiven ingå främst – inbetalt aktiekapital i försäkringsaktiebolag respektive garantikapital (kapital som skjutits till av garantier i ömsesidiga försäkringsföretag),

- hälften av aktiekapital eller garantikapital som ännu inte betalats in (om minst 25 procent har betalats),
- lagstadgade och fria reserver som inte motsvaras av ingångna försäkringsförpliktelser,
- balanserad vinst, och
- uttaxeringsbara fordringar som ett ömsesidigt försäkringsföretag kan ha på sina medlemmar, ett belopp som dock inte får överstiga vare sig hälften av skillnaden mellan vad som maximalt kan infordras och det som faktiskt har infordrats eller hälften av solvensmarginalen.

Under vissa förutsättningar kan dessutom ytterligare poster ingå i solvensmarginalen.

Vilken storlek solvensmarginalen skall ha beror på om det är livförsäkringsrörelse eller skadeförsäkringsrörelse ett företag bedriver. För livförsäkringsrörelse beräknas solvensmarginalen på summan av premiereserven och de positiva risksummorna. För skadeförsäkringsrörelse beräknas storleken på solvensmarginalen på det högsta av föregående års premier och genomsnittet av de senaste tre årens försäkringsersättningar. Dessutom gäller för både liv- och skadeförsäkringsrörelse att beräkningen i viss mån beaktar omfattningen av avgiven återförsäkring.

Som komplement till beräkningsreglerna ovan krävs en minsta nivå på storleken av solvensmarginalen. Denna minsta nivå (garantifonden) är för livförsäkringsrörelse 800 000 euro. För skadeförsäkringsrörelse är den beroende av vilka försäkringsklasser ett företag bedriver och varierar mellan 200 000 euro och 1 400 000 euro.

Solvensmarginalen skall motsvaras av tillgångar i företaget som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden. Medlemsländerna får dock inte fastställa några regler för valet av tillgångar som inte ingår i de tekniska avsättningarna.

4.1.3 Sanktioner vid överträdelser av solvensreglerna

Som framgått är det den behöriga myndigheten i hemlandet som svarar för tillsynen av solvensen. Varje hemlandsmyndighet skall enligt direktiven ha tillräckliga befogenheter och resurser för att övervaka den verksamhet som bedrivs av försäkringsföretag med huvudkontor inom respektive medlemsstats territorium i syfte att kontrollera att direktiven genomförs. Bland annat skall hemlandsmyndigheten ha möjlighet att inhämta uppgifter eller begära in handlingar angående försäkringsrörelsen och göra inspektion på plats i ett försäkringsföretags lokaler.

Om ett försäkringsföretags solvensmarginal underskrider kravet på solvensmarginalen skall hemlandsmyndigheten begära att företaget upprättar en plan för att återställa en sund finansiell ställning. Planen skall godkännas av hemlandsmyndigheten. Om hemlandsmyndigheten bedömer att företagets ekonomiska ställning kommer att försämrats ytterligare, får myndigheten dessutom förbjuda eller inskränka företagets förfoganderätt över sina tillgångar.

Om däremot solvensmarginalen underskrider garantifonden skall hemlandsmyndigheten begära att företaget överlämnar en plan för kortfristig finansiering. Även en sådan plan skall godkännas av myndigheten.

Myndigheten får i en sådan situation även förbjuda eller inskränka företagets förfoganderätt över tillgångarna.

I båda dessa fall gäller vidare att hemlandsmyndigheten får vidta alla behövliga åtgärder till skydd för de försäkrades intressen.

Om en hemlandsmyndighet vidtar någon av dessa sanktionsåtgärder skall den underrätta myndigheterna i de andra länder där företaget bedriver verksamhet. De behöriga myndigheterna i dessa länder skall på begäran av hemlandsmyndigheten vidta åtgärder mot ett företags tillgångar på respektive territorium.

Som en yttersta sanktion skall en auktorisation kunna återkallas om en av hemlandsmyndigheten fastställd plan inte följs av företaget. Även detta skall meddelas myndigheterna i de länder där företaget driver verksamhet. En sådan myndighet har då rätt att förhindra företaget att inleda ny verksamhet i det egna landet. Både hemlandsmyndigheten och övriga myndigheter skall i samarbete skydda de försäkrades intressen och särskilt inskränka företagets förfoganderätt över tillgångar.

4.1.4 Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter

Enligt försäkringsdirektiven skall alla personer som arbetar eller har arbetat för behöriga myndigheter vara bundna av tystnadsplikt. Detta skall dock inte hindra myndigheterna att utbyta information i enlighet med direktiven. Vidare får myndigheterna ingå samarbetsavtal för utbyte av information med en försäkringstillsynsmyndighet i ett land utanför EES. Ett sådant samarbetsavtal förutsätter emellertid att den information som utlämnas blir föremål för sekretess på ett sätt som är likvärdigt direktivens.

Den information som en myndighet fått från en annan myndighet får enligt direktiven endast användas för vissa syften, exempelvis för kontroll av solvensmarginalen.

4.2 Nuvarande svenska regler för solvenstillsyn

Sverige har införlivat EG:s regler om solvens och tillsyn avseende försäkringsföretag från och med den 1 januari 1994. Flertalet av reglerna från direktiven finns i

7 kap. 22–29 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713, FRL). I 1 kap. 8 a § FRL finns en allmän bestämmelse om att ett försäkringsbolag vid varje tidpunkt skall ha en tillräcklig kapitalbas.

I viss mån är EG:s solvensregler dessutom införlivade i den svenska rättsordningen genom regler från Finansinspektionen, framför allt genom Finansinspektionens allmänna råd (1998:15) om möjlighet för försäkringsbolag att räkna in förlagslån i kapitalbasen.

I den svenska lagstiftningen har valts en något annorlunda terminologi än i försäkringsdirektiven. I stället för solvensmarginal används begreppet kapitalbas. Solvensmarginal används för den nivå ett bolags kapitalbas måste ha. Begreppet garantifond har bytts mot garantibelopp.

De svenska försäkringsbolagen måste enligt Finansinspektionens föreskrifter (1997:30) om svenska försäkringsbolags skyldighet att lämna

solvensdeklaration årligen lämna en sådan deklARATION till inspektionen. Solvensdeklarationen har en utformning som är likartad inom hela EES, enligt en överenskommelse mellan tillsynsmyndigheterna.

När det gäller informationsutbyte har det vid genomförandet av försäkringsdirektiven gjorts bl.a. den bedömningen att sekretesslagen (1980:100) ger Finansinspektionen goda möjligheter att i tillsynsarbetet lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga myndigheter (se prop. 1994/95:184 s. 230 f).

4.3 Reformerade försäkringsrörelse regler

Allmänt om reformen

De svenska försäkringsrörelse reglerna har nyligen moderniserats samtidigt som Finansinspektionens tillsynsroll har renodlats. De nya reglerna trädde i huvudsak i kraft den 1 januari 2000 (se prop. 1998/99:87 Ändrade försäkringsrörelse regler, bet. 1998/99:FiU28, rskr. 1998/99:227, SFS 1999:600).

Genom de nya rörelse reglerna har försäkringstagarkollektivets intresse återigen slagits fast som det avgörande motivet för särskilda rörelse regler och tillsyn över försäkringsföretag. Intresset av att dessa företag skall kunna fullgöra åtagandena mot direktförsäkringstagarna och andra ersättningsberättigade har dock genom reformen markerats på ett mera tydligt sätt i FRL än tidigare. Detta har skett genom införandet av en stabilitetsprincip inom ramen för en ny allmän rörelse regel för försäkringsverksamhet (se 1 kap. 1 a § första stycket). Denna regel kompletteras med detaljerade bestämmelser om krav på kapitalbas m.m.

Enligt stabilitetsprincipen skall rörelsen bedrivas med en för rörelsens omfattning och beskaffenhet tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker. Vid införandet av bestämmelsen framhölls bl.a. att även förpliktelser och åtaganden mot andra än försäkringstagare kan behöva beaktas. Detsamma anfördes i fråga om garantiförbindelser och andra åtaganden som inte tagits in i balansräkningen. I det sammanhanget betonades också att kravet på tillfredsställande likviditet även var relevant i fråga om kapitalbasen. När det gällde omfattningen och beskaffenheten av rörelsen framhölls särskilt att det kunde finnas anledning att ställa högre krav på bl.a. soliditet i livförsäkring där avtalen normalt är långfristiga.

Den allmänna rörelse regeln har – i motsats till den sundhetsregel som samtidigt upphävs – utformats som en handlingsregel för bolaget i stället för som en handlingsregel för tillsynsmyndigheten.

När det gäller Finansinspektionens tillsynsuppgifter har de genom lagändringarna renodlats till en övervakande roll med inriktning på att reglerna för näringsverksamheten följs. Efterlevnaden av stabilitetsprincipen och de bestämmelser som har samband med denna har anvisats som en huvuduppgift för tillsynen (se prop. 1998/99:87, särskilt s. 340 och 391 f).

År 1982 infördes i lag ett vinstutdelningsförbud för svenska s.k. traditionella livförsäkringsbolag. År 1989 gjordes ett undantag för bolag som meddelar livförsäkring enligt den numera upphävda lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, s.k. fondförsäkring.

Årsvinsten på livförsäkringsrörelse i ett traditionellt livförsäkringsbolag skall avsättas till en återbäringsfond. Denna fond får i princip endast användas för återbäring till försäkringstagarna och för förlusttäckning. Om det finns särskilda skäl får Finansinspektionen medge att återbäringsfonden minskas i andra fall. Man brukar i detta sammanhang säga att livförsäkring drivs enligt ömsesidiga principer, även om det är ett försäkringsaktiebolag, eftersom allt överskott skall återgå till försäkringstagarna.

Genom de nya försäkringsrörelsereglerna som trädde i kraft den 1 januari 2000 ges en möjlighet även för ett traditionellt livförsäkringsbolag att dela ut vinst till aktieägarna. Detta förutsätter emellertid att bestämmelser om vinstutdelning finns i bolagsordningen. För redan koncessionerade livförsäkringsbolag kan bestämmelser om vinstutdelning tas in i bolagsordningen under vissa förutsättningar.

De livförsäkringsbolag som fortsätter att driva icke vinstutdelande verksamhet skall upprätta en konsolideringsfond som skall kunna användas för förlusttäckning eller för återbäring till försäkringstagarna.

Oavsett om ett bolag ombildas till vinstutdelande eller kvarstår som icke vinstutdelande måste de överskottsmedel som samlats upp i återbäringsfonden antingen gottskrivas försäkringstagarna eller, om bolaget inte skall kunna dela ut vinst, föras över till konsolideringsfonden. Senast den 31 december 2001 måste denna fördelning av återbäringsfonden ha skett.

Konsekvenserna av dessa ändringar är att det i framtiden kommer att finnas både livförsäkringsbolag som kan dela ut vinst till aktieägarna och sådana som fortsätter att drivas som icke vinstutdelande. I det senare fallet kommer de överskott som uppstår inom livförsäkringsrörelsen inte att vara tillgängliga för ett moderföretag. Detsamma kommer att gälla även i vinstutdelande livförsäkringsbolag för den del som enligt bolagsordningen inte är tillgänglig för vinstutdelning. Detta får konsekvenser vid beräkningen av en gruppbaserad ekonomisk ställning, se nedan under avsnitt 7.4 och propositionens bilaga 5.

4.4 Översiktligt om gruppbaserad tillsyn för kreditinstitut och värdepappersbolag

För kreditinstitut och värdepappersbolag (institut) som ingår i en finansiell företagsgrupp gäller särskilda regler om tillsyn över gruppen (gruppbaserad tillsyn). Enligt direktivet om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut (92/30/EEG) skall gruppbaserad tillsyn över institut särskilt inriktas på att skydda insättarnas intressen och säkerställa stabiliteten i det finansiella systemet. Regler om gruppbaserad tillsyn finns även i direktivet om övervakning och kontroll av kreditinstituts stora expone-

ringar (92/121/EEG) och direktivet om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (93/6/EEG). Dessa tre direktiv har införlivats i svensk rätt genom lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Den gruppbaseade tillsynen kan sägas bestå av tre delar. Den första delen är den tillsyn eller övervakning som tillsynsmyndigheten skall utöva över företagsgruppen. Den andra delen är de beräkningar som skall göras av kapitalkrav för kreditrisker och marknadsrisker samt begränsningar av stora exponeringar. Den tredje delen omfattar den gruppbaseade redovisningen och de olika metoder för sammanställningen (konsolideringen) som krävs.

Tillsynen över ett instituts finansiella ställning sker genom konsolidering av andra institut och finansiella institut som är dotterföretag till institutet eller i vilka institutet har ett ägarintresse. Tillsynen omfattar emellertid även andra finansiella företagsgrupper än sådana som har ett institut som moderföretag. Företagsgrupper där moderföretaget är ett holdingföretag med finansiell verksamhet och minst ett av dotterföretagen är ett institut skall också omfattas. För koncerner där moderföretaget är ett holdingföretag med blandad verksamhet och minst ett av dotterföretagen är ett institut, föreskriver direktivet en skyldighet för moderföretaget att lämna viss information. Med ägarintresse avses ett direkt eller indirekt innehav av 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet i ett företag.

Tillsynen innefattar kapitalkrav för kreditrisker och marknadsrisker samt kontroll av stora exponeringar. Vad som föreskrivs om detta skall således tillämpas även på den samlade ekonomiska ställningen för en finansiell företagsgrupp. Tillsynen omfattar vidare krav på tillfredsställande interna kontrollrutiner hos företag som skall upprätta eller ingå i en gruppbasead redovisning.

Huvudregeln när det gäller redovisningen av sammanställningen är att det skall ske en fullständig konsolidering. Proportionell konsolidering kan dock i vissa fall få användas när en finansiell företagsgrupp innefattar företag vari ägarintresse föreligger.

Försäkringsgruppsdirektivet syftar, som nämnts, till att ge tillsynsmyndigheterna bättre möjligheter att bedöma ett försäkringsbolags ekonomiska ställning med beaktande av dotterföretag och andra närstående företag. I första hand avses storleken och kvaliteten på bolagets solvensmarginal.

Som redogjorts för i avsnitt 4.2 används i svensk lagstiftning begreppet kapitalbas, medan solvensmarginal används för att beskriva den nivå ett bolags kapitalbas måste ha. I det följande kommer dock generellt direktivets terminologi att användas när det refereras till detta, och följaktligen svensk terminologi när den svenska rättsordningen behandlas.

Direktivet kan sägas reglera tre slag av kontroller.

Kontrollen av finansiella transaktioner med andra företag inom gruppen

Den första kontrollen gäller transaktioner (lån, investeringar, etc.) mellan försäkringsföretaget och andra företag inom gruppen eller fysiska personer som är ägare till företag inom gruppen. Sådana transaktioner skall försäkringsföretaget årligen rapportera till tillsynsmyndigheten, som skall vidta lämpliga åtgärder om det utifrån rapporten visar sig att försäkringsföretagets solvens äventyras eller riskerar att äventyras.

Beräkning av försäkringsföretagets jämkade solvens - effekter av dubbelt utnyttjande av kapital och av inbördes finansiering

Den andra kontrollen innebär en beräkning av försäkringsföretagets jämkade solvens. Inom ramen för denna kontroll beräknas försäkringsföretagets gruppbaseerade solvensmarginal med avdrag för poster som också kan ingå i ett annat försäkringsföretags solvensmarginal. Har flera försäkringsbolag ägarförhållande till varandra är det nämligen vanligt förekommande att samma värden täcker flera företags kapitalkrav. Denna dubbla användning av riskkapital brukar på engelska betecknas "double-gearing". Ett exempel på en sådan situation är när det egna kapitalet som skall täcka solvensmarginalen i ett dotterföretag är finansierat av aktieägartillskott från moderföretaget. I ett sådant fall ingår samma värde i moderföretagets solvensmarginal genom värdet på aktierna. En obeståndssituation i dotterföretaget kan då medföra att även moderföretaget får solvensproblem.

Vid denna beräkning skall solvensmarginalen också reduceras med belopp som härrör från inbördes finansiering med ett annat företag i gruppen. Det är fråga om poster som får ingå i ett försäkringsföretags solvensmarginal och som skapas i balansräkningen utan att nytt kapital kommer in utifrån, exempelvis eviga förlagslån. Sådana poster skall på liknande sätt bortses från vid en beräkning av det gruppbaseerade kapitalkravet.

Direktivet anger alternativa beräkningsmetoder med vilka man räknar ut företagets jämkade solvens. Vid beräkningar görs avdrag för de poster som i första hand kan utnyttjas på annat håll (se direktivets bilaga I). Den

sålunda jämkade solvensen ger en mer rättvisande bild av företagets verkliga finansiella stabilitet. Prop. 1999/2000:99

Kompletterande beräkning av moderföretagets fördelning av tillgångar inom gruppen

Om försäkringsföretaget är ett dotterföretag till ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag med hemvist utanför den Europeiska gemenskapen blir beräkningen av den jämkade solvensen delvis annorlunda. Detta dels med hänsyn till att holdingbolaget inte självt bedriver försäkringsverksamhet och inte har ett krav på solvensmarginal, dels med hänsyn till att återförsäkringsföretag inom den Europeiska gemenskapen – eller försäkringsföretag utanför gemenskapen – behöver inte omfattas av EG:s regler om kapitalkrav.

I detta fall behöver kontroll också ske av hur moderföretaget fördelar resurserna mellan olika företag i gruppen. En snedfördelning av de finansiella resurserna mellan försäkringsföretaget och övriga företag inom gruppen kan utgöra en risk för försäkringsföretagets stabilitet. Det finns även en risk för att ett moderföretag för över tillgångar från ett i övrigt stabilt försäkringsföretag för att täcka eget eller ett annat dotterföretags underskott. Direktivet innehåller en beräkningsmodell för detta fall enligt vilken moderföretagets fördelning av de finansiella resurserna mellan detta och dess dotterföretag och intresseföretag kontrolleras (se direktivets bilaga II).

Informationsregler

För att den gruppbaseade tillsynen skall fungera, krävs att finansiell information ges inte bara från försäkringsföretagen utan även från andra närstående företag. Direktivet innehåller därför regler om informationsplikt för försäkringsföretag också vad gäller andra närstående företag som inte står under tillsyn. Vidare anvisas möjligheter för den behöriga myndigheten att verifiera informationen genom kontroll på plats även hos de företag som inte står under tillsyn. Direktivets regler om samarbete och utbyte av information mellan behöriga myndigheter är också en förutsättning för att den utökade tillsynen skall fungera.

Försäkringsgruppsdirektivets syfte ligger väl i linje med utgångspunkterna för de nyligen reformerade försäkringsrörelsereglerna (se avsnitt 4.3). Direktivet kan därför utan större svårigheter införlivas i FRL.

För understödsföreningarna har EG:s gemenskapsrätt ännu inte genomförts. När nu försäkringsgruppsdirektivet genomförs i lagen (1972:262) om understödsföreningar (LUF) leder detta till vissa avvikelser i förhållande till de föreslagna bestämmelserna i FRL, avvikelser som således inte enbart är motiverade av understödsföreningarnas särart.

Försäkringsgruppsdirektivet är skrivet med utgångspunkt från vad utövandet av tillsynen skall omfatta. För att överensstämja med utgångspunkterna för försäkringsrörelsereformen bör emellertid bestämmelserna i lag utformas såsom handlingsregler för försäkringsföretagen. På så sätt uppnås effekten att försäkringsföretagens ansvar för den finansiella stabiliteten – med hänsyn till relationerna med andra närstående företag – tydliggörs, samtidigt som Finansinspektionens möjligheter att bedriva gruppbaserad tillsyn stärks. Detta leder till ett ökat skydd för försäkringstagarnas tillgångar och därigenom till att försäkringsföretagens åtaganden enligt försäkringsavtal kan infrias i än högre utsträckning.

Direktivet innehåller åtskilliga detaljerade regler avseende beräkning och redovisning av gruppbaserad ställning. Ett genomförande av direktivet bör ha karaktär av ramregler i lag. Vissa viktigare principer bör således framgå av lagen, medan de mera detaljerade reglerna som därutöver är nödvändiga för att införliva EG-rätten bör införas genom föreskrifter på myndighetsnivå.

Även andra företag än finansiella företag är berörda av försäkringsgruppsdirektivets bestämmelser, exempelvis i fråga om informationskyldighet och kontroll av lämnade uppgifter. Det bör dock understrykas att det alltså är försäkringsbolaget som omfattas av tillsyn.

Propositionen innehåller först ett avsnitt om gruppbaserade rörelseregler (avsnitt 7). Detta avsnitt kompletteras på detaljnivå i en särskild bilaga benämnd Särskilt om beräkningen av gruppbaserad ställning – beräkningsmetodernas tillämpning, se *bilaga 5*. Härfter behandlas kontroll av företag som skall omfattas av en gruppbaserad redovisning (avsnitt 8), tillsyn över internationella företagsgrupper (avsnitt 9), tystnadsplikt m.m. (avsnitt 10), gruppbaserade rörelseregler för understödsföreningar (avsnitt 11) samt ekonomiska konsekvenser (avsnitt 12).

7 Gruppbaseade rörelseregler för försäkringsbolag

Prop. 1999/2000:99

7.1 Definitioner av betydelse för försäkringsgruppens omfattning

Regeringens förslag: De nya reglerna om försäkringsgrupper skall gälla för försäkringsbolag som omfattas av FRL. Nuvarande definitioner av moderföretag och dotterföretag skall ligga till grund för tillämpningen. För bestämmande av en försäkringsgrupps omfattning införs begreppen försäkringsholdingföretag och intresseföretag i FRL. Begreppen definieras på ett sätt som överensstämmer med liknande definitioner på redovisningsområdet. Därutöver skall innehav av minst 20 procent av rösterna eller kapitalet i detta sammanhang *alltid* behandlas som intresseföretag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot förslaget.

Direktivet: Försäkringsgruppsdirektivet innehåller regler om tillsyn av försäkringsföretag på gruppbasis. Enligt artikel 1 a skall *försäkringsföretag* definieras enligt de grundläggande försäkringsdirektiven, dvs. som ett företag som har fått officiell auktorisation enligt artikel 6 i både första skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG) och första livförsäkringsdirektivet (79/267/EEG). Undantagna från direktiven är bl.a. återförsäkringsrörelse.

Enligt försäkringsgruppsdirektivet skall hänsyn även tas till förbindelser med försäkringsföretag som har säte utanför gemenskapen. Sådana företag benämns i direktivet *försäkringsföretag i tredje land* (artikel 1 b). Den definitionen är ny i förhållande till tidigare försäkringsdirektiv.

I vissa delar innehåller direktivet särregler för *återförsäkringsföretag*. Med detta avses ett företag som varken kan hänföras till försäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land och vars huvudsakliga verksamhet är att försäkra risker som överlåts av försäkringsföretag inom och utanför gemenskapen samt andra återförsäkringsföretag (artikel 1 c).

Enligt direktivet är typfallet för en försäkringsgrupp den situationen att ett försäkringsföretag är moderföretag till eller har ägarintresse i ett annat försäkringsföretag. I fråga om vilket företag som är *moderföretag* hänvisas till artikel 1 i det sjunde bolagsdirektivet (83/349/EEG), se artikel 1 d i försäkringsgruppsdirektivet.

Även *dotterföretag* definieras i försäkringsgruppsdirektivet genom en hänvisning till artikel 1 i det sjunde bolagsdirektivet (se artikel 1 e). Vidare erinras om att ett dotterföretag till ett dotterföretag – dvs. ägande i flera led – också skall anses som ett dotterföretag till det första dotterföretagets moderföretag.

I försäkringsgruppsdirektivet finns ett särskilt tillägg till koncernbegreppet i förhållande till det sjunde bolagsdirektivet. Som ett moderföretag skall även anses företag som enligt de behöriga myndigheterna utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag, och omvänt skall

som ett dotterföretag även anses ett företag som moderföretaget enligt myndighetens bedömning utövar ett bestämmande inflytande över (artikel 1 d och 1 e).

I definitionen av *ägarintresse* hänvisas i grunden till definitionen av samma term i artikel 17 i fjärde bolagsdirektivet. I artikel 17 definieras ägarintresse som kapitalandelar i andra företag vilka genom att skapa en varaktig förbindelse med de företagen är avsedda att främja den egna verksamheten. En kapitalandel utgör ägarintresse om den överstiger en procentsats som medlemsstaten själv bestämmer (vilken dock inte får överstiga 20 procent). Detta innebär att ägande som understiger 20 procent ändå är att anse som ägarintresse om ägandet också uppfyller kriterierna om varaktig förbindelse och främjande av den egna verksamheten.

I försäkringsgruppsdirektivet utvidgas dock ägarintressebegreppet i förhållande till artikel 17 i fjärde bolagsdirektivet på så sätt att det dessutom slås fast att ett direkt eller indirekt innehav av minst 20 procent av röster eller kapitalet i ett annat företag skall anses som ägarintresse.

Slutsatsen blir alltså att ägarintresse *alltid* skall anses föreligga enligt försäkringsgruppsdirektivet vid innehav av minst 20 procent innehav av kapital eller röster, men att ägarintresse kan föreligga vid en lägre kapitalandel, om avsikten med ägandet är att skapa en varaktig förbindelse som avser att främja den egna verksamheten (se artikel 1 f).

Med *anknutet företag* avses enligt direktivet såväl dotterföretag som ett företag som ägs med ägarintresse (se artikel 1 h).

Direktivet skiljer på två slag av holdingbolag, nämligen försäkringsholdingbolag och försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet.

Försäkringsholdingbolag definieras som ett moderföretag vars huvudsakliga verksamhet består i att förvärva och äga dotterföretag, vilka enbart eller huvudsakligen är försäkringsföretag, återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land och där minst ett av dotterföretagen är ett försäkringsföretag (artikel 1 i). Definitionen överensstämmer nära med definitionen av finansiellt holdingbolag enligt artikel 5.3 i fjärde bolagsdirektivet jämfört med artikel 65.2 i försäkringsredovisningsdirektivet (91/674/EEG).

I definitionen av *försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet* finns däremot inga krav på dotterföretagens huvudsakliga verksamhetsinriktning. Det är i detta fall fråga om ett moderföretag som har minst ett försäkringsföretag bland sina dotterföretag. Moderföretaget får dock inte självt vara ett svenskt eller utländskt försäkringsföretag eller ett försäkringsholdingbolag (artikel 1 j).

Definitionen av *behöriga myndigheter* är densamma som i försäkringsdirektiven, dvs. de nationella myndigheter som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över försäkringsföretag (artikel 1 k).

Skälen för regeringens förslag

Försäkringsgruppsdirektivet skall genomföras för sådana svenska försäkringsföretag som omfattas av det första skadeförsäkringsdirektivet och det första livförsäkringsdirektivet. Det innebär att de regler som föreslås i detta sammanhang måste göras tillämpliga på flertalet försäkringsbolag som bedriver direktförsäkringsrörelse.

I dag omfattas återförsäkringsbolag, försäkringsbolag som meddelar försäkringar till ett annat koncernbolag (captivebolag) och små lokala ömsesidiga försäkringsbolag av i stort sett samma regler som andra försäkringsbolag. De omfattas således bl.a. av stabilitetsprincipen i 1 kap. 1 a § och reglerna om kapitalbas i 1 kap. 8 a § FRL. I fråga om vissa återförsäkringsbolag gäller dock undantag, bl.a. från reglerna om skuldtäckning av försäkringstekniska avsättningar (se 7 kap. 9 § FRL). För återförsäkringsbolag och små försäkringsbolag finns också en dispensmöjlighet i 1 kap. 10 § FRL.

När det gäller återförsäkringsbolag, captivebolag och små lokala ömsesidiga bolag kan det ifrågasättas om skälen för rörelse regler och tillsyn är tillräckligt starka. De skäl som anförts för att sådana bolag skall omfattas av de nyligen reformerade försäkringsrörelse reglerna är dock relevanta även i detta sammanhang. Även dessa företag bör därför omfattas av de gruppbase rade rörelse regler som nu föreslås. De annorlunda skyddsintressen som kan föreligga i fråga om viss försäkringsverksamhet bör i stället beaktas inom ramen för tillämpningen av rörelse reglerna och vid utövandet av den gruppbase rade tillsynen. Som nämnts i försäkringsrörelse reformen bör dock en översyn inledas inom kort med inriktning på begränsningar i regleringen för dessa bolag (se prop. 1998/99:87 s. 156).

Frågan om tillämpningen av de gruppbase rade rörelse reglerna på understödsföreningar kommer att behandlas i avsnitt 11.

Utländskt försäkringsföretag och återförsäkringsföretag

Samtliga svenska försäkringsbolag som omfattas av FRL skall som nämnts omfattas av de nya gruppbase rade rörelse reglerna. Det föreligger därför inte något behov av en särskild definition av återförsäkringsföretag för att fastställa vilka svenska försäkringsbolag som skall omfattas.

När det gäller hur ett svenskt försäkringsbolag skall beakta relationer med utländska försäkringsföretag innehåller direktivet undantagsvis olika bestämmelser som beror av om försäkringsföretaget är ett direktförsäkringsföretag eller ett återförsäkringsföretag inom EES.

Bakgrunden är att återförsäkringsföretagen inte omfattas av den EG-reglering som genomfördes genom försäkringsdirektiven. Det föreligger således inget krav på EG-nivå att dessa skall stå under tillsyn eller uppfylla kapitalkrav. I försäkringsgruppsdirektivet framhålls därför att även om återförsäkringsföretag ingår i beräkningarna så innebär detta inte krav på att de rent faktiskt ställs under tillsyn, se bl.a. ingresstexten punkt 3 och artikel 3.1. För beräkningarnas skull tillförs de i stället – i likhet med mellanliggande försäkringsholdingbolag – ett teoretiskt kapitalkrav i enlighet med direktivets bilaga 1, se avsnitt 7.4 .

Enligt FRL följer dock som nyss nämnts återförsäkringsbolag i stort sett samma regler som direktförsäkringsbolag. De svenska återförsäkringsbolagen skall således uppfylla ett kapitalkrav. Det behövs därför inga särregler i detta sammanhang för svenska återförsäkringsföretag. De ingår i FRL:s definition av försäkringsbolag och behandlas på samma sätt som direktförsäkringsbolag.

Ett motsvarande synsätt kan däremot inte tillämpas för utländska återförsäkringsföretag. Detta har dock betydelse endast när ett svenskt försäkringsbolag har ett försäkringsföretag med hemvist inom EES som moderföretag. Skyldigheten att upprätta bl.a. gruppbasead redovisning blir då beroende av om moderföretaget är ett återförsäkringsföretag eller ett direktförsäkringsföretag (se avsnitt 7.2 och 7.6).

Vid sidan av begreppet försäkringsbolag bör termen ”försäkringsföretag” användas och inbegriper då såväl svenska som utländska direkt- och återförsäkringsföretag. I nyss nämnt avseende är det dock befogat att använda begreppet ”utländskt återförsäkringsföretag eller ett annat utländskt försäkringsföretag med hemvist utanför EES”.

Definition av moderföretag och dotterföretag (koncernbegreppet)

Direktivets definition av moderföretag och dotterföretag – som tillsammans bildar en koncern – överensstämmer i allt väsentligt med gällande regler i 1 kap. 9 § första–tredje styckena i FRL. Dessa definitioner kan därför ligga till grund för tillämpningen av de nya reglerna om försäkringsgrupper.

En mindre skillnad är att två företag där – enligt tillsynsmyndighetens bedömning – det ena kan anses utöva ett bestämmande inflytande över det andra också skall anses utgöra en koncern vid tillämpningen av direktivets tillsynsregler.

Vid genomförandet av motsvarande bestämmelse i direktivet (92/30/EEG) om gruppbasead tillsyn över kreditinstitut ifrågasattes att denna bestämmelse är tvingande på så sätt att Sverige måste införa en bestämmelse som föreskriver att en koncern skall, utan hinder av andra regler, anses föreligga när Finansinspektionen bedömer att ett bestämmande inflytande utövas. När ett företag skall anses vara ett moder- eller dotterföretag och således en koncern föreligger borde klart framgå av lagtexten. Det konstaterades att en annan sak var att inspektionen i sin tillsynsverksamhet har att bedöma om en koncern föreligger enligt rekvisiten i lagen (se prop. 1994/95:50 s. 248). Någon särskild regel infördes aldrig med anledning av bestämmelsen.

Samma bedömning bör göras i detta sammanhang.

Intresseföretag eller ägarintresse?

I direktivet används begreppet ägarintresse. I svensk lagstiftning finns ägarintresse definierat i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Den definitionen motsvarar andra ledet i försäkringsgruppsdirektivets definition.

Definitionen av samma begrepp i det fjärde bolagsdirektivet (artikel 17) – som försäkringsgruppsdirektivet hänvisar till i första ledet – är

genomförd i redovisningslagstiftningen för försäkringsbolag [jfr 1 kap. 5 § årsredovisningslagen (1995:1554 ÅRL)]. I stället för begreppet ägarintresse infördes där begreppet ”intresseföretag” för att urskilja de företag som, utan att vara dotterföretag, skall beaktas i ett annat företags redovisning.

Eftersom direktivets regler om gruppbaseade beräkningar i stor utsträckning utgår från regler om försäkringsbolagens redovisning och termen intresseföretag används där, bör begreppet intresseföretag användas även i de nu föreslagna reglerna om försäkringsgrupper.

Direktivets kompletterande krav att alltid beakta fall där innehavet direkt eller indirekt omfattar 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet, bör införas som ett tillägg om att sådana företag skall behandlas som intresseföretag i förevarande sammanhang (se den föreslagna 7 a kap. 1 § andra stycket).

Försäkringsholdingföretag och holdingföretag med blandad verksamhet

Försäkringsgruppsdirektivets definition av försäkringsholdingbolag stämmer i princip med definitionen av holdingföretag med finansiella verksamhet enligt reglerna om gruppbasead tillsyn på bankområdet (se 1 kap. 1 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag). Den överensstämmer också väsentligen med den definition av finansiella holdingföretag som ligger till grund för vilka företag som skall upprätta koncernredovisning enligt redovisningsreglerna för försäkringsföretag [se i 1 kap. 1 § andra stycket i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:15ÅRFL)]. En definition av begreppet försäkringsholdingföretag – som överensstämmer med försäkringsgruppsdirektivet med vissa tekniska anpassningar med hänsyn till holdingföretagsdefinitionen i lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag – bör tas in i FRL. I FRL bör begreppet försäkringsholdingföretag användas.

Direktivet innehåller ytterligare ett för försäkringsrörelselagstiftningen nytt begrepp, nämligen försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet. Begreppet används för att beskriva ett försäkringsföretags moderföretag som varken är ett svenskt eller utländskt försäkringsföretag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsholdingbolag. Ingenting stadgas om dess verksamhet förutom att det skall äga minst ett försäkringsföretag. Begreppet används för att beskriva den vidare krets av bolag som skall omfattas av direktivets kontroll av vissa transaktioner (affärshändelser och avtal), se vidare avsnitt 7.3.

Termen holdingföretag med blandad verksamhet används med en delvis annan innebörd i lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar. Detta talar emot att införa begreppet i FRL. Eftersom i sak samma ordning kan uppnås inom ramen för enskilda bestämmelser kan ett ytterligare holdingföretagsbegrepp undvaras.

Regeringens förslag: En försäkringsgrupp består enligt FRL av

1. ett försäkringsbolag och dess dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag,

2. ett försäkringsbolag och dess moderföretag som är ett försäkringsholdingföretag, ett utländskt återförsäkringsföretag eller ett annat utländskt försäkringsföretag med hemvist utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

3. ett försäkringsbolag och dess moderföretag som är ett annat företag än som avses i 1 och 2.

En försäkringsgrupp skall även omfatta vissa andra närstående företag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran.

Direktivet: De grundläggande försäkringsdirektiven omfattar regler för liv- respektive skadeförsäkringsrörelse begränsade till det enskilda försäkringsföretaget. Enligt försäkringsgruppsdirektivet skall kontrollen över försäkringsrörelsen utvidgas och ta hänsyn även till närstående företag, dvs. tillsyn av försäkringsföretaget på gruppnivå. En väsentliga del av direktivet ägnas därför åt att bestämma vilka andra företag som skall ingå i en försäkringsgrupp.

Direktivet anger tre olika strukturer för försäkringsgrupper (se artikel 2). För respektive grupp gäller delvis olika regler.

Försäkringsföretaget äger viss andel i ett annat försäkringsföretag

Enligt försäkringsgruppsdirektivet skall ett försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i ett annat direktförsäkringsföretag, återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land stå under extra (dvs. gruppbaserad) tillsyn. I detta första fall har det berörda försäkringsföretaget ett bestämmande eller betydande inflytande i ett annat av försäkringsdirektiven reglerat eller oreglerat försäkringsföretag.

Den extra tillsynen skall för denna grupp ske i den omfattning och på det sätt som föreskrivs i artikel 2.1. I artikeln hänvisas till direktivets bestämmelser om säkerställande och tillgänglighet av information (artikel 5 och 6), tillsyn av transaktioner inom försäkringsgruppen (artikel 8) samt beräkning av jämkad solvens för försäkringsföretagen (artikel 9).

Försäkringsföretaget är dotterföretag till ett försäkringsholdingbolag eller ett utländskt försäkringsföretag

I direktivet finns också bestämmelser som träffar försäkringsföretag vars moderföretag inte omfattas av försäkringsdirektiven, men som ändå har stora likheter med det reglerade försäkringsföretaget. I detta fall har ett i försäkringsdirektiven oreglerat företag ett bestämmande inflytande över ett i direktiven reglerat försäkringsföretag. En försäkringsgrupp föreligger således i det andra fallet även när ett försäkringsföretag är dotterföretag

till ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land (se artikel 2.2).

Den extra tillsynen innebär för denna grupp att direktivets bestämmelser om tillgänglighet av information (artikel 5.2 och 6) samt tillsyn av transaktioner inom försäkringsgruppen (artikel 8) skall tillämpas. Vidare skall en gruppbaserad beräkning motsvarande den som avses i artikel 9 utföras för det oreglerade moderföretaget (se artikel 10).

Försäkringsföretaget är dotterföretag till ett annat moderföretag

Enligt direktivet föreligger en försäkringsgrupp i det tredje fallet när ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett företag som inte är ett försäkringsföretag eller ett försäkringsholdingbolag. I direktivet benämns sådana moderföretag för försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet. I denna situation är det också fråga om ett annat företag som har ett bestämmande inflytande över det berörda försäkringsföretaget.

Enligt försäkringsgruppsdirektivet skall försäkringsföretag som är dotterföretag till ett försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet vara underkastade extra tillsyn i den omfattning och på det sätt som föreskrivs i artikel 2.3. I artikeln hänvisas till direktivets bestämmelser om tillgänglighet av information (artikel 5.2 och 6) samt tillsyn av transaktioner inom försäkringsgruppen (artikel 8). En åtskillnad har således gjorts mellan de fall då moderföretaget är ett försäkringsholdingbolag respektive ett holdingbolag med blandad verksamhet. I det senare fallet skall inte någon gruppbaserad beräkning upprättas eftersom moderföretagets egna verksamhet kan vara artskild från försäkringsföretagets verksamhet.

Ytterligare om en försäkringsgrupps omfattning

När en försäkringsgrupp föreligger enligt ovan skall, enligt direktivets artikel 3, även vissa andra företag ingå i gruppen. Det är

- a) företag som är anknutna till försäkringsföretaget (dvs. försäkringsföretagets andra dotterföretag och intresseföretag),
- b) företag med ägarintresse i försäkringsföretaget (dvs. företag som försäkringsföretaget är dotterföretag eller intresseföretag till), och
- c) företag som är anknutna till företag med ägarintresse i försäkringsföretaget (dvs. övriga dotterföretag och intresseföretag till företag enligt b) ovan).

Direktivets krav på kontroll av interna transaktioner träffar även transaktioner mellan försäkringsföretaget och fysisk person med ägarintresse antingen i försäkringsföretaget direkt eller i något annat företag i gruppen (artikel 8.1b).

Skälen för regeringens förslag: Försäkringsgruppsdirektivet innehåller en indelning i tre olika kategorier av försäkringsgrupper. För de tre gruppfallen gäller delvis olika bestämmelser. I FRL bör som grund för tillämpningen av de nya gruppbaseade rörelsereglerna tas in bestämmelser om när en försäkringsgrupp föreligger och vilka företag som i sådana fall skall ingå i gruppen. Bestämmelserna bör utformas med en indelning i de tre olika gruppfall som gäller enligt direktivet.

Som tidigare framhållits bör de svenska rörelsereglerna i detta avseende utformas med hänsyn till det skyddsintresse som motiverar särreglering på försäkringsområdet. Således skall särskild vikt läggas vid stabilitetsskäl och intresset av att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringsavtal kan fullföljas. Det förhindrar inte att reglerna kan få betydelse även för bedömningen av överskottsfördelning i sådana fall där sådana skyddsintressen bör beaktas (se prop. 1998/99:87 s. 144 ff. och 339 ff).

7.3 Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen

Regeringens förslag: Försäkringsbolag som ingår i en försäkringsgrupp skall ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag i gruppen och deras påverkan på försäkringsbolagets ekonomiska ställning. Detta för att kraven på stabilitet enligt 1 kap. 1 a § FRL skall kunna tillgodoses. Detsamma skall gälla affärshändelser och avtal med fysiska personer som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med försäkringsbolaget eller ett annat företag i försäkringsgruppen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot förslaget.

Direktivet: Försäkringsgruppsdirektivet innehåller som tidigare nämnts regler som avser kontroll och beräkning av försäkringsbolagets ställning i förhållande till andra företag inom försäkringsgruppen. Transaktioner med andra företag inom gruppen kan givetvis ha stor betydelse för ett försäkringsföretags ekonomiska ställning.

De behöriga myndigheterna skall enligt direktivet utöva allmän tillsyn över transaktioner mellan försäkringsföretaget och företag som är anknutna till försäkringsföretaget, har ägarintresse i försäkringsföretaget och företag som är anknutet till ett företag med ägarintresse i försäkringsföretaget (se artikel 8.1a). Vidare skall allmän tillsyn utövas över transaktioner mellan å ena sidan försäkringsföretaget och å andra sidan, dels fysisk person som har ägarintresse i försäkringsföretaget eller något av dess anknutna företag, dels fysisk person med ägarintresse i företag som har ägarintresse i försäkringsföretaget eller något av dess anknutna företag (se artikel 8.1b).

I samma artikel finns uppräknat vilka transaktioner tillsynen särskilt skall avse. Uppräkningen är således inte uttömmande. De transaktioner som anges är lån, garantier och transaktioner utanför balansräkningen, poster som får ingå i solvensmarginalen, investeringar, återförsäkring och avtal om delade kostnader. Medlemsstaterna skall kräva att försäkringsföretagen till de behöriga myndigheterna minst årligen rapporterar de betydande transaktioner som gjorts (artikel 8.2). Om det utifrån den informationen visar sig att solvensställningen inom försäkringsföretaget äventyras eller riskerar att äventyras, skall den behöriga myndigheten vidta lämpliga åtgärder mot försäkringsföretaget.

Skälen för regeringens förslag: Det är väsentligt att ett försäkringsbolag har god kontroll över verksamheten. Stabilitetsprincipen innebär att försäkringsbolag skall ha god kontroll över försäkringsrisker, finansiella risker och rörelserisker. De regler som direktivet innehåller markerar ett liknande synsätt, men betonar mera konkret kontrollen av transaktioner och förhållanden mellan försäkringsbolaget och försäkringsgruppen.

Mot denna bakgrund är det lämpligt att särskilt framhålla detta ändamål genom en rörelseregel som tar sikte på förhållandena gentemot andra närstående företag och vissa fysiska personer. En allmän rörelseregel bör därför införas som slår fast att ett försäkringsbolag skall ha god kontroll över hur affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen påverkar bolagets stabilitet. Det är naturligt att en sådan regel kopplas till den allmänna stabilitetsprincipen i 1 kap. 1 a § FRL. Därmed betonas att det i första hand är försäkringsbolaget och dess ledning som har ansvaret för att verksamheten bedrivs på detta sätt. Detta torde i praktiken även innebära att viktigare affärshändelser inom försäkringsgruppen genomgår en adekvat riskanalys och konkret värdering.

Den föreslagna bestämmelsen bör, som nyss antytts, även gälla affärshändelser och avtal mellan försäkringsbolaget och en fysisk person som har ett kvalificerat innehav i eller som har en nära förbindelse med försäkringsbolaget eller ett annat företag inom gruppen. En sådan regel bör lämpligen anknyta till de gränser som gäller enligt ägarprövningsreglerna. Detta innebär att gränsen knyts dels till gränsen för kvalificerat innehav, dvs. 10 procent eller mer av aktiekapital eller röster, dels till begreppet nära förbindelser (se gällande 1 kap. 9 a–c §§ FRL).

Termen ”affärshändelser” används i bokföringslagen. Detta begrepp framstår som lämpligt att använda även i detta sammanhang med hänsyn till de transaktioner som exemplifieras i direktivet, dvs. lån, garantier och transaktioner utanför balansräkningen, kapitalbasposter, investeringar och återförsäkring. Därutöver bör i bestämmelsen särskilt anges att avtal skall omfattas. I direktivet anges särskilt avtal om delade kostnader. Med detta torde avses exempelvis avtal om delade kostnader för ADB-tjänster, lokalkostnader o dyl. En kontroll av sådana avtal kan i förekommande fall också avse att kostnaderna är adekvat fördelade.

Kontrollen innebär i sig ingen begränsning vad gäller affärshändelser eller avtal inom gruppen, utan endast att dessa inte får innebära att försäkringsföretaget exponerar sig på ett sätt som kan komma att äventyra dess möjligheter att tillgodose de särskilda stabilitetskrav som gäller för försäkringsrörelsen.

Väsentliga affärshändelser och avtal skall ingå i en gruppbaserad redovisning som skall ges in till Finansinspektionen. Vilka affärshändelser eller avtal som avses och när de skall anses som väsentliga samt praktiska detaljer kring denna rapportering bör ankomma på regeringen eller Finansinspektionen att utfärda föreskrifter om. Det bör dock betonas att bestämmelsen inte innebär förhandskontroll av transaktioner.

Regeringens förslag: Försäkringsbolaget skall med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen beräkna en gruppbase-ekonomisk ställning. Därvid beräknas en gruppbase-ekonomisk kapitalbas och en gruppbase-ekonomisk solvensmarginal.

I FRL införs vissa allmänna principer för beräkningen. Direktivets metod 1 (sammanläggnings- och avräkningsmetoden) skall utgöra huvudmetoden för beräkningen. Som alternativ får direktivets metod 3 (konsolideringsmetoden) användas om det finns skäl för att använda denna metod i stället för huvudmetoden.

Ett normgivningsbemyndigande införs i fråga om föreskrifter om beräkningsmetodernas tillämpning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Enligt *Finansinspektionen* bör dock valet av huvudmetod inte slås fast i lag. *Försäkringsförbundet* betonar vikten av en inte alltför detaljerad lagreglering. Förbundet framhåller att konsolideringsmetoden torde innebära minst merarbete i de flesta fall och att det därför i normalfallet bör anses föreligga skäl att använda den metoden.

Direktivet: Försäkringsgruppsdirektivet innehåller i betydande omfattning obligatorisk detaljreglering.

Detaljfrågorna i direktivet finns främst i direktivets bilaga I och II. Bilagorna behandlar beräkningen av ett försäkringsföretags jämkade solvens. Beräkningen avser att visa försäkringsgruppens påverkan på försäkringsföretagets finansiella ställning. Av bestämmelserna framgår att beräkningen skall göras för de två första slagen av försäkringsgrupper. I bilaga I regleras de situationer när ett försäkringsföretag har ett annat försäkringsföretag som dotterföretag eller intresseföretag (jfr artikel 2.1 och 9.1) och i bilaga II regleras de fall när försäkringsföretaget är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land (jfr artikel 2.2 och 10.1).

I det första fallet, när ett försäkringsföretag äger viss andel i ett annat försäkringsföretag, skall försäkringsföretagets samtliga anknutna företag beaktas. Vidare skall företag med ägarintresse i försäkringsföretaget och företag som i sin tur är anknutna till dessa företag med ägarintresse omfattas av beräkningen (se artikel 9.2). Vad som avses med anknutna företag och ägarintressen har behandlats i avsnitt 7.1. Av artikel 9.3 framgår att om beräkningen visar att försäkringsföretagets jämkade solvens är negativ, så skall de behöriga myndigheterna vidta lämpliga åtgärder mot detta företag. Artikel 9.3 behandlas i avsnitt 7.5.

I bilaga I föreskrivs vissa allmänna principer som skall gälla vid beräkningen av ett försäkringsföretags jämkade solvens. Enligt punkten 1.B skall hänsyn tas till den proportionella andel som ett företag med ägarintresse innehar i ett anknutet företag. Anknutna försäkringsföretags solvensmarginaler skall med andra ord beaktas i den omfattning som

motsvarar den andel som försäkringsföretaget äger i företagen. Direktivet avviker således på denna punkt från direktivet om gruppbaserad tillsyn på bankområdet där grupp-företagen som huvudregel skall beaktas genom full konsolidering oavsett hur stor kapitalandel som företaget med ägarintresse innehar i ett anknutet företag (se 6 kap. 5 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag).

Vidare behandlas i 1.C och 1.D vilka poster som får ingå i den grupp-baserade solvensmarginalen. Enligt punkt 1.C.1 skall dubbel användning av riskkapital beaktas i beräkningen av jämkad solvens. Detta görs genom att värdet av tillgångar i ett försäkringsföretag som avser finansieringen av kapital hos ett annat försäkringsföretag inom gruppen elimineras, om detta kapital samtidigt får inräknas i mottagande försäkringsbolags solvensmarginal. Vidare får sådant kapital som skapats inom gruppen genom inbördes finansiering inte ingå i den grupp-baserade solvensmarginalen (punkt 1.D). Här beaktas även transaktioner mellan ett försäkringsföretag och ett i detta avseende oreglerat företag i gruppen som innebär att försäkringsföretagets solvensmarginal ökas utan att något nytt externt kapital har tillförts försäkringsgruppen.

I punkt 2 beskrivs närmare hur anknutna försäkringsföretag samt mellanliggande försäkringsholdingföretag skall beaktas i beräkningen. Enligt punkt 3 i bilaga I skall medlemsstaterna föreskriva att beräkningen skall utföras enligt en av tre angivna metoder. Medlemsstaterna får dock bemyndiga tillsynsmyndigheten att tillåta eller kräva tillämpning enligt en annan av de föreslagna metoderna än den som medlemsstaten valt (se punkt 1.A). Metoderna bygger på olika tekniker som i dag används i ett antal medlemsstater. Metod 1 (sammanläggnings- och avräkningsmetoden) och metod 2 (kapitalandelsmetoden) utgår ifrån icke konsoliderade räkenskaper. Metod 3 (konsolideringsmetoden) har försäkringsföretagets koncernredovisning som utgångspunkt. Grundstrukturen i metoderna samt specifika egenskaper hos dessa förklaras närmare i propositionens bilaga 5. Sist i denna finns även ett illustrerande räkneexempel.

I direktivets bilaga II finns bestämmelser om hur motsvarande beräkningar som i bilaga I skall utföras i fråga om ett försäkringsföretags moderföretag, när detta är ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land. Beräkningen skall då göras som om moderföretaget vore ett försäkringsföretag och omfattar alla företag som är anknutna till detta moderföretag (se artikel 10.2). Om de behöriga myndigheterna utifrån beräkningen finner att solvensställningen i försäkringsföretaget (dvs. dotterföretaget) äventyras eller riskerar att äventyras, skall de vidta lämpliga åtgärder mot det berörda försäkringsföretaget (se artikel 10.3). Artikel 10.3 behandlas i avsnitt 7.5.

Skälen för regeringens förslag: Försäkringsgruppsdirektivet innehåller detaljerade regler för beräkningen av ett försäkringsföretags grupp-baserade ekonomiska ställning. Det är dock knappast möjligt eller ens önskvärt att i lag reglera alla detaljbestämmelser i direktivets bilagor. Något behov kan inte heller anses föreligga med hänsyn till konstitutionella aspekter.

I FRL bör tas in en allmän bestämmelse om att ett försäkringsbolag i de fall som avses i artikel 2.1 och 2.2 skall beräkna försäkringsbolagets gruppbaseade ekonomiska ställning. I lagen bör också anges vissa viktigare principer för bestämmande av en gruppbasead kapitalbas respektive solvensmarginal.

Det bör av bestämmelser särskilt framgå att vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen och solvensmarginalen skall försäkringsföretag som är dotterföretag eller intresseföretag som huvudregel beaktas proportionellt efter den ägda andelen. Vidare bör det framgå att avdrag från den gruppbaseade kapitalbasen skall göras för dels tillgångar som får ingå i kapitalbasen hos ett annat försäkringsföretag i gruppen, dels för värden som skapats internt inom gruppen.

Direktivets tre angivna metoder för beräkningen av den ekonomiska ställningen ger endast under mycket enkla förhållanden samma resultat. Något utrymme för att använda någon annan metod finns inte. Frågan blir därför om en eller flera av beräkningsmetoderna skall få användas och om tillåtna metoder bör regleras i lag.

Direktivets metod 1 (sammanläggnings- och avräkningsmetoden) är enkel både ur försäkringsbolagens och tillsynsmyndighetens perspektiv. Den kan användas även om inte någon koncernredovisning upprättas, t.ex. om försäkringsbolaget innehar endast ett eller flera intresseföretag. Det proportionella angreppssättet gör dock att metoden kan synas alltför sträng, eftersom inte ställningen för hela försäkringsgruppen beaktas. En svaghet är också att metoden inte fångar upp komplicerade gruppstrukturer med korsvisa ägarförhållanden. Särskilda justeringar kan då behöva komplettera beräkningen.

Direktivets metod 2 (kapitalandelsmetoden), som också bygger på principen om beaktande av närstående företag på proportionell basis, är något mer komplicerad att använda än den första metoden. Med hänsyn främst till att metoden inte beaktar vissa skulder som får användas för att uppfylla solvensmarginalen bör beräkningsmetoden inte användas i Sverige. Ur jämförelsesynpunkt är det också av värde att begränsa antalet tillåtna metoder.

Metod 3 (konsolideringsmetoden) utgår från konsoliderade räkenskaper och visar således i stort försäkringsgruppen som om den vore ett enda företag. En betydande nackdel med konsolideringsmetoden är att den knappast kan användas för försäkringsgrupper som inte upprättar en koncernredovisning. Konsolideringsmetoden har annars flera fördelar. Justeringar för dubbel användning av riskkapital och internt skapat kapital beaktas genom koncernredovisningstekniken. Under förutsättning att en koncernredovisning ändå upprättas är metoden att föredra om antalet konsoliderade försäkringsbolag är omfattande och om det är svårt eller förenat med höga kostnader att upprätta en alternativ redovisning. En beräkning av den gruppbaseade kapitalbasen utifrån koncernbalansräkningen har vidare den fördelen att redovisningsdata som granskats av revisor ligger till grund för tillsynsmyndighetens kontroll. Metoden motsvarar även i stort metoden som används vid gruppbasead tillsyn på bankområdet.

I promemorian har mot denna bakgrund direktivets metod 1 (sammanläggnings- och avräkningsmetoden) föreslagits som huvudmetod för beräkningen av ett försäkringsbolags gruppbaseade ställning. Metod 3 (konsolideringsmetoden) bör enligt förslaget få användas om det föreligger skäl för att använda denna metod i stället för huvudmetoden.

Finansinspektionen har förordat att frågan regleras genom myndighetsföreskrifter. Enligt inspektionen är en sådan ordning mer flexibel om erfarenheterna visar att en annan huvudmetod bör väljas. *Försäkringsförbundet* har förespråkat en flexibel lagreglering av metoderna.

Frågan om tillåtna beräkningsmetoder är enligt regeringens mening en sådan viktig principfråga som bör regleras i lag. Det överensstämmer också med den ordning som gäller för beräkningen av ett gruppbaseade kapitalkrav på bankområdet (se 6 kap. 6 och 7 §§ lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar i kreditinstitut och värdepappersbolag). Ett starkt skäl för att sammanläggnings- och avräkningsmetoden bör utgöra huvudmetod är att en gruppbasead beräkning skall göras även i fall då en koncernredovisning inte behöver upprättas. De förutsättningar som föreslås i propositionen för att kunna frånga huvudmetoden till förmån för konsolideringsmetoden ger också goda förutsättningar att använda den metoden, om det är lämpligast i det enskilda fallet.

Det bör således i lag fastställas att den gruppbaseade ställningen skall beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden, om det inte finns skäl att använda konsolideringsmetoden. Huruvida skäl skall anses föreligga bör ytterst bedömas med hänsyn till tillsynsmyndighetens behov av information för kontroll. Den alternativa metoden bör alltså ge en för tillsynsändamål minst lika bra bild av försäkringsbolagets gruppbaseade ställning som sammanläggnings- och avräkningsmetoden. En ytterligare förutsättning för att få använda alternativmetoden bör i regel vara att försäkringsbolaget upprättar en koncernredovisning.

De krav som försäkringsgruppsdirektivet ställer i detaljfrågorna måste, som tidigare antytts, införlivas i den svenska regleringen. Ett genomförande av direktiven fordrar därför att sådana bestämmelser tas in i en förordning från regeringen eller i föreskrifter från *Finansinspektionen*. För detta ändamål bör vissa bemyndiganden om beräkningsmetodernas användning och den gruppbaseade redovisningens utformning och innehåll införas.

Regeringens förslag: Ett gruppbaserat kapitalkrav införs för de fall att ett försäkringsbolag har ett eller flera försäkringsföretag som dotterföretag eller intresseföretag

Om ett försäkringsbolag inte uppfyller det gruppbaserade kapitalkravet skall liknande sanktionsregler som för försäkringsbolaget individuellt gälla. Kravet skall gälla utöver dagens solvenskrav.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Finansinspektionen* har dock ansett att det kan vara svårt eller omöjligt att, som angetts i promemorian, ingripa med formella sanktioner med stöd av mera generella bestämmelser om situationen är sådan att det gruppbaserade kapitalkravet inte underskrids.

Direktivet: Som framgått av avsnitt 7.2 och 7.4 skall den jämkade solvensen beräknas dels för försäkringsföretag som äger viss andel i ett annat försäkringsföretag (jfr artikel 2.1), dels för försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingbolag eller ett utländskt försäkringsföretag som inte omfattas av försäkringsdirektiven (jfr artikel 2.2).

I det första fallet skall, om beräkningen visar ett negativt resultat, de behöriga myndigheterna vidta lämpliga åtgärder mot försäkringsföretaget (se artikel 9.3). Direktivet föreskriver dock inte uttryckligen att medlemsländerna i sådana fall skall tillämpa samma sanktioner som EG:s försäkringsdirektiv föreskriver vid överträdelser av gällande kapitalkrav på individuell basis.

I det andra fallet beräknas den jämkade solvensen med utgångspunkt från ett moderbolag som inte står under tillsyn i det aktuella avseendet, men som har stora likheter med det reglerade försäkringsföretaget. Detta gruppbaserade test utvisar således om det oreglerade moderbolagets kapital överstiger eller understiger försäkringsgruppens (de ingående försäkringsföretagens) solvensmarginal. Om de behöriga myndigheterna utifrån beräkningen finner att solvensställningen i försäkringsföretaget (dvs. dotterföretaget) äventyras eller riskerar att äventyras, skall de vidta lämpliga åtgärder mot det berörda försäkringsföretaget (se artikel 10.3). Även här saknar direktivet närmare vägledning om vilka sanktioner som måste införas.

Skälen för regeringens förslag: Även om det inte direkt erfordras enligt försäkringsgruppsdirektivet bör sanktionsregler liknande de som gäller på individuell nivå gälla när ett försäkringsbolags gruppbaserade solvensmarginal underskrids. En sådan ordning underlättar för tillsynsmyndigheten att ingripa i kvalificerade fall av bristande kapital i försäkringsföretaget med hänsyn till den ekonomiska ställningen i närstående företag.

En bestämmelse om ett gruppbaserat kapitalkrav bör alltså införas för de fall när ett försäkringsbolag äger minst ett annat försäkringsföretag som är dotterföretag eller intresseföretag enligt direktivets definition av

ägarintresse. Bestämmelsen bör utformas efter mönster från gällande kapitalregler på företagets individuella nivå.

I fråga om vad som får ingå i kapitalbasen och solvensmarginalens storlek bör som utgångspunkt gälla samma regler som på bolagsnivå. En sådan bedömning ligger bäst i linje med direktivets beräkningsregler samtidigt som samordningen med nuvarande solvensdeklarationer underlättas. När det gruppbaseade kapitalkravet fastställs behöver dock bolaget göra särskilda justeringar, bl.a. för dubbelt utnyttjande av riskkapital och för kapital skapat internt inom gruppen. Att sådana justeringar skall göras följer av de tidigare beskrivna bestämmelserna om beräkning av försäkringsbolagets gruppbaseade ställning.

När ett försäkringsbolags gruppbaseade solvensmarginal underskrids skall bolaget ge in en rapport som förklarar vad som orsakat det negativa resultatet samt vilka åtgärder bolaget tänker vidta för att återställa den ekonomiska ställningen. Det åligger då bolaget att i sin rapport visa att den finansiella stabiliteten och förmågan att uppfylla det gruppbaseade kapitalkravet inte hotas samt att ange vilka åtgärder bolaget tänker vidta för att nå en positiv gruppbasead solvensmarginal. Misslyckas bolaget med detta, eller är inspektionens bedömning att bolagets ekonomiska ställning ytterligare kommer att försämrats, kan inspektionen begränsa bolagets förfoganderätt över sina tillgångar. I motsats till dagens solvensmarginalregler föreslås dock inte någon andra åtgärdsgräns.

Det är väsentligt att framhålla att situationen i ett enskilt fall kan vara sådan att ett ingripande är påkallat trots att beräkningarna visar att det gruppbaseade kapitalkravet formellt är uppfyllt. Regeringen delar således inte *Finansinspektionens* bedömning att förekomsten av ett gruppbaseat kapitalkrav skulle förhindra inspektionen att i en sådan situation ingripa med sanktioner med stöd av mer generella bestämmelser i lagen. Såväl försäkringsgruppsdirektivet som de nya försäkringsrörelsreglerna grundas på tillsynsmyndighetens rätt att ingripa i fall där försäkringsbolagets förmåga att fullgöra sina åtaganden mot försäkringstagarna riskerar att äventyras (se prop. 1998/99:87 s. 272 f). Grunden för ett ingripande ligger i den föreslagna allmänna bestämmelsen i FRL om att det skall föreligga sådan god kontroll över transaktioner med andra grupp företag att kraven enligt stabilitetsprincipen i 1 kap. 1 a § kan anses uppfyllda (se den föreslagna 7 a kap. 3 § och avsnitt 7.3). Den bestämmelsen innebär att överväganden som kan göras på individuell nivå enligt stabilitetsprincipen skall göras även med beaktande av försäkringsgruppen. Prövningen kan också göras med stöd av den allmänna regeln om att kapitalbasen skall vara tillfredsställande med hänsyn till andra företag inom försäkringsgruppen (se den föreslagna 7 a kap. 4 §). Det bör i sammanhanget således understrykas att Finansinspektionen med stöd av den allmänna stabilitetsregeln i 1 kap. 1 a § kan ingripa i ett enskilt tillsynsärende och kräva solvens utöver den lagreglerade miniminivån om förhållandena i det enskilda bolaget motiverar detta (jfr prop. 1998/99:87 s. 177). Om kraven enligt den allmänna stabilitetsregeln inte är uppfyllda föreligger en sådan avvikelse som avses i sanktionsbestämmelserna i 19 kap. 11 §.

Frågan är om ett gruppbaserat kapitalkrav även bör ställas när försäkringsbolaget är dotterbolag till ett försäkringsholdingföretag eller ett utländskt försäkringsföretag.

I dessa fall har beräkningen av den gruppbaseade ställningen ett delvis annat syfte, nämligen att visa dessa moderföretags fördelning av kapitalet inom koncernen och moderföretagets intresseföretag. Det vore därför mindre lämpligt att även i dessa situationer införa ett detaljerat kapitalkrav. Detta särskilt med tanke på att det i praktiken kan innebära ett kapitalkrav för exempelvis ett holdingföretag till följd av förluster i icke finansiella företag. I stället bör resultatet av beräkningen av försäkringsbolagets gruppbaseade ställning prövas med hänsyn till den allmänna stabilitetsprincipen i 1 kap. 1 a § FRL. Detta följer närmast genom den i 7 a kap. 3 § föreslagna bestämmelsen om god kontroll i stabilitetshänseende med hänsyn till affärshändelser och avtal med närstående företag och större ägare. Det bör särskilt betonas att en sådan ordning är tillräcklig för att tillgodose direktivets krav på lämpliga sanktioner.

7.6 Gruppbasead redovisning

Regeringens förslag: I FRL införs regler om att försäkringsbolaget skall upprätta en gruppbasead redovisning som skall ges in till Finansinspektionen.

Den gruppbaseade redovisningen skall innehålla en sammanställning av väsentliga affärshändelser och avtal med närstående företag och ägare. Den skall också innehålla en beräkning av gruppbasead ställning för de försäkringsbolag som skall göra en sådan beräkning. När ett försäkringsbolag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag eller ett utländskt försäkringsföretag, skall redovisningen särskilt visa fördelningen av de finansiella resurserna inom koncernen.

Ett bemyndigande införs i fråga om den gruppbaseade redovisningens utformning och innehåll samt när redovisningen skall ges in till Finansinspektionen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Försäkringsförbundet* framhåller dock vikten av att redovisningen begränsas till väsentlig information samt affärshändelser och avtal som har avgörande påverkan på försäkringsbolagens stabilitet och som inte kontrolleras på annat sätt.

Direktivet: Enligt direktivet skall de behöriga myndigheterna se till att ett försäkringsföretags jämkade solvens beräknas lika ofta som det föreskrivs för försäkringsföretagens individuella solvensmarginal (bilaga I punkt 1.E). Detta gäller även när beräkningen skall utföras i fråga om moderföretag som är ett försäkringsholdingbolag eller ett utländskt försäkringsföretag och som inte lyder under försäkringsdirektiven (bilaga II punkt 1). Dessutom skall försäkringsföretagen minst en gång om året lämna information till tillsynsmyndigheten om ekonomiska förhållanden med andra grupp-företag och närstående ägare (artikel 8.2).

Skälen för regeringens förslag: Direktivet innebär ett krav på utökad rapportering av ett försäkringsbolags ekonomiska ställning vid sidan av nuvarande solvensdeklarationer, års- och koncernredovisningar. För att den gruppbaseade tillsynen skall kunna utövas på ett ändamålsenligt sätt behövs regler för hur bolagen skall redovisa den information som tillsynsmyndigheten behöver. Ett lagkrav på en särskild redovisning för detta ändamål främjar även bolagsstämmans och bolagsledningens kontroll av försäkringsbolagets gruppbaseade ställning. En bestämmelse bör därför tas in i FRL som innebär att ett försäkringsbolag skall upprätta och till Finansinspektionen ge in sådana rapporter för tillsynsändamål. De ekonomiska sammanställningar och rapporter som det här blir frågan om bör sammanfattas i begreppet gruppbasead redovisning. En sådan ordning är naturlig med hänsyn till att begreppet redan etablerats inom ramen för denna tillsyn på bankområdet (jfr 6 kap. 5 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag).

Den gruppbaseade redovisningen bör innehålla en sammanställning av affärshändelser och avtal med andra grupp företag och närstående ägare. Som *Försäkringsförbundet* framhållit bör redovisningen koncentreras till sådan information som är väsentlig ur tillsynssynpunkt. Föreskrifterna om redovisningens utformning och innehåll bör arbetas fram i samråd med branschen, i syfte att underlätta den praktiska tillämpningen av reglerna.

Redovisningen bör vidare innehålla den beräkning av gruppbasead ställning som behandlats i avsnitt 7.4. Även om redovisningen i de fall som regleras i försäkringsgruppsdirektivets artikel 2.2 utgår ifrån moderföretaget, bör det underliggande försäkringsbolaget ha ansvaret för insamling av information och upprättande av redovisningen.

Alternativet är att moderföretaget ansvarar för detta. Främst två skäl talar mot en sådan ordning. För det första kan moderföretaget vara ett utländskt företag som inte omfattas av svensk lag. Från svensk sida innebär detta särskilda svårigheter att säkerställa reglernas tillämpning. För det andra är det mer naturligt att försäkringsbolaget, som står under tillsyn och som ytterst är den som kan drabbas av sanktioner om reglerna inte efterlevs, handhar kontakterna med Finansinspektionen.

I de gruppfall som nu behandlas framhålls i direktivet som ett särskilt syfte med beräkningen att visa fördelningen av moderföretagets resurser. Denna aspekt kan kräva anpassningar i beräkningarna och sammanställningen av informationen. Det bör därför redan av lag framgå att den gruppbaseade redovisningen har ett delvist annat syfte i detta fall. De konkreta anpassningar som erfordras bör behandlas i myndighetsföreskrifter.

Vid beräkningen av försäkringsbolagets gruppbaseade ekonomiska ställning skall utöver försäkringsdirektiven även redovisningsdirektiven beaktas. Försäkringsgruppsdirektivet hänvisar till fjärde och sjunde bolagsdirektivet samt försäkringsredovisningsdirektivet. Dessa direktiv är sedan 1996 införlivade i den svenska rättsordningen. Samma grundläggande redovisningsprinciper skall således tillämpas i den gruppbaseade redovisningen som i års- och koncernredovisningen. Någon särskild hänvisning till redovisningsbestämmelse för försäkringsföretag bör trots detta inte införas för den gruppbaseade redovisningen enligt FRL. Frå-

gorna bör först prövas i tillsynspraxis med hänsyn till vilka förenklingar som är befogade för vissa företag och om vissa anpassningar behövs för att tillgodose de särskilda kontrollbehov som gäller i försäkringsgrupp-sammanhang.

Som tidigare behandlats har försäkringsgruppsdirektivet en delvis annorlunda definition av bl.a. intresseföretag jämfört med vad som stadgas i EG:s redovisningsdirektiv. En skillnad är ett företag skall behandlas som ett intresseföretag så snart innehavet uppgår till minst 20 procent av rösterna eller kapitalet (se avsnitt 7.1).

Dessa mindre avvikelser kan medföra att ett företag behandlas olika i externredovisningen och i tillsynsredovisningen. I praktiken torde dock sådana avvikelser bli sällsynta. Den information som skall lämnas i den gruppbaseade redovisningen kommer därför sannolikt att kunna hämtas direkt från företagets års- och koncernredovisning samt löpande bokföring.

En samordning av den gruppbaseade redovisningen med försäkringsbolagets allmänna solvensrapportering bör eftersträvas. Detta har inte bara fördelar för försäkringsbolagen. Det underlättar också för Finansinspektionen att göra en mer välgrundad bedömning av försäkringsbolagens finansiella situation. Närmare bestämmelser om den gruppbaseade redovisningens utformning och innehåll bör därför fastställas av Finansinspektionen. Dessa bestämmelser bör även omfatta frågan om när den gruppbaseade redovisningen skall ges in till Finansinspektionen.

7.7 Undantag från gruppbasead redovisning

7.7.1 Undantag för försäkringsbolag i en undergrupp

Regeringens förslag: Ett försäkringsbolag skall få undantas från skyldigheten att upprätta en gruppbasead redovisning om försäkringsbolaget omfattas av ett annat företags motsvarande redovisning. En förutsättning är att det undantagna försäkringsbolagets gruppbaseade ekonomiska ställning kan antas vara tillfredsställande och, i förekommande fall, att det gruppbaseade kapitalkravet är uppfyllt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Direktivet: I det fall som avses i artikel 2.1 skall som huvudregel jämkad solvens beräknas för varje försäkringsföretag som har ägarintresse i minst ett annat försäkringsföretag (se artikel 9.1). Har försäkringsföretaget ägarintressen i flera försäkringsföretag skall beräkningen omfatta samtliga dessa anknutna försäkringsföretag.

Direktivet medger dock att ett försäkringsföretag undantas från skyldigheten att beräkna sin jämkade solvens under vissa förutsättningar. Förutsättningarna är dels att försäkringsföretaget självt är ett dotterföretag eller ett företag med ägarintresse till ett försäkringsföretag med aukto-

risation inom den Europeiska gemenskapen, dels att det undantagna försäkringsföretaget (inklusive dess dotterföretag och företag som är föremål för ägarintresse) omfattas av en motsvarande beräkning som upprättas av moderföretaget eller företaget med ägarintresse. Vidare krävs i de fall där moderföretaget eller företaget med ägarintresse har sitt säte i en annan medlemsstat, att de berörda myndigheterna enats om att denna andra medlemsstat skall utöva den extra tillsynen, artikel 4.2. Förhållandet att försäkringsföretaget ägs via ett mellanliggande försäkringsholdingbolag eller ett utländskt försäkringsföretag som inte lyder under försäkringsdirektiven skall enligt direktivet inte utgöra något hinder vid bedömningen av om förutsättningarna för undantag är uppfyllda. Detta förutsätter att försäkringsholdingbolaget eller det utländska försäkringsföretaget och det undantagna försäkringsföretaget beaktas vid beräkningen (se bilaga I punkt 2.1).

I direktivet uppställs ytterligare en förutsättning för att undanta ett försäkringsföretag i en undergrupp från skyldigheten att beräkna jämkad solvens. För att undantag skall få medges krävs att det går att säkerställa att endast sådant kapital i anknutna försäkringsföretag som kan göras tillgängligt för gruppen används för att uppfylla det överordnade försäkringsföretagets gruppbaseade solvensmarginal. De behöriga myndigheten skall ha försäkrat sig om ”att de poster som får ingå i solvensmarginalen för de försäkringsföretag som beaktas vid beräkningen är adekvat fördelade mellan dessa företag”. Med detta torde avses att tillsynsmyndigheten med rimlig säkerhet kan anta att de ingående försäkringsföretagens bidrag (eller underskott) till den gruppbaseade solvensmarginalen i praktiken kan överföras till försäkringsföretaget (eller något annat företag i gruppen) och därmed användas för att uppfylla den gruppbaseade solvensmarginalen.

Även i det fall som avses i artikel 2.2 får medlemsstaterna avstå från beräkningen i fråga om ett försäkringsföretag som har samma moderföretag som ett annat försäkringsföretag med auktorisation i samma medlemsstat. Även här förutsätts att det undantagna försäkringsföretaget beaktas vid en motsvarande beräkning som utförs av detta andra försäkringsföretag eller av moderföretaget självt (se bilaga II punkt 2). Är det exempelvis så att två försäkringsföretag är dotterföretag till samma försäkringsholdingbolag behöver beräkningen endast utföras en gång. Det samma gäller om det finns ägarförhållanden i flera led, s.k. successivt ägande. Undantag från skyldigheten att utföra moderföretagsberäkningen medges även under vissa förutsättningar då försäkringsföretagen (systerföretagen) är auktoriserade i olika medlemsstater. Detta förutsätter att de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna kommit överens om att den andra medlemsstaten skall ansvara för tillsynen. Vidare föreskriver direktivet att de behöriga myndigheterna skall tillse att den beräkningsmetod som beskrivs i direktivets bilaga II tillämpas på ett konsekvent sätt (se punkt 1).

Skälen för regeringens förslag: Enligt försäkringsgruppsdirektivet skall en gruppbasead beräkning som huvudregel göras för vart och ett av de försäkringsbolag som har minst ett dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag. Beräkningen skall dessutom göras för varje

försäkringsbolag som är dotterföretag eller intresseföretag till ett försäkringsholdingföretag eller ett utländskt försäkringsföretag som inte omfattas av försäkringsdirektiven.

En gruppbaserad ekonomisk ställning skall således beräknas även av ett försäkringsbolag för en försäkringsgrupp som i sin tur ingår i en större försäkringsgrupp, dvs. som utgör en undergrupp. Under vissa förutsättningar medger direktivet dock att en beräkning för undergruppen underläts.

En liknande undantagsmöjlighet finns i fråga om ett försäkringsföretags skyldighet att upprätta koncernredovisning. Ett moderbolag som i sin tur är ett dotterföretag behöver inte upprätta en koncernredovisning om bolaget omfattas av en koncernredovisning som upprättas av ett annat moderföretag enligt försäkringsredovisningsdirektivet (se 7 kap. 2 § ÅRL och 7 kap. 2 och 3 §§ ÅRFL).

Om direktivets undantagsmöjlighet utnyttjas kan tillsynsmyndighetens kontroll och uppföljning av undergruppen försvåras. Enligt direktivet måste tillsynsmyndigheten alltså bl.a. kunna kontrollera att endast sådant kapital som faktiskt kan göras tillgängligt för att uppfylla den gruppbaserade solvensmarginalen ingår i den redovisade gruppbaserade kapitalbasen. Ofta förutsätter detta att en gruppbaserad ställning beräknas och en gruppbaserad redovisning upprättas också för undergrupperna i en större försäkringsgrupp. Enligt förslagen i det föregående skall svenska försäkringsbolag som omfattas av direktivets artikel 2.1 dessutom vid varje tidpunkt uppfylla ett gruppbaserat kapitalkrav med hänsyn till försäkringsgruppen (se avsnitt 7.5). Detta krav gäller också för en undergrupp.

I vissa fall bör det ändå vara tillräckligt att Finansinspektionen får en gruppbaserad redovisning från det överordnade försäkringsföretaget, en redovisning som innehåller en beräkning som beaktar den större försäkringsgruppen, eventuellt tillsammans med allmänna redovisningshandlingar och viss tilläggsinformation avseende undergruppen.

Det är därför lämpligt att införa direktivets undantagsmöjlighet. Ett undantag från skyldigheten att göra en gruppbaserad redovisning bör införas som innebär en möjlighet för Finansinspektionen att medge undantag i ett enskilt fall.

De begränsningar som direktivet ställer upp för ett undantag bör sammanfattas i en allmän bestämmelse i FRL. Enligt bestämmelsen bör som ett första villkor för undantag gälla att försäkringsbolaget omfattas av en gruppbaserad beräkning som görs av ett annat företag. Det kan vara ett försäkringsföretag som försäkringsbolaget är dotterföretag eller intresseföretag till. Bestämmelsen bör inte heller utesluta undantag när moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag och redovisningen upprättas av ett systerföretag.

Som en andra förutsättning bör föreskrivas att det undantagna försäkringsbolagets gruppbaserade ställning kan antas vara tillfredsställande i stabilitetshänseende. Om försäkringsbolaget skall uppfylla ett gruppbaserat kapitalkrav bör det även kunna antas att detta är uppfyllt.

Av konkurrensneutralitetsskäl är det önskvärt att ha samma undantagsregler för alla svenska försäkringsbolag. Direktivbestämmelserna bör

därför införlivas så att den undantagna kretsen även omfattar de fall när det företag som försäkringsbolaget är dotterföretag eller intresseföretag till har sitt säte utanför Sverige men inom EES. Bestämmelsen bör också beakta fallet att det företag som upprättar en gruppbasead redovisning eller motsvarande sammanställning för den större försäkringsgruppen kan var en understödsförening eller ett utländskt försäkringsholdingföretag.

Som direktivet anger måste ett avstämningsförfarande äga rum med den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat om den myndigheten skall utöva den gruppbaseade tillsynen över det svenska försäkringsbolaget och dess dotter- och intresseföretag. Detta är någonting som Finansinspektionen under alla förhållanden behöver bevaka inom ramen för dispensgivningen. Det kan således inte anses nödvändigt att införa en uttrycklig bestämmelse om ett sådant avstämningsförfarande som förutsättning för en dispens.

Direktivet reglerar endast undantag från den gruppbaseade beräkningen. Det kan dock inte anses oförenligt med direktivet att under samma förutsättningar medge undantag från kravet att redovisa transaktionerna med andra gruppöretag. Undantagsbestämmelsen bör därför utformas på detta sätt.

7.7.2 Utelämnande av företag från en gruppbasead redovisning

Regeringens förslag: Finansinspektionen får besluta att ett företag som ingår i försäkringsgruppen får utelämnas från den gruppbaseade redovisningen i vissa undantagsfall.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians förslag är det dock försäkringsbolaget som skall bedöma vilka företag som skall utelämnas från den gruppbaseade redovisningen.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Finansinspektionen* anser dock att det kan leda till tillämpningssvårigheter för försäkringsbolagen att väga in syftet med tillsynen i bedömningen av vilka företag som kan utelämnas. *Konsumentkooperationens pensionskassa* efterlyser en närmare belysning av omfånget vad gäller möjligheten till undantag för företag av ringa intresse för tillsynen.

Direktivet: I vissa situationer kan det föreligga svårigheter att få fram nödvändig information om ett företag som ingår i försäkringsgruppen. De behöriga myndigheterna får enligt direktivet därför besluta att företag som har sitt säte i ett land där det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information inte skall omfattas av den gruppbaseade tillsynen. Dessutom kan de behöriga myndigheterna från fall till fall besluta att ett företag inte skall omfattas, om företaget är av ringa intresse med hänsyn till syftet med tillsynen. Med samma förbehåll får myndigheten undanta ett företag om den bedömer att det skulle vara olämpligt eller missvisande att låta detta företags finansiella situation beaktas (artikel 3.3).

Om tillsynsmyndigheten på grund av rättsliga hinder eller av andra skäl inte har tillgång till information som är nödvändig för att beräkna den

jämka solvensen gäller särskilda beräkningsregler. Om informationen avser ett dotter- eller intresseföretag skall detta företag exkluderas helt från beräkningen. Enligt direktivets bilaga I punkt 2.5 skall detta företags bokförda värdet hos ett försäkringsföretag i gruppen således avräknas från den gruppbaseade kapitalbasen. Vidare föreskrivs att orealiserade vinster som har samband med detta innehav inte får ingå i den gruppbaseade solvensmarginalen. Motsvarande bestämmelser finns i bilaga II punkt 4.

Skälen för regeringens förslag: Direktivet ger vissa möjligheter att undanta ett grupp företag från den gruppbaseade tillsynen. Detta är befogat särskilt om det är olämpligt eller missvisande att beakta företaget. I fråga om internationella försäkringsgrupper kan det också vara förenat med stora svårigheter att få tillgång till den information som är nödvändig för tillsynen. Nyss nämnda undantagsmöjligheter bör således utnyttjas. Det bör ske genom en generell bestämmelse i lag.

Enligt direktivet får även ett företag som är av ringa intresse utelämnas. Undantagsbestämmelsen bör omfatta även detta fall.

I direktivet fastslås också att det är tillsynsmyndigheten som får besluta att ett företag helt eller delvis utelämnas från en gruppbasead redovisning. Bestämmelsen bör således utformas med denna utgångspunkt.

En logisk följd av att det saknas nödvändig information om ett grupp företag är att företaget utelämnas vid beräkningen av den gruppbaseade ekonomiska ställningen. För att inte riskera att överskatta ställningen bör den gruppbaseade kapitalbasen inte få omfatta kapitalvärden som hänförs till ett företag som inte går att bedöma p.g.a. bristande information. Det bokförda värdet på andelarna i ett sådant dotter- eller intresseföretag bör alltså räknas av från den gruppbaseade kapitalbasen. Detsamma skall enligt direktivet gälla för orealiserade vinster. De bestämmelser som behövs för att tillgodose direktivet i dessa delar bör införas genom myndighetsföreskrifter inom ramen för de normgivningsbemyndiganden som tidigare föreslagits.

Även om ett företag utelämnas från den gruppbaseade beräkningen kan det vara befogat att beakta företaget vid redovisningen av affärshändelser och avtal. Undantagsbestämmelsen bör därför utformas så att Finansinspektionen får besluta att ett företag helt eller delvis kan utelämnas från den gruppbaseade redovisningen.

8 Kontroll av företag som skall omfattas av en gruppbaserad redovisning

Prop. 1999/2000:99

Regeringens förslag: Företag som ingår i en försäkringsgrupp och fysiska personer som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett sådant företag åläggs en skyldighet att lämna den information som behövs för att upprätta en gruppbaserad redovisning.

Finansinspektionen ges möjlighet att inhämta information som inte lämnas till försäkringsbolaget. Finansinspektionen får också i särskilda fall kontrollera informationen direkt hos företaget.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran.

Direktivet: Medlemsstaterna skall se till att försäkringsföretag som är underkastade extra tillsyn har adekvata interna kontrollförfaranden för att ta fram de uppgifter och den information som är relevant för den utökade tillsynen, artikel 5.1. Här avses förfaranden inom det försäkringsföretag som är föremål för den extra tillsynen. Direktivet ger inte några regler beträffande kontrollmekanismer för övriga företag som ingår i försäkringsgruppen. Det finns dock regler som skall underlätta även för informationsflödet mellan dessa företag och försäkringsföretaget. Medlemsstaterna skall vidare vidta nödvändiga åtgärder för att det inom deras jurisdiktion inte skall finnas rättsliga hinder mot att företagen inbördes utbyter sådan information som är relevant för den extra tillsynen, artikel 5.2.

Motsvarande regler finns i direktivet (92/30/EEG) om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut i artiklarna 3.6 och 7.1.

Medlemsstaterna skall också se till att de behöriga myndigheter som ansvarar för den extra tillsynen har tillgång till all information som är relevant för utövande av tillsynen, dvs. att de har rätt att begära informationen från företagen. Om information avseende ett företag i försäkringsgruppen har begärts från försäkringsföretaget och detta inte lämnat informationen, får de behöriga myndigheterna vända sig direkt till det berörda företaget med sin begäran, artikel 6.1.

Medlemsstaterna ska vidare se till att de behöriga myndigheterna –inom det egna territoriet – får genomföra kontroll på platsen av den information som företaget skall ge in.

Kretsen av bolag som kan komma ifråga är dock något snävare än de bolag som omfattas av begäran om information. Medlemsstaterna är endast ålagda att bereda sådan möjlighet till kontroll vad avser företag med moder-, dotter- och systerrelation till det försäkringsföretag som är underkastat den extra tillsynen. Den behöriga myndigheten skall ha möjlighet att uppdra åt annan person att för den behöriga myndighetens räkning utföra kontrollen, artikel 6.2.

Om en medlemsstat har fler än en behörig myndighet för tillsyn över försäkringsföretag och återförsäkringsföretag skall den medlemsstaten

vidta nödvändiga åtgärder för att organisera samordningen mellan dessa myndigheter, artikel 4.3.

Skälen för regeringens förslag: I 19 kap. 3 § FRL finns regler om att styrelsen, verkställande direktören och andra befattningshavare i ansvarig ställning i försäkringsbolag skall lämna de upplysningar Finansinspektionen begär. Till detta finns också kopplat ett normgivningsbemyndigande om vilka upplysningar som skall lämnas till inspektionen. I 19 kap. 10 § finns vissa bestämmelser om inspektionens möjligheter att inhämta information från ett företag som står under försäkringsbolagets bestämmande inflytande.

Reglerna i 19 kap. FRL om försäkringsbolagens plikt att lämna den information Finansinspektionen efterfrågar behöver dock ändras med hänsyn till försäkringsgruppsdirektivets föreskrifter om information och kontroll. I FRL bör därför införas en regel som gör det möjligt för Finansinspektionen att inhämta information från företag eller vissa ägare som inte står under tillsyn. Informationen som avses är sådan som är relevant för utövande av gruppbaserad tillsyn över de försäkringsbolag som enligt de nya reglerna är underkastade sådan tillsyn. För att göra regeln effektiv bör en vitessanktion få användas.

I 19 kap. 9 och 10 §§ FRL finns regler om vad ett försäkringsbolag eller ett företag under bestämmande inflytande skall hålla tillgängligt för Finansinspektionens granskning. Det rör försäkringsbolagets kassa, övriga tillgångar, räkenskapsmaterial och andra handlingar.

En ny lagregel som ger Finansinspektionen möjlighet att på plats hos dessa företag genomföra kontroll av den ingivna informationen bör införas. Den kontrollen bör i enlighet med direktivets regler begränsas till företag i samma koncern som försäkringsbolaget. Det är viktigt att understryka att en sådan kontroll endast skall gälla dessa bolags relation till det försäkringsbolag som är föremål för den gruppbaseade tillsynen, och då endast information som är av vikt för sådan tillsyn.

Någon ytterligare bestämmelse om försäkringsbolagens uppgiftsskyldighet och interna kontroll torde inte behövas eftersom detta redan följer av gällande bestämmelser i 19 kap. 3 och 9 §§ samt bestämmelser som innefattar krav på god intern kontroll (se t.ex. 8 kap. 7 §). I Finansinspektionens tillsynsuppgift ingår att se till att de försäkringsbolagen har sådana interna kontrollrutiner som krävs för den gruppbaseade tillsynen.

När det gäller direktivbestämmelsen som reglerar det fall där medlemsstat har olika tillsynsmyndigheter för direktförsäkringsföretag resp. återförsäkringsföretag, avses sannolikt de medlemsstater som saknar eller har begränsad tillsyn över återförsäkringsföretag. I Sverige utövar Finansinspektionen finansiell tillsyn över återförsäkringsföretagen, som i stort sett har att följa samma regler som direktförsäkringsföretagen. Direktivbestämmelsen föranleder därför inget förslag till ändring i lag.

I förordning (1996:596) med instruktion för Finansinspektionen finns visserligen regler om att inspektionen skall samråda med ett antal andra statliga myndigheter samt Riksbanken. Sedan 1 juli 1991 är dock Finansinspektionen en myndighet med samlat ansvar för tillsyn av finansiella företag som bedriver verksamhet på försäkrings-, kredit- och värde-

pappersmarknaden. Någon lagreglering behövs därför inte vad avser Prop. 1999/2000:99 samarbetet mellan svenska myndigheter.

Regeringens förslag: Ingår ett svenskt icke-finansiellt företag i ett utländskt försäkringsföretags försäkringsgrupp, ges Finansinspektionen samma behörighet att hämta in och kontrollera information som i fråga om ett svenskt försäkringsbolags försäkringsgrupp.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte kommenterat dessa frågor.

Direktivet: Den extra tillsynen skall utövas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där försäkringsföretaget har fått officiell auktorisation enligt första skade- resp. livförsäkringsdirektivet, artikel 4.1.

Har flera försäkringsföretag, vilka är auktoriserade i olika medlemsländer, samma moderföretag kan man inte alltid använda sig av huvudregeln ovan. Är detta moderföretag ett försäkringsföretag är det naturligtvis så att även detta företag är föremål för den utökade solvenstillsynen och följaktligen är det denna medlemsstats behöriga myndighet som har ansvaret för tillsynen. Är det gemensamma moderföretaget ett försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag, försäkringsföretag i tredje land eller ett försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet enligt direktivets definition, råder det delat tillsynsansvar, se artikel 4.2. I direktivet har frågan lösts genom att de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna själva anmodas komma överens om vem som skall ha ansvaret för den extra tillsynen.

Tillsynsansvaret omfattar begäran om information också avseende andra företag inom gruppen som är relevanta för den extra tillsynen, oavsett i vilket land företagen är belägna.

Om de behöriga myndigheterna i särskilt angivna fall vill kontrollera viktig information som ingivits och som rör ett företag som är beläget i en annan medlemsstat, skall de hos de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten begära att denna kontroll genomförs. De myndigheter som tar emot en sådan begäran skall inom ramen för sin behörighet efterkomma den genom att själva genomföra kontrollen, låta de myndigheter som framställt begäran genomföra kontrollen eller låta en revisor eller annan expert genomföra den, se artikel 6.3. Regeln är till sin omfattning i stort sett likadan som motsvarande regel om att utföra kontroll på platsen i den egna medlemsstaten, dvs. att de företag i gruppen som inte står under finansiell tillsyn och som kan komma i fråga för en kontroll på platsen måste ha en moder-, dotter- eller systerföretagsrelation till det försäkringsföretag som är underkastat den utökade tillsynen. Dessutom omfattas anknutna försäkringsföretag i den andra medlemsstaten. Anledningen till att anknutna försäkringsföretag inte finns med i reglerna om kontroll på platsen inom den egna medlemsstaten är att den behöriga myndigheten i de fallen redan har möjlighet till sådan kontroll genom att företaget är auktoriserat i den medlemsstaten.

Reglerna i artikel 7.1 om generellt informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheter i olika medlemsstater gäller för fall där två eller flera

försäkringsföretag direkt eller indirekt är anknutna, dvs. har samma ägare, direkt eller indirekt, genom minst ägarintresse, eller om försäkringsföretagen är ägare i samma företag med minst ägarintresse, och försäkringsföretagen är etablerade i olika medlemsstater. I dessa fall skall de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna på begäran till varandra överlämna all relevant information som gör det möjligt att utöva tillsyn eller som underlättar utövandet av tillsyn inom ramen för detta direktiv. Vidare skall de behöriga myndigheterna på eget initiativ överlämna all information som enligt deras bedömning är viktig för övriga behöriga myndigheters tillsyn enligt direktivet.

Om ett försäkringsföretag och ett kreditinstitut eller värdepappersföretag är direkt eller indirekt anknutna eller har samma företag med ägarintresse, skall de olika behöriga myndigheterna inom de tre sektorerna försäkring, bank och värdepapper ha ett nära samarbete, se artikel 7.2. Vidare skall de olika myndigheterna, utan att det påverkar respektive myndighets behörighet, till varandra överlämna all information som kan underlätta utförandet av respektive myndighets uppdrag, i synnerhet inom ramen för detta direktiv.

Regeln om samarbete mellan olika finansiella behöriga myndigheter åsyftar samarbete inom respektive medlemsstat.

Artikel 7.2 sista ledet om överlämnande av information till tillsynsmyndighet går längre än direktivets egentliga omfattning. Detta torde dock inte vara något problem. Redan i det s.k. BCCI-direktivet (95/26/EG) finns en generell bestämmelse om utbyte av information mellan tillsynsmyndigheter med ansvar för finansiella företag. Direktivet har genomförts i den svenska rättsordningen genom prop. 1995/96:173.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionen skall ha huvudansvaret för den gruppbaseade tillsynen över ett försäkringsbolag. Eftersom en försäkringsgrupp kan avse företag i flera länder, bör dock inspektionen ha möjlighet att låta något annat lands tillsynsmyndighet ansvara för den gruppbaseade solvenstillsynen, med inspektionens bistånd. Tillsynen över individuella svenska försäkringsbolag åvilar alltså inspektionen oavsett i vilka länder övriga delar av försäkringsgruppen befinner sig. I direktivet ges en mängd detaljerade regler om samarbete, bl.a. just fördelning av tillsynsansvaret i vissa fall.

Regeringen har tidigare föreslagit att Finansinspektionen skall kunna begära den information från ett icke-finansiellt företag och vissa större ägare som behövs för en svensk gruppbasead redovisning. Vid behov skall inspektionen kunna kontrollera informationen. Den kontrollmöjligheten är dock begränsad till företag i samma koncern (se avsnitt 8).

Motsvarande möjligheter för Finansinspektionen att begära information och att kontrollera denna bör gälla även personer som ingår i en utländsk försäkringsgrupp och som skall omfattas av en gruppbasead sammanställning enligt försäkringsgruppsdirektivet för ett utländskt försäkringsföretag inom EES. Vare sig det är fråga om företag som omfattas av Finansinspektionens tillsyn eller andra svenska juridiska eller fysiska personer får det anses lämpligt att inspektionen ansvarar för dessa åtgärder. En sådan kontroll som får ske av ett svenskt företag i samma koncern

som det utländska försäkringsföretaget kan dock utföras tillsammans med representanter från den utländska tillsynsmyndigheten.

Enligt 19 kap. 1 § FRL skall Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

I den mån Finansinspektionen låter annat lands tillsynsmyndighet ansvara för den gruppbaseade tillsynen för en svensk försäkringsgrupp, bör detta regleras i avtal mellan myndigheterna. Enligt 10 kap. 1 § regeringsformen (RF) ingås överenskommelse med annan stat eller mellanfolklig organisation av regeringen. Regeringen kan enligt 10 kap. 3 § RF uppdra åt Finansinspektionen att ingå internationell överenskommelse i en fråga där överenskommelsen inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan. Som *Lagrådet* påpekat måste Finansinspektionen således, för att kunna ingå ett sådant avtal, ha stöd i ett självständigt bemyndigande. Någon ytterligare lagregel till följd av direktivets regel om överenskommelse med myndighet i annan medlemsstat behöver däremot inte införas.

Med stöd av 19 kap. 1 § FRL kan inspektionen på eget initiativ och på grundval av en egen bedömning överlämna information till de andra medlemsländernas motsvarande myndigheter, detta även beträffande svenska företag som inte är ett försäkringsbolag men som ingår i ett annat EES-försäkringsföretags försäkringsgrupp, och även i övrigt i stor utsträckning tillmötesgå den utländska myndighetens begäran i enlighet med direktivets regler. De sekretessfrågor som informationslämnandet aktualiserar behandlas särskilt i avsnitt 10.

Regeringens förslag: Styrelseledamot eller annan befattningshavare som i samband med fullgörandet av skyldigheten att upprätta en gruppbaserad redovisning får kunskap om affärsförhållanden i ett annat företag i försäkringsgruppen eller hos vissa fysiska personer, får inte obehörigen röja vad han fått veta eller utnyttja kunskapen i strid med det uppgiftslämnande företagets intresse.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran. *Finansinspektionen* har dock ifrågasatt om det – ur sekretessynpunkt – finns möjligheter för inspektionen att lämna ekonomisk information till andra tillsynsmyndigheter såvitt avser andra företag i en försäkringsgrupp än sådana som står under inspektionens tillsyn.

Direktivet: Enligt artikel 7.3 försäkringsgruppsdirektivet skall information som mottas till följd av direktivets bestämmelser, i synnerhet genom utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna som avses i detta direktiv, omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 16 i direktiv 92/49/EEG (tredje skadeförsäkringsdirektivet) och artikel 15 i direktiv 92/96/EEG (tredje livförsäkringsdirektivet). Enligt dessa direktiv skall medlemsstaterna föreskriva att varje person som tjänstgör hos eller har tjänstgjort hos behöriga myndigheter, liksom revisorer eller experter som är verksamma för behöriga myndigheters räkning, skall vara bundna av tystnadsplikt.

Tystnadsplikten innebär att inga förtroliga uppgifter som erhålls i tjänsten får röjas till någon person eller myndighet utom i sammandrag eller sammanställning som omöjliggör identifikation av enskilda försäkringsföretag, dock med förbehåll för fall som omfattas av straffrättslig lagstiftning.

Detta skall inte hindra medlemsstaternas behöriga myndigheter att utbyta information i enlighet med direktiv som gäller försäkringsföretag eller utbyte av information mellan andra behöriga myndigheter med ansvar för tillsyn av andra finansiella företag eller sådana behöriga myndigheter i andra medlemsstater. Inte heller utbyte av information med organ ansvariga för finansiell lagstiftning hindras av bestämmelsen.

Information som mottagits från annan behörig myndighet i annan medlemsstat eller som erhållits vid inspektion på platsen får aldrig röjas utan samtycke av de behöriga myndigheter som lämnat ut informationen eller av behöriga myndigheter i det land i vilken inspektionen utförts.

Medlemsstaterna får ingå samarbetsavtal med tredje land för utbyte av information, om informationen är föremål för minst likvärdig sekretess i det landet.

Skälen för regeringens förslag: I FRL finns inte någon motsvarighet till den sekretess som gäller för banker enligt 1 kap. 10 § bankrörelselagen (1987:617). Enligt de föreslagna reglerna om gruppbaserad tillsyn av försäkringsbolag skall försäkringsbolaget med anledning av tillsynen begära viss finansiell information av övriga företag som ingår i försäk-

ringsgruppen. Det kan då röra sig om företag som inte står under finansiell tillsyn vare sig inom eller utanför rikets gränser. En ny sekretessregel bör alltså införas i FRL till skydd för sådan information som med anledning av den gruppbaseade tillsynen mottas av försäkringsbolag.

Den informationsskyldighet för Finansinspektionen som följer av direktivet avser till stor del sådana uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 8 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100). *Finansinspektionen* har ifrågasatt möjligheten för inspektionen att lämna ekonomisk information till andra tillsynsmyndigheter i vissa fall.

Finansinspektionens möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländsk myndighet framgår av 1 kap. 3 § sekretesslagen. Enligt dessa regler får uppgift för vilken sekretess gäller inte röjas för utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation annat än om utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift därom i lag eller förordning eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart, att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen. I 19 kap. 1 § FRL stadgas att inspektionen i sin tillsynsverksamhet skall samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen.

Enligt 8 kap. 5 § fjärde stycket sekretesslagen gäller sekretess, i den mån riksdagen har godkänt avtal härom med främmande stat eller mellanfolklig organisation, hos statlig myndighet i verksamhet, som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för sådan uppgift om affärs- eller driftsförhållanden och ekonomiska eller personliga förhållanden som myndighet erhållit enligt avtalet. Samma sekretess gäller hos Finansinspektionen, i den mån regeringen föreskriver det, om inspektionen från motsvarande utländsk myndighet erhållit uppgift enligt annat avtal.

Vid genomförandet av artikel 16 i direktiv 92/49/EEG (tredje skadeförsäkringsdirektivet) och artikel 15 i direktiv 92/96/EEG (tredje livförsäkringsdirektivet) gjordes bedömningen att reglerna i sekretesslagen uppfyller Sveriges åtaganden med anledning av dessa direktivbestämmelser, se prop. 1994/95:184 s. 230 f. Någon omprövning av den bedömningen är inte påkallad med anledning av genomförandet av det nu aktuella direktivet.

Bestämmelserna ger således Finansinspektionen möjligheter att i ärenden som rör den utökade solvenstillsynen lämna ut handlingar och uppgifter till behöriga myndigheter i andra medlemsstater och även att med bibehållen sekretess ta emot handlingar och uppgifter från utländska tillsynsmyndigheter. Det kan dock finnas anledning att i ett senare sammanhang närmare analysera gällande sekretessregler på det finansiella tjänsteområdet.

Regeringens förslag: De för försäkringsbolagen föreslagna reglerna om försäkringsgrupper införs i huvudsak även för understödsföreningar. Föreningen skall således ha god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen, upprätta en gruppbaserad redovisning samt göra en beräkning av föreningens gruppbaserade ekonomiska ställning. Reglerna som gäller när försäkringsföretaget är dotterföretag till vissa moderföretag införs däremot inte nu för understödsföreningarna. Det införs inte heller något gruppbaserat kapitalkrav.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Finansinspektionen* har dock befarat tillämpningsproblem när understödsföreningar skall beräkna en gruppbaserad ställning enligt samma regler som försäkringsbolagen.

Bakgrund

Allmänt

Understödsföreningar är föreningar för inbördes bistånd med uppgift att lämna sjukhjälp, begravningshjälp, pension eller liknande understöd åt sina medlemmar eller deras anhöriga. Föreningarna bedriver försäkringsverksamhet men är i princip uppbyggda som andra ekonomiska föreningar. En understödsförening kan meddela pensionsförsäkring, kapitalförsäkring eller sjukförsäkring. Allt efter verksamhetens art indelas understödsföreningar i pensionskassor, sjukkassor, begravningskassor samt sjuk- och begravningskassor.

Understödsföreningarnas verksamhet regleras i lagen (1972:262) om understödsföreningar (LUF) som i stora delar fortfarande hänvisar till 1951 års lag om ekonomiska föreningar (1951:308). En understödsförening skall vara registrerad hos Finansinspektionen och står under dess tillsyn.

Understödsföreningar och EG:s försäkringsdirektiv

Understödsföreningar berörs av flera EG-direktiv. Av störst betydelse för understödsföreningar är första skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG), första livförsäkringsdirektivet (79/267/EEG), tredje skadeförsäkringsdirektivet (92/49/EEG), tredje livförsäkringsdirektivet (92/96/EEG) samt försäkringsredovisningsdirektivet (91/674/EEG).

I det första skadeförsäkringsdirektivet anges vilka försäkringsgivare som omfattas av EG:s skadeförsäkringsdirektiv, bl.a. med en hänvisning till de försäkringsklasser som anges i bilagan till direktivet. En utredning på området, Försäkringsföreningsutredningen, har i sitt betänkande För-

säkringsföreningar – ett reformerat regelsystem (SOU 1998:82) analyserat vilka slag av understödsföreningar som omfattas av direktivet (se s. 93–101). Enligt utredningen omfattas endast sådana försäkringsgivare som meddelar s.k. kort sjuk- och olycksfallsförsäkring utan anknytning till livförsäkring (artikel 1 och 2). Undantagna från direktivet är bl.a. sådana ömsesidiga institut som uppfyller vissa villkor (artikel 3). De villkor som skall vara uppfyllda är att bolagsordningen innehåller bestämmelser som medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmåner. Verksamheten får med visst undantag för underordnad försäkring inte heller omfatta ansvarsförsäkring eller kredit- och borgensförsäkring. Den årliga premieinkomsten från de verksamhetsgrenar som omfattas av direktivet får inte överstiga en miljon ecu. Slutligen skall minst hälften av premieinkomsten avseende verksamhetsgrenarna komma från medlemmarna i det ömsesidiga institutet.

I det första livförsäkringsdirektivet anges vilka försäkringsgivare som omfattas av EG:s livförsäkringsdirektiv. Direktivet tillämpas, förutom på direkt livförsäkring, bl.a. på livräntor samt sjuk- och olycksfallsförsäkring som utgör tillägg till livförsäkring i livförsäkringsbolag (artikel 1). Direktivet inskränks ytterligare i vissa fall. Det gäller försäkringsgivare som har till uppgift att tillhandahålla förmåner för anställda eller näringsidkare inom ett företag, en företagsgrupp, en bransch eller en branschorganisation, om förmånerna utgår i händelse av döds- eller livfall eller nedläggning eller neddragning av verksamhetskällan och om förmånen utgår oavsett om åtagandena motsvaras av premiereserven (artikel 3). Undantagna från första livförsäkringsdirektivet är också sådana försäkringsgivare som tillhandahåller försäkringsförmåner endast vid dödsfall och där storleken av förmånerna inte överstiger den genomsnittliga begravningskostnaden för en avliden eller där förmånerna utgår i natura. Undantagna är också ömsesidiga institut vars stadgar medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmåner eller uttag från andra personer som förbundet sig till detta och vars årliga verksamhet för de verksamheter som hänför sig till direktivet inte överstiger 500.000 euro under tre på varandra följande år (artikel 4).

Enligt försäkringsföreningsutredningen omfattas sammantaget endast ett fåtal understödsföreningar av EG:s direktiv.

Understödsföreningarna är för närvarande föremål för en större översyn mot bakgrund av Försäkringsföreningsutredningens tidigare nämnda betänkande. Översynen gäller såväl den associationsrättsliga regleringen som rörelsereglerna, med hänsyn bl.a. till de ändrade försäkringsrörelse-regler som nyligen införts för försäkringsbolagen.

I de frågor som gäller understödsföreningarnas redovisning har dock reglerna redan moderniserats. Föreningarna skall senast fr.o.m. den 1 januari 2001 tillämpa lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL, se prop. 1998/99:130, bet. 1998/99:LU2, rskr. 1999/2000:50 och SFS 1999:1114). De understödsföreningar som så önskar får dock tillämpa äldre redovisningsbestämmelser under det första räkenskapsåret efter ikraftträdandet. Understödsföreningar omfattas också av den krets som föreslagits få möjlighet att redovisa i Euro (se prop. 1999/2000:23, bet. 1999/2000:LU8, rskr 1999/2000:127, SFS 2000:36).

En understödsförening får även – efter medgivande av Finansinspektionen – tillämpa placeringsreglerna för försäkringsbolag i 7 kap. 9 a–10 g §§ FRL i stället för motsvarande placeringsregler i LUF (se 24 a § LUF).

Skälen för regeringens förslag: Som framgått ovan faller vissa understödsföreningar in under försäkringsgruppsdirektivets tillämpningsområde. För närvarande är det visserligen få understödsföreningar som har något dotterföretag eller intresseföretag, vilket innebär att reglerna i praktiken inte får någon omedelbar inverkan på dessa föreningar. Situationen kan emellertid komma att ändras framöver. Det är också av konkurrensneutralitetsskäl viktigt att de nya gruppbaseade rörelsereglerna som föreslagits för försäkringsbolag kan omfatta understödsföreningar, om inte särskilda skäl talar emot. En sådan ordning underlättas dessutom av att understödsföreningarna senast den 1 januari 2001 skall börja tillämpa ÅRFL. Den gruppbaseade ställningen kan då beräknas med utgångspunkt från ett regelverk som bygger på EG:s redovisningsdirektiv (91/674/EEG) och som är gemensamt med dotterbolag eller intresseföretag som är försäkringsbolag. Övervägande skäl talar således för att nu i LUF införa nya gruppbaseade rörelseregler för understödsföreningar efter mönster från förslagen för försäkringsbolag. Frågan blir därför närmast vilka avvikelser som bör göras i förhållande till FRL med hänsyn till föreningarnas särart.

Såsom förut nämnts är understödsföreningar associationsrättsligt ekonomiska föreningar. LUF är till stor del utformad efter mönster av 1951 års lag om ekonomiska föreningar och innehåller ett stort antal hänvisningar till den lagen. Eftersom en understödsförening knappast kan vara ett dotterföretag till ett annat företag är regler inriktade på sådana situationer obehövliga. Vilka paragrafer som i det sammanhanget berörs behandlas närmare i författningskommentaren till LUF (se avsnitt 13.2).

Understödsföreningar omfattas ännu inte av försäkringsdirektivens regler om kapitalkrav på individuell nivå och det är därför inte meningsfullt att ålägga föreningarna ett gruppbaseat kapitalkrav i detta sammanhang. Sådana krav uppställs inte heller i försäkringsgruppsdirektivet. Något gruppbaseat kapitalkrav föreslås således inte för understödsföreningarna.

Försäkringsgruppsdirektivet kräver däremot att ett försäkringsföretag skall upprätta en gruppbasead beräkning baserat på försäkringsdirektivens regler. Det är därför angeläget att den understödsförening som förvärvar dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsbolag skall redovisa en gruppbasead beräkning av ställningen enligt motsvarande regler som föreslagits för försäkringsbolagen – inkluderande en beräkning av gruppbasead kapitalbas och gruppbasead solvensmarginal. En sådan ordning underlättar dessutom jämförelser med försäkringsbolagen och innebär praktiska och systematiska fördelar.

Såsom *Finansinspektionen* påtalat uppkommer i praktiken olika frågor rörande hur nämnda regler närmare bör tillämpas för understödsföreningar, eftersom föreningarna inte tillämpar dessa bestämmelser på företagsnivå. Svårigheterna kan dock i princip inte anses annorlunda än när ett försäkringsbolag skall beräkna en gruppbasead ställning som omfattar

utländska återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag utom EES. En egen reglering för föreningarnas gruppbaseade beräkning med utgångspunkt i LUF är inte att föredra. En sådan ordning skulle i stället leda till tillämpningssvårigheter gällande hur reglerna skall tillämpas på ett försäkringsdotterbolag som tillämpar FRL. Tillämpningsproblemen med att basera beräkningen på regler i FRL kan i vart fall inte anses vara större än att de går att lösa i praxis eller vid behov genom klargörande bestämmelser i myndighetsföreskrifter.

En understödsförening bör således beräkna en gruppbasead kapitalbas och solvensmarginal enligt motsvarande regler som föreslagits för försäkringsbolag i 7 a kap. 5 § FRL.

I FRL och flera andra lagar används generellt begreppet dotterföretag och intresseföretag på ett sätt som omfattar även ekonomiska föreningar. Användningen av begreppet har också redaktionella och systematiska fördelar. Begreppet bör därför användas även i LUF, trots att regelmässigt endast svenska försäkringsbolag kan komma i fråga som dotterföretag eller intresseföretag. På motsvarande sätt bör begreppet försäkringsföretag användas i LUF.

Det är även lämpligt att i LUF införa dels en sådan bestämmelse om tystnadsplikt vid mottagande av uppgifter från andra gruppöretag som föreslagits i 7 a kap. 10 § FRL, dels regler om Finansinspektionens möjligheter att bl.a. inhämta uppgifter från andra företag inom gruppen.

Genomförandet av försäkringsgruppsdirektivet får inverkan på de enskilda försäkringsbolagen. Finansinspektionen berörs också direkt av förslagen. De föreslagna ändringarna syftar som framgått bl.a. till att utveckla tillsynen över försäkringsbolag som ingår i en försäkringsgrupp. Förslaget innebär att gruppens finansiella påverkan på försäkringsbolaget skall fastställas genom särskilda beräkningar. Vidare skall viss finansiell information om affärshändelser och avtal med andra företag i gruppen sammanställas.

Ett antal försäkringsbolag kommer att beröras av förslagen i form av extra arbete med bl.a. rapportering, vilket innebär ökade systemkostnader. Kostnaderna torde dock bli begränsade eftersom redovisningen föreslås ske samtidigt med den rapportering som sker i dag och de uppgifter som skall redovisas ofta finns tillgängliga i bolagens externredovisning, bokföring m.m.

Förslaget innebär också att ett nytt kapitalkrav ställs på svenska försäkringsbolag som har andra försäkringsbolag som dotterföretag eller intresseföretag. Utöver vad som följer av nuvarande bestämmelser om minsta kapitalbas skall dessa försäkringsbolag även ha ett kapital som är tillräckligt med hänsyn till andra försäkringsföretag i gruppen. Dessa försäkringsbolag skall således vid varje tidpunkt uppfylla också ett kapitalkrav som beaktar försäkringsgruppens ekonomiska ställning. Svenska försäkringsbolagen torde dock vara så väl konsoliderade att de även uppfylla de nya krav som ställs.

Försäkringsgruppsdirektivet utgör ett viktigt komplement till den befintliga försäkringstillsynen. Det nya regelverket tillhandahåller ett målriktat instrument för analys av försäkringsbolag som ingår i försäkringsgrupper och kommer att innebära ökade möjligheter för Finansinspektionen att bedriva en effektiv tillsyn. Den utökade tillsynen fyller även en funktion som ett "early warning system" där Finansinspektionen i ett tidigare skede än i dag kan identifiera problem avseende försäkringsbolagens stabilitet. Förslaget innebär också att Finansinspektionen ges ytterligare möjligheter till att utöva kontroll över försäkringsbolag som ingår i en försäkringsgrupp. Inspektionen kan därmed göra mer välgrundade bedömningar av försäkringsbolagets soliditet och likviditet med hänsyn till de krav som stabilitetsprincipen uppställer. Även bolagsorganen får ett material som kan ligga till grund för en bättre överblick och kontroll av försäkringsbolagets ekonomiska ställning. Sammantaget främjar detta de skyddsintressen som ligger till grund för försäkringsrörelsereglerna.

Enligt förslagen ges Finansinspektionen en aktiv del i övervakningen av vissa moderbolag och andra företag i försäkringsgruppen som inte står under tillsyn. Det bör emellertid återigen betonas att direktivet inte i något hänseende innebär att dessa företag nu skall ställas under tillsyn. De fall som berörs är också i praktiken begränsade. I dag finns exempelvis endast ett fåtal försäkringsgrupper där moderbolaget är ett försäkringsholdingföretag eller ett utländskt försäkringsföretag som inte om-

fattas av EG-lagstiftningen. Visst övervakningsarbete kommer dock att krävas av inspektionen.

Genom förslaget ökar antalet rapporter som skall tas in och analyseras av Finansinspektionen. Även arbetet med att bygga upp rutiner och rapportmallar kommer inledningsvis att ta resurser i anspråk. Vidare innebär förslaget att inspektionen ytterligare måste stärka sitt samarbete med tillsynsmyndigheter i andra länder. Förslagen förutsätter också visst föreskriftsarbete.

Regeringen gör mot denna bakgrund den bedömningen att Finansinspektionen bör tillföras mer resurser. I den resursförstärkning från och med budgetåret 2000 som Finansinspektionen fått har hänsyn tagits till detta.

Förslagen innebär även bl.a. att Finansinspektionen får medge vissa undantag från gruppbaserad redovisning. Ett sådant beslut får överklagas hos länsrätten. Det är dock sannolikt att antalet beslut om sådana undantag kommer att vara av ringa omfattning och att den ökade arbetsbelastningen för de allmänna förvaltningsdomstolarna visar sig vara ytterst marginell. Regeringen bedömer därför att ytterligare resurser till domstolsväsendet inte behöver skjutas till.

13.1 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

1 kap. 9 b §

I paragrafen införs en definition av intresseföretag. Definitionen överensstämmer med den i 1 kap. 5 § årsredovisningslagen (1995:1554, ÅRL) som gäller i den offentliga redovisningen för försäkringsbolag enligt 1 kap. 3 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Bestämmelserna bygger i sin tur på artikel 17 i fjärde bolagsdirektivet (78/660/EEG). Den artikeln skall enligt försäkringsgruppsdirektivet (98/78/EG) med vissa kompletteringar ligga till grund för de ägarintressen som skall beaktas i försäkringsgruppsammanhang (se artikel 1 f). De kompletterande fall som skall beaktas enligt den sistnämnda artikeln motsvaras av den föreslagna bestämmelsen i 7 a kap. 1 § andra stycket att ett innehav av 20 procent av kapitalet eller rösterna i försäkringsgruppsammanhang alltid skall jämföras med ett intresseföretagsinnehav. Gällande bestämmelse i 1 kap. 9 b § har flyttats till 1 kap. 9 f §.

1 kap. 9 e §

Genom paragrafen, som är ny, införs en definition av försäkringsholdingföretag. Den överensstämmer i princip med definitionen av holdingbolag med finansiell verksamhet i 1 kap. 1 § 7 lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar i kreditinstitut och värdepappersbolag som dock förutsätter att dotterföretagen är kreditinstitut, värdepappersbolag eller liknande finansiella institut. Definitionen träffar också i allt väsentligt sådana fall enligt 1 kap. 1 § andra stycket ÅRFL när ett finansiellt holdingföretag skall upprätta koncernredovisning enligt den lagen.

1 kap. 9 f §

Till paragrafen, som är ny, har förts över bestämmelser från gällande 1 kap. 9 b §. Bestämmelsen i första stycket har kompletterats för att även gälla förvärv av andelar i intresseföretag enligt den nya lydelsen i 1 kap. 9 b §. Det innebär bl.a. att innehav genom bulvan eller kommissionär skall hänföras till huvudmannen vid bedömningen av om ett företag är intresseföretag. Detta överensstämmer med vad som gäller i årsredovisningssammanhang (se 1 kap. 6 § ÅRL och 1 kap. 3 § ÅRFL).

7 a kap. Försäkringsgrupper

Genom det nya kapitlet genomförs huvuddelen av bestämmelserna i EG:s försäkringsgruppsdirektiv. Kapitlet innebär att vissa nya rörelse regler uppställs för försäkringsbolag som är moderföretag eller dotterföretag i en försäkringsgrupp.

En försäkringsgrupp sammanfaller i stort med vad som utgör en koncern enligt FRL och ÅRFL. Ett försäkringsföretag som har andra försäkringsföretag som dotterföretag eller intresseföretag skall, vid sidan av års- och koncernredovisningen, upprätta och ge in en gruppbaserad redovisning enligt FRL *för tillsynsändamål* (se 6 §).

En försäkringsgrupp kan således föreligga också när en koncern inte föreligger, t.ex. om ett försäkringsbolag har ett annat försäkringsföretag som intresseföretag (se 1 §). En försäkringsgrupp kan även omfatta delvis andra företag än vad som ingår i koncernen, se kompletteringen av definitionen av intresseföretag i 7 a kap. 1 § andra stycket.

Enligt de föreslagna reglerna om försäkringsgrupper skall hänsyn tas till förhållanden till andra grupp företag i vilka försäkringsbolaget har ett betydande inflytande eller som har ett betydande inflytande i försäkringsbolaget. För att säkerställa att en riktig och fullständig bedömning av den gruppbaserade ställningen kan göras föreslås vissa bestämmelser om informationsplikt och kontroll som träffar företag som inte omfattas av tillståndsplikt för finansiell verksamhet (se 9 §). Det är dock försäkringsbolaget som sådant som underkastas de nya rörelsereglerna och som står under Finansinspektionens tillsyn.

7 a kap. 1 §

I paragrafen slås fast i vilka situationer en försäkringsgrupp föreligger.

En sådan grupp kan enligt paragrafen vara av tre olika slag. När en försäkringsgrupp föreligger enligt paragrafen skall också sådana företag som anges i 2 § ingå i respektive grupp. För dessa tre olika grupp bildningarna gäller delvis olika regler.

I *första stycket första punkten* regleras det vanligaste fallet av försäkringsgrupper, dvs. när ett försäkringsbolag har andra försäkringsföretag som dotterföretag eller intresseföretag. Bestämmelserna motsvarar artikel 2.1 i försäkringsgruppsdirektivet.

Med försäkringsbolag avses enligt första punkten försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som omfattas av FRL. Bestämmelsen träffar såväl livförsäkringsbolag som skadeförsäkringsbolag. Den träffar också försäkringsbolag som uteslutande meddelar återförsäkring.

Dotterföretag definieras i 1 kap. 9 § och intresseföretag i föreslagna 1 kap. 9 b § (jfr även 1 § andra stycket).

För att första punkten skall vara tillämplig skall dotterföretaget eller intresseföretaget vara ett försäkringsföretag. Detta företag kan vara ett svenskt försäkringsbolag. Det kan också vara ett utländskt försäkringsföretag som motsvarar ett svenskt försäkringsbolag eller understödsförening. Som framhållits i annat sammanhang har det inte ansetts att en svensk understödsförening kan vara ett dotterföretag (se författningskommentaren till den föreslagna 26 a § LUF).

Om en försäkringsgrupp föreligger enligt första punkten gäller de flesta av kapitlets bestämmelser. För försäkringsbolag som är moderföretag i en sådan grupp gäller den föreslagna nya rörelseregeln i 3 § om god kontroll över affärshändelser och avtal med främst andra företag inom gruppen och fysiska personer som är dominerande ägare till försäkringsbolaget

eller ett närstående företag. I detta fall gäller också ett nytt gruppbaserat kapitalkrav enligt 4 §.

Till följd av 6 § skall försäkringsbolaget vid sidan av årsredovisningen och den individuella solvensdeklarationen upprätta en gruppbaserad redovisning som omfattar väsentliga transaktioner enligt 3 §. Redovisningen skall också innehålla en särskild beräkning enligt 5 § som underlag för en allmän bedömning av försäkringsbolagets ekonomiska ställning med hänsyn till den ekonomiska situationen i dotter- och intresseföretagen. Beräkningen får dessutom betydelse för prövningen av det gruppbaserade kapitalkravet enligt 4 §.

Det kan framhållas att första punkten träffar även ett försäkringsbolag som är ett dotterföretag till ett försäkringsbolag och som i sin tur har egna dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag. Även för en sådan s.k. undergrupp skall beräkningar och redovisningar enligt 3–6 §§ som huvudregel upprättas.

I ett sådant fall omfattar försäkringsgrupperna, till följd av 2 §, samma krets av företag. En huvudregel som innebär att en redovisning upprättas för varje grupp är ändå befogad, främst eftersom beräkningen av den gruppbaserade ställningen enligt 5 § beror av för vilket försäkringsbolag beräkningen görs. I 7 § ges emellertid ett utrymme för att under vissa förutsättningar underlåta att upprätta en gruppbaserad redovisning.

Andra punkten reglerar det fall när ett försäkringsbolag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag (se 1 kap. 9 e §) eller ett utländskt försäkringsföretag med hemvist utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Det reglerar också det fallet att moderföretaget är ett återförsäkringsföretag med hemvist inom EES. Det hör samman med att EG:s försäkringsdirektiv inte omfattar företag som uteslutande driver återförsäkringsrörelse och att återförsäkringsföretag i många länder inom EES inte omfattas av sådana rörelse regler som första, andra och tredje generationens försäkringsdirektiv innehåller. Bestämmelserna motsvarar artikel 2.2 i försäkringsgruppsdirektivet.

Även i detta fall skall försäkringsbolaget upprätta en gruppbaserad redovisning enligt 6 § – omfattande transaktionerna inom gruppen enligt 3 § – och en gruppbaserad beräkning enligt 5 §. I detta fall skall dock redovisningen utgå från moderbolagets perspektiv och moderbolaget i princip behandlas som ett försäkringsbolag (se vidare 6 §). Något gruppbaserat kapitalkrav enligt 4 § gäller dock inte för detta fall (se förslaget till 4 § motsatsvis). Däremot gäller således den nya rörelse regeln i 3 § om att försäkringsbolaget skall ha en sådan god kontroll över affärshändelserna och avtalen med andra grupp företag och större ägare att kraven enligt stabilitetsprincipen kan tillgodoses.

Tredje punkten behandlar det fall att ett försäkringsbolag är dotterföretag till ett annat företag än ett svenskt eller utländskt försäkringsföretag eller ett försäkringsholdingföretag, dvs. till ett holdingföretag med blandad verksamhet enligt direktivets termer. Bestämmelserna motsvarar artikel 2.3 i försäkringsgruppsdirektivet med den skillnaden att själva begreppet ”holdingbolag med blandad verksamhet” inte används. I detta fall gäller i likhet med andra punkten att försäkringsbolaget skall upprätta en gruppbaserad redovisning enligt 6 § omfattande sådana transaktioner

som avses i 3 §. Således gäller även den nya rörelserregeln i 3 § för försäkringsbolagets transaktioner med andra grupp företag och vissa större ägare som är fysiska personer. Någon grupp baserad beräkning enligt 5 § behöver inte upprättas i denna situation (se 6 § andra stycket). Det hör samman med att moderbolagets egna verksamhet är artskild från försäkringsbolagets verksamhet.

Det kan anmärkas att ett försäkringsbolag som omfattas av andra eller tredje punkten i sin tur kan vara ett moderbolag till ett annat försäkringsföretag, eller ha ett sådant företag som intresseföretag, och därför omfattas även av första punkten. Det kan också framhållas att ett försäkringsaktiebolag kan vara dotterföretag till en understödsförening och därför behöva omfattas av en grupp baserad redovisning som skall upprättas enligt LUF (se författningskommentaren till den föreslagna 26 a § LUF).

Det *andra stycket* föreskriver att ett företag där innehavet uppgår till 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet alltid skall behandlas som ett intresseföretag i försäkringsgrupps sammanhang. Tillägget är nödvändigt med hänsyn till artikel 1 f) försäkringsgruppsdirektivet. Genom bestämmelsen undviks att införa en ny definition av ägarintresse som skulle behöva avvika från definitionen av ägarintresse i lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag. I stället kan det mera väletablerade begreppet ”intresseföretag” användas (se författningskommentaren till nya 1 kap. 9 b §).

7 a kap. 2 §

Paragrafen, som bygger på artikel 3.2 och 6.2 i försäkringsgruppsdirektivet, behandlar vilka företag som också skall ingå i en försäkringsgrupp i de fall en sådan föreligger enligt 1 §. Konsekvensen av att företagen ingår i gruppen är bl.a. att affärshändelser och avtal med företaget skall beaktas enligt 3 § och att de skall ingå i en grupp baserad redovisning enligt 6 §. Inbördes finansiering med företaget skall även beaktas vid beräkningen av den ekonomiska ställningen enligt 5 §. Som framgår av 1 § andra stycket skall ägarintressen omfattande 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet alltid behandlas som ett intresseföretag.

7 a kap. 3 §

Genom *första stycket* regleras skyldigheten för försäkringsbolag att ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen. I bestämmelsen knyts kontrollen till de allmänna krav på försäkringsverksamhet som följer av den nyligen införda bestämmelsen för försäkringsrörelse i 1 kap. 1 a § första stycket (stabilitetsprincipen). Därmed framgår tydligt att de skyddsintressen som de reformerade rörelsereglerna skall främja i stabilitetshänseende måste tillgodoses även i detta sammanhang (se prop. 1998/99:87 s. 391 f.).

Bestämmelsen införlivar artikel 8.1 i försäkringsgruppsdirektivet. Finansinspektionen kan med stöd av gällande bestämmelser i 19 kap. vidta olika slag av åtgärder mot försäkringsbolaget vid överträdelse av förevarande paragraf.

I *andra stycket* slås fast att motsvarande krav som följer av första stycket även måste tillgodoses i fråga om affärshändelser och avtal med vissa ägare som är fysiska personer. I likhet med artikel 8.1. i försäkringsgruppsdirektivet är bestämmelsen begränsad till sådana fysiska personer som har ett betydande innehav i försäkringsbolaget eller ett annat grupp företag. Motivet för begränsningen har behandlats i avsnitt 7.3. En sådan begränsning har praktisk betydelse för vilka slag av ägartransaktioner som särskilt behöver redovisas i en grupp baserad redovisning enligt 6 §.

Avgränsningen beträffande fysiska personer görs till sådana ägare som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med försäkringsbolaget enligt ägarprövningsreglerna. Detta förenklar tillämpningen eftersom sådana ägare till försäkringsbolag ändå måste särskiljas till följd av hittills gällande rörelseregler. Motsvarande ägare till ett annat grupp företag måste dock även identifieras för att försäkringsbolagets väsentliga transaktioner med sådana ägare i förekommande fall skall kunna beaktas i en grupp baserad redovisning enligt 6 §.

7 a kap. 4 §

Genom bestämmelsen, som närmast motsvarar artikel 9.1 i försäkringsgruppsdirektivet, införs ett grupp baserat kapitalkrav för försäkringsbolag som har ett svenskt eller utländskt försäkringsföretag som dotterföretag eller intresseföretag. Ett sådant kapitalkrav skall gälla utöver försäkringsbolagets individuella kapitalkrav enligt 1 kap. 8 a § och i princip sanktioneras på samma sätt (se förslaget till 19 kap. 11 §).

Av paragrafen framgår att kapitalkravet skall fastställas med hänsyn till ekonomiska relationer med andra företag som ingår i försäkringsgruppen och deras ekonomiska ställning. Det skall göras enligt samma regler som i fråga om det individuella kapitalkravet. Paragrafen kompletteras av 5 § som innehåller vissa allmänna regler om hur i gruppen ingående företag skall beaktas liksom principerna och metoderna för beräkningen.

I *första stycket* regleras närmare vad som får ingå i den grupp baserade kapitalbasen genom hänvisningar till kapitalbasreglerna i 7 kap. Det innebär bl.a. att de poster som kan ingå i den individuella kapitalbasen också kan ingå i den grupp baserade kapitalbasen, med vissa avdrag enligt 5 § tredje stycket.

I *andra stycket* regleras vilken nivå som den grupp baserade kapitalbasen minst skall uppgå till (grupp baserad solvensmarginal). Nivån skall bestämmas med hänsyn till verksamhet och omfattning i andra grupp företag som är försäkringsföretag enligt principerna för motsvarande regler på individuell nivå. Det innebär bl.a. att solvensmarginalen beror på om verksamheten hänförs till skadeförsäkringsrörelse eller livförsäkringsrörelse. Vid tillämpningen får också bl.a. 5 § andra stycket betydelse.

Några av de bestämmelser som det hänvisas till i paragrafen har ändrats i samband med försäkringsrörelser reformen (prop. 1998/99:87, bet. FiU28 och SFS 1999:600). De ikraftträdande- och övergångsregler som gäller till sådana bestämmelser får betydelse även i förevarande sammanhang.

I paragrafen ges närmare regler för beräkningen av försäkringsbolagets ekonomiska ställning med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen. Beräkningen behöver endast göras av försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket 1 och 2.

Genom paragrafen genomförs vissa allmänna beräkningsprinciper i försäkringsgruppsdirektivets bilagor. Försäkringsdirektivet innehåller också ett antal detaljerade regler för hur beräkningen skall gå till och hur olika företag, t.ex. mellanliggande holdingföretag, skall behandlas. Som framhållits i den allmänna motiveringen bör endast vissa allmänna regler om beräkningen tas in i lag medan detaljreglerna om beräkningen införs genom föreskrifter.

I *första stycket* utpekas de beräkningsmetoder som skall kunna användas. Som huvudmetod anges att beräkningen skall ske enligt den metod som i direktivet benämns Avräknings- och totalmetoden (se bilaga 1 punkten 3).

Bestämmelsen medger att även konsolideringsmetoden får användas, om det finns skäl för detta. Därmed ges goda möjligheter för att godta den metoden i vissa fall (se vidare den allmänna motiveringen, avsnitt 7.4).

I *andra stycket* regleras vissa viktiga principer som skall vara vägledande vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen och solvensmarginalen. Bestämmelsen om att dotterföretag och intresseföretag skall beaktas proportionellt motsvarar regler i direktivets bilaga I punkt 1 B. I andra stycket föreskrivs också att avdrag från kapitalbasen skall göras för tillgångar som motsvaras av värden som får räknas in i kapitalbasen hos ett försäkringsföretag i samma försäkringsgrupp (bilaga I punkt C.1).

Som *Lagrådet* påpekat bör av bestämmelsen framgå att avvikelser från principen om proportionellt beaktande av dotterföretag och intresseföretag är befogade i vissa fall.

Vidare skall enligt *tredje stycket* avdrag göras för värden som skapats internt. Den bestämmelsen får, till skillnad från den nyss nämnda regel, betydelse även för finansieringen från andra i försäkringsgruppen ingående företag än försäkringsföretag (bilaga I punkt D).

I *fjärde stycket* har ett bemyndigande införts om bestämmelser för metodernas användning och innehåll. Dessa skall meddelas genom föreskrifter av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Det bör framhållas att genom sådana föreskrifter kan införas regler om beräkningen som kompletterar direktivet och går längre än direktivets minimikrav.

7 a kap. 6 §

Paragrafen innehåller regler om gruppbasead redovisning. En sådan redovisning fyller två syften. Den kan dels ligga till grund för bolagets egen prövning bl.a. av den gruppbaseade ställningen, dels ligga till grund för Finansinspektionens gruppbaseade tillsyn i fråga om försäkringsbolag. Försäkringsgruppsdirektivet innehåller inte några konkreta bestämmelser om att en gruppbasead redovisning skall upprättas. Direk-

tivets artiklar om rapportering av transaktioner (artikel 8.2) och en beräkning av gruppbasead solvens (artikel 9.3 och 10.3) förutsätter dock att något slag av ekonomiskt redovisning sammanställs och sänds in till tillsynsmyndigheten.

Första stycket reglerar vilka försäkringsbolag som är skyldiga att upprätta den gruppbaseade redovisningen för en försäkringsgrupp. Skyldigheten åvilar det försäkringsbolag som pekas ut i respektive punkt i 1 § första stycket. Det innebär bl.a. att ett försäkringsbolag som är moderföretag till ett annat försäkringsföretag men samtidigt dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag skall upprätta en gruppbasead redovisning i fråga om båda grupperna. Hur redovisningen närmare bör utformas i sådana fall kan hanteras inom ramen för myndighetsföreskrifter om redovisningens utformning och innehåll enligt tredje stycket.

Andra stycket behandlar vad den gruppbaseade redovisningen skall innehålla. Den skall enligt andra styckets *första mening* innehålla en rapportering av väsentliga transaktioner som angetts i 3 §. Bestämmelsen motsvarar närmast artikel 8.2. Närmare regler om vilka transaktioner som skall rapporteras och hur de skall systematiseras bör genomföras genom sådana föreskrifter som får utfärdas enligt tredje stycket.

Enligt andra stycket *andra meningen* skall den gruppbaseade redovisningen innehålla en beräkning av den ekonomiska ställningen i vissa fall. Det gäller endast i fråga om försäkringsgrupper som föreligger enligt 1 § första stycket 1 och 2. Någon sådan beräkning behöver alltså inte ingå om t.ex. försäkringsbolaget är ett dotterföretag till en bank och försäkringsbolaget saknar egna dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag. Bestämmelsen motsvarar närmast direktivets artikel 9.2 och 10.2.

Enligt *tredje meningen* skall redovisningen i det fall ett försäkringsholdingföretag eller visst utländskt försäkringsföretag är moderföretag upprättas som om moderbolaget är ett försäkringsbolag som lyder under försäkringsdirektiven. Bestämmelsen ger uttryck för att den särskilda redovisning och beräkning som anges i bilaga II till direktivet skall beaktas i dessa fall (se artikel 10.2).

I *tredje stycket* införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den gruppbaseade redovisningen. Genom sådana föreskrifter möjliggörs detaljreglerna om redovisningens utformning och innehåll. Bemyndigandet ger, tillsammans med bemyndigandet om beräkningsmetoder i 5 §, grund för att genomföra de regler i artiklarna 8–10 och bilagorna som inte föreslås genomförda genom lag. Det gäller bl.a. regeln i artikel 8.2 att försäkringsföretaget minst en gång om året skall rapportera sådana betydande inbördes lån, garantier och andra transaktioner som regleras i artikel 8.1.

7 a kap. 7 §

Paragrafen ger en möjlighet för Finansinspektionen att i enskilda fall medge att en gruppbasead redovisning inte upprättas. Inspektionen kan också tillåta att en upprättad redovisning inte behöver ges in till inspektionen. Bestämmelsen kan tillämpas så att delar av redovisningen inte

behöver upprättas eller ges in till Finansinspektionen. Bestämmelserna motsvarar delvis regler i punkt 2.1 i bilaga I till direktivet men har utsträckts till att också kunna omfatta sammanställningen av transaktionerna med andra gruppforetag.

En grundläggande förutsättning för undantaget är enligt *första punkten* att försäkringsbolaget omfattas av ett annat företags gruppbase redovisning. Det andra företaget kan vara ett försäkringsbolag men också en understödsförening som skall upprätta gruppbase redovisning enligt LUF (se förslaget till ändringar i LUF). Företaget kan även vara ett utländskt försäkringsforetag. Som bestämmelsen är utformad kan den också tillämpas om regleringen i något land föreskriver att ett försäkringsholdingforetag skall upprätta en redovisning för gruppen. Genom tillägget ”motsvarande sammanställning” beaktas att undantag kan medges även om sammanställning och rapportering enligt direktivets regler skulle ha reglerats på ett delvis avvikande sätt.

Enligt *andra punkten* skall det också kunna antas att den gruppbase redovisningen för det försäkringsbolag som inte upprättar en gruppbase redovisning är tillfredsställande med hänsyn till stabilitetsprincipen och att försäkringsbolaget uppfyller det gruppbase redovisnings kravet. Detta skulle praktiskt kunna tillgodoseas t.ex. genom att bolaget lämnar en sådan försäkran samtidigt som allmänna redovisningshandlingar, t.ex. årsredovisningen, som ger stöd för detta ges in.

Som framhållits i ett tidigare avsnitt förutsätter ett undantag en överenskommelse med utländsk tillsynsmyndighet om försäkringsbolaget som upprättar en gruppbase redovisning är hemmahörande där.

Det bör bevakas inom ramen för inspektionens dispensgivning.

7 a kap. 8 §

Enligt paragrafen kan Finansinspektionen medge att vissa foretag inte tas med i den gruppbase redovisningen. Bestämmelsen kan också tillämpas så att affärshändelserna och avtalen med foretaget skall redovisas medan foretaget utelämnas från den gruppbase redovisningen enligt 5 §. Bestämmelserna motsvarar direktivets artikel 3.3.

7 a kap. 9 §

I paragrafens *första stycke* regleras en skyldighet att lämna den information som behövs för att försäkringsbolaget skall kunna upprätta en gruppbase redovisning enligt denna lag. Bestämmelserna omfattar även foretag som inte står under tillsyn samt fysiska personer med vissa större innehav i försäkringsbolaget eller ett annat gruppforetag. En förutsättning för informationsplikten är att foretaget eller personen ingår i samma försäkringsgrupp som det foretag som skall upprätta redovisningen.

Andra stycket ålägger svenska juridiska och fysiska personer en skyldighet att lämna sådan information som ett utländskt foretag behöver för att upprätta en gruppbase redovisning enligt direktivets krav.

Paragrafen införlivar föreskrifter i artikel 5.2 i försäkringsgruppsdirektivet. Enligt artikeln skall medlemsländerna säkerställa att det inte finns

något hinder mot lämnande av sådan information som behövs för den gruppbase- Prop. 1999/2000:99
rade tillsynen av försäkringsföretag.

7 a kap. 10 §

Paragrafen innehåller regler om sekretess för den som vid fullgörande av skyldigheter enligt kapitlet får vetskap om vissa affärsförhållanden. Bestämmelserna överensstämmer, bortsett från vissa språkliga justeringar, med motsvarande sekretessregel i bestämmelserna om gruppbase-
rad tillsyn på bankområdet [se 7 kap. 13 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag]. Till skillnad från den bestämmelsen gäller sekretessen även be-
fattningshavare i försäkringsbolag. Skälet för detta har behandlats i den allmänna motiveringen (se avsnitt 10).

19 kap. 4 §

Första stycket innebär en rätt för Finansinspektionen att inhämta uppgifter hos ett företag i samma försäkringsgrupp som försäkringsbolaget eller en sådan fysisk person som skall lämna uppgifter till försäkringsbolaget. Bestämmelserna motsvarar artikel 6.1 i försäkringsgruppsdirektivet. Vilka företag som ingår i försäkringsgruppen framgår av 7 a kap. 1 och 2 §§. Vilka fysiska personer som skall lämna uppgifter framgår av 3 § andra stycket.

Som *Lagrådet* påpekat bör det uttryckligen framgå av bestämmelsen att ett föreläggande att lämna information får utfärdas. Ett sådant föreläggande får förenas med vite enligt gällande bestämmelser i 21 kap. 2 § FRL.

Andra stycket ger en möjlighet att kontrollera uppgifter som har lämnats i en gruppbase-
rad redovisning hos det företag som uppgifterna berör. Stycket motsvarar artikel 6.2 i direktivet. Bestämmelsen är i enlighet med direktivet begränsad till företag som ingår i samma koncern som försäkringsbolaget.

Tredje stycket behandlar fallet att ett svenskt företag eller fysisk person omfattas av kontrollen av ett utländskt försäkringsföretags försäkringsgrupp. Inspektionen har då samma behörighet som i fråga om ett svenskt försäkringsbolags försäkringsgrupp. Bestämmelserna motsvarar direktivets artikel 6.3.

19 kap. 11 §

Paragrafen har kompletterats genom att underskridandet av det gruppbase-
serade kapitalkravet enligt 7 a kap. 4 § sanktioneras på ett liknande sätt som på individuell nivå.

I fråga om överträdelser av andra föreslagna bestämmelser gäller vad som i allmänhet är föreskrivet för överträdelser av FRL.

Genom de nya bestämmelserna i 26 a–26 h och 71 a §§ LUF genomförs bestämmelserna i EG:s försäkringsgruppsdirektiv för understödsföreningar. Bestämmelserna innebär att vissa nya rörelser regler uppställs för understödsföreningar som är moderföretag i en försäkringsgrupp, dvs. har dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag. Genom ändringarna åläggs sådana understödsföreningar ett uttryckligt lagkrav på god kontroll av transaktioner med andra företag inom försäkringsgruppen (se 26 c §). Föreningen åläggs också en skyldighet att upprätta en grupp-baserad redovisning som omfattar sådana väsentliga transaktioner samt en beräkning av understödsföreningens ekonomiska ställning med hänsyn till andra företag inom försäkringsgruppen (se 26 d och 26 e §§).

En försäkringsgrupp enligt LUF kommer i praktiken att föreligga endast om föreningen har ett dotterföretag eller intresseföretag som är ett svenskt försäkringsaktiebolag. Detta förhållande beror på att understödsföreningarnas verksamhet begränsas till Sverige. Om försäkringsaktiebolaget har egna dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag, skall bolaget i sin tur upprätta en grupp-baserad redovisning enligt FRL. Denna redovisning skall beakta affärshändelser och avtal samt inbördes finansiering med understödsföreningen som moderföretag (se föreslagna 7 a kap. 1 § första stycket 1).

De ändringar som föreslås i LUF är i huvudsak av samma slag som föreslås för försäkringsbolag i FRL. Vissa skillnader föreligger dock.

I FRL föreslås vissa bestämmelser för den händelse att försäkringsbolaget är ett dotterföretag (jfr bl.a. 7 a kap. 1 § första stycket 2 och 3 FRL). Som framhållits i den allmänna motiveringen kan en understödsföreningen i praktiken inte vara föremål för ett sådant andelsinnehav att den utgör ett dotterföretag. Regler för sådana fall har därför inte införts i LUF. Detta påverkar bl.a. bestämmelserna om när en försäkringsgrupp föreligger (se 26 a §). Det innebär också att en understödsförening inte kan omfattas av ett överordnat moderföretags grupp-baserade redovisning. Någon motsvarighet till 7 a kap. 7 § FRL om undantag från skyldighet att upprätta grupp-baserad redovisning föreslås därför inte i LUF.

Till skillnad från FRL föreslås inte något särskilt grupp-baserat kapitalkrav för understödsföreningar (se föreslagna 7 a kap. 4 § FRL). Anledningen till detta är att det för understödsföreningar i dag saknas närmare bestämmelser om individuellt kapitalkrav av motsvarande slag som i 1 kap. 8 a § FRL.

Viss andra skillnader i förhållande till 7 a kap. FRL föreligger. Dessa skillnader behandlas i anslutning till berörda paragrafer.

26 a §

I *första stycket* slås fast i vilka situationer en försäkringsgrupp föreligger enligt LUF. Bestämmelsen motsvarar i sak 7 a kap. 1 § första stycket 1. För att en försäkringsgrupp skall föreligga skall understödsföreningen inneha minst ett dotterföretag eller intresseföretag som är ett försäkringsföretag.

I *andra stycket* definieras dotterföretag och intresseföretag genom en hänvisning till motsvarande definitioner i FRL (se förslaget till 1 kap. 9 b, 9 e och 9 f §§ FRL). Även bestämmelsen om att ett innehav av 20 procent eller mer av röster eller kapitalet alltid skall jämföras med ett intresseföretagsinnehav skall gälla enligt LUF (se förslaget till 7 a kap. 1 § andra stycket FRL).

26 b §

Paragrafen behandlar vilka företag som också skall ingå i en försäkringsgrupp i de fall en sådan föreligger enligt 1 §. Den motsvarar delvis 7 a kap. 2 § FRL. Skillnaderna i förhållande till FRL motiveras av att bestämmelser om understödsföreningar som dotterföretag ansetts obehövliga (jfr 26 a §).

26 c §

Paragrafen innebär att understödsföreningen åläggs ett uttryckligt lagkrav att ha god kontroll av de ekonomiska effekterna av affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt med ägare som har ett kvalificerat innehav eller en nära förbindelse med sådana företag.

Bestämmelserna överensstämmer delvis med 7 a kap. 3 § FRL. Till skillnad från den paragrafen föreslås inga bestämmelser om ägare med kvalificerat innehav eller nära förbindelser i understödsföreningen. Det beror på att understödsföreningar knappast kan vara föremål för sådana ägarinnehav.

Till skillnad från 7 a kap. 3 § FRL föreskrivs att kontrollen skall vara så god att föreningens förmåga att fullgöra förpliktelser mot försäkringstagarna inte får äventyras. Därmed ansluts till det allmänna krav på fondbildning som gäller enligt 23 § tredje stycket LUF.

26 d §

Paragrafen behandlar beräkningen av understödsföreningens gruppbase-erade ställning. Bestämmelserna motsvarar i sak den föreslagna 7 a kap. 5 § FRL. I paragrafen framhålls särskilt att understödsföreningen skall beräkna en gruppbaseerad kapitalbas och en gruppbaseerad solvensmarginal enligt samma bestämmelser som gäller för det gruppbaseerade kapitalkravet enligt 7 a kap. 4 § första stycket FRL. Som *Lagrådet* påpekat bör av bestämmelsen framgå att avvikelser från principen om proportionellt

beaktande av dotterföretag och intresseföretag är befogade i vissa fall. Prop. 1999/2000:99
Motivet för bestämmelsen har behandlats i avsnitt 11.

26 e §

Första stycket innebär att en sådan understödsförening som anges i 26 a § skall upprätta en gruppbaserad redovisning som beaktar andra företag i försäkringsgruppen.

Enligt *andra stycket* skall redovisningen, på motsvarande sätt som en gruppbaserad redovisning enligt FRL, omfatta väsentlig affärshändelser och avtal mellan understödsföreningen och andra företag som ingår i gruppen (se 26 c §). På samma sätt skall redovisningen innehålla en beräkning av den ekonomiska ställningen med hänsyn till situationen i andra företag inom gruppen (se 26 d §). Bestämmelserna motsvarar föreslagna 7 a kap. 6 § FRL med den skillnad att regler saknas för det fall att understödsföreningen skulle vara ett dotterföretag (jfr 26 a §).

I *tredje stycket* finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om redovisningens utformning och innehåll av motsvarande slag som föreslagits i FRL.

26 f §

Paragrafen motsvarar 7 a kap. 8 § FRL.

26 g §

Paragrafen, som reglerar uppgiftsskyldighet till den understödsförening som skall upprätta en gruppbaserad redovisning, motsvarar 7 a kap. 9 § FRL.

26 h §

Paragrafen, som reglerar tystnadsplikt, motsvarar 7 a kap. 10 § FRL.

71 a §

Paragrafen, som är ny, reglerar vissa befogenheter för Finansinspektionen gentemot företag som ingår i samma försäkringsgrupp som en understödsförening (jfr författningskommentaren till 19 kap. 4 § FRL).

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV nr 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 57.2 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande²,

i enlighet med förfarandet i artikel 189b i fördraget³, och

av följande skäl:

1. Enligt rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet med annan direkt försäkring än livförsäkring⁴ och rådets första direktiv (79/267/EEG) av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse⁵ skall försäkringsföretagen upprätthålla en solvensmarginal.

2. Enligt rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiven 73/239/EEG och 88/357/EEG⁶ och rådets direktiv 92/96/EEG av den 10 november 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring och om ändring av direktiven 79/267/EEG och 90/619/EEG⁷ skall rätten att etablera och driva försäkringsrörelse vara underkastad en enda officiell auktorisation, som ges av myndigheterna i den medlemsstat där försäkringsföretaget har sitt huvudkontor (hemlandet). En sådan

¹ EGT C 341, 19.12.1995, s. 16, och EGT C 108, 7.4.1998, s. 48

² EGT C 174, 17.6.1996, s. 48.

³ Europaparlamentets yttrande av den 23 oktober 1997 (EGT C 339, 10.11.1997, s. 136), rådets gemensamma ståndpunkt av den 30 mars 1998 (EGT C 204, 30.6.1998, s. 1), Europaparlamentets beslut av den 16 september 1998 (EGT C 313, 12.10.1998) och rådets beslut av den 13 oktober 1998.

⁴ EGT L 228, 16.8.1973, s. 3. Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG (EGT L 168, 18.7.1995, s. 7).

⁵ EGT L 63 13.3.1979, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG.

⁶ EGT L 228, 11.8.1992, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG

⁷ EGT L 360, 9.12.1992, s. 1. Direktivet senast ändrat genom direktiv 95/26/EG.

auktorisation ger företaget rätt att bedriva verksamhet inom hela gemenskapen med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. De behöriga myndigheterna i hemländerna skall ansvara för tillsynen av att försäkringsföretagens ekonomi är sund, vilket bland annat innebär kontroll av deras solvens.

3. Den extra tillsynen över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp skall göra det möjligt för de myndigheter som ansvarar för tillsynen över ett försäkringsföretag att göra en mer välgrundad bedömning av dettas finansiella situation. Denna extra tillsyn bör beakta vissa företag som för närvarande inte är föremål för tillsyn enligt gemenskapsdirektiven. Detta direktiv innebär emellertid inte i något hänseende att medlemsstaterna är skyldiga att utöva tillsyn över vart och ett av dessa företag för sig.

4. På en gemensam försäkringsmarknad konkurrerar försäkringsföretagen direkt med varandra och reglerna om kapitalkrav bör således vara likvärdiga. Det bör därför inte helt överlåtas på medlemsstaterna att avgöra vilka kriterier som skall tillämpas när den extra tillsynen utformas. Gemenskapens intressen tjänas bäst av att gemensamma grundläggande regler antas eftersom snedvridning av konkurrensen därigenom undviks. Det är viktigt att undanröja vissa existerande skillnader mellan de nationella lagstiftningarna i fråga om tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp.

5. Genom det valda tillvägagångssättet åstadkommes den viktiga, nödvändiga och tillräckliga harmonisering som krävs för att uppnå ett ömsesidigt erkännande av tillsynsmetoderna på detta område. Detta direktiv syftar bland annat till att skydda försäkringstagarnas intressen.

6. Vissa bestämmelser i detta direktiv innehåller miniminormer. Hemlandet kan meddela bestämmelser som innebär att högre krav ställs på de försäkringsföretag som auktoriseras av landets egna behöriga myndigheter.

7. I direktivet föreskrivs extra tillsyn över alla försäkringsföretag med ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land samt extra tillsyn på olika sätt över alla försäkringsföretag, vars moderföretag är ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag, ett försäkringsföretag i tredje land eller ett försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet. Huvudprincipen för försäkringstillsynen är alltså att de behöriga myndigheterna utövar tillsyn över enskilda försäkringsföretag.

8. Det är nödvändigt att göra en beräkning av jämkad solvens för försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp. De behöriga myndigheterna inom gemenskapen tillämpar olika metoder för att beakta effekterna på ett försäkringsföretags finansiella ställning av att ingå i en försäkringsgrupp.

Detta direktiv tillhandahåller tre metoder för denna beräkning. Principen att dessa metoder är likvärdiga från tillsynssynpunkt är godtagen.

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 1

9. Ett försäkringsföretags solvens kan, i det fall det rör sig om ett försäkringsföretag som är dotterföretag till ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land, påverkas av de finansiella resurserna i den grupp som försäkringsföretaget ingår i och av fördelningen av de finansiella resurserna inom gruppen. De behöriga myndigheterna bör ges möjlighet att utöva extra tillsyn och att vidta lämpliga åtgärder mot det berörda försäkringsföretaget när dess solvens äventyras eller riskerar att äventyras.

10. De behöriga myndigheterna bör ha tillgång till all information som är relevant för att utöva extra tillsyn. Samarbete bör inledas mellan de myndigheter som ansvarar för tillsyn över försäkringsföretag och de myndigheter som ansvarar för tillsyn över annan finansiell verksamhet.

11. Transaktioner inom gruppen kan påverka ett försäkringsföretags finansiella ställning. De behöriga myndigheterna bör kunna utöva allmän tillsyn över vissa av dessa transaktioner inom gruppen och vidta lämpliga åtgärder mot försäkringsföretaget om dess solvens äventyras eller riskerar att äventyras.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

I detta direktiv avses med

- a) försäkringsföretag: ett företag som har fått officiell auktorisation enligt artikel 6 i direktiv 73/239/EEG eller artikel 6 i direktiv 79/267/EEG,
- b) försäkringsföretag i tredje land: ett företag som, om det hade sitt säte i gemenskapen, skulle behöva auktorisation i enlighet med artikel 6 i direktiv 73/239/EEG eller artikel 6 i direktiv 79/267/EEG,
- c) återförsäkringsföretag: ett företag, som varken är ett försäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land, och vars huvudsakliga verksamhet är att acceptera sådana risker som överlåts av ett försäkringsföretag, ett försäkringsföretag i tredje land eller andra återförsäkringsföretag,
- d) moderföretag: ett moderföretag enligt definition i artikel 1 i direktiv 83/349/EEG¹ samt alla företag som, enligt de behöriga myndigheternas bedömning, utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag,
- e) dotterföretag: ett dotterföretag enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 83/349/EEG samt alla företag över vilka, enligt de behöriga myndigheternas bedömning, ett moderföretag utövar ett bestämmande inflytande.

¹ Rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd årsredovisning (EGT L 193, 18.7.1983, s. 1). Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

Ett dotterföretag till ett moderföretag skall också anses som ett dotterföretag till det moderföretag som är överordnat dessa företag,

f) ägarintresse: ägarintresse enligt artikel 17 första meningen i direktiv 78/660/EEG² eller direkt eller indirekt innehav av minst 20% av rösterna eller kapitalet i ett företag,

g) företag med ägarintresse: ett företag som antingen är moderföretag eller ett annat företag som har ägarintresse,

h) anknutet företag: ett företag som antingen är ett dotterföretag eller också ett annat företag som är föremål för ägarintresse,

i) försäkringsholdingbolag: ett moderföretag vars huvudsakliga verksamhet består i att förvärva och ha ägarintresse i dotterföretag, vilka enbart eller huvudsakligen är försäkringsföretag, återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land, och där minst ett av dotterföretagen är ett försäkringsföretag,

j) försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet: ett annat moderföretag än ett försäkringsföretag, ett försäkringsföretag i tredje land, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsholdingbolag, som har minst ett försäkringsföretag bland sina dotterföretag,

k) behöriga myndigheter: de nationella myndigheter som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över försäkringsföretag.

Artikel 2

Tillämplighet av den extra tillsynen över försäkringsföretag

1. Utöver de bestämmelser i direktiv 73/239/EEG och direktiv 79/267/EEG som innehåller regler om tillsyn över försäkringsföretag skall medlemsstaterna meddela föreskrifter om extra tillsyn över försäkringsföretag med ägarintresse i minst ett försäkringsföretag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land, på det sätt som anges i artiklarna 5, 6, 8 och 9.

2. Varje försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land skall på det sätt som anges i artiklarna 5.2, 6, 8 och 10 vara underkastat extra tillsyn.

3. Varje försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet skall på det sätt som anges i artiklarna 5.2, 6 och 8 vara underkastat extra tillsyn.

Artikel 3

Omfattning av den extra tillsynen

1. Utövande av extra tillsyn i enlighet med artikel 2 skall inte i något

² Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (EGT L 222, 14.8.1978, s. 11). Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

hänseende innebära att de behöriga myndigheterna är skyldiga att utöva en tillsynsfunktion gentemot enskilda försäkringsföretag i tredje land, enskilda försäkringsholdingbolag, enskilda försäkringsholdingbolag med blandad verksamhet eller enskilda återförsäkringsföretag.

2. Den extra tillsynen skall omfatta

- företag som är anknutna till försäkringsföretaget,
- företag med ägarintresse i försäkringsföretaget,
- företag som är anknutna till företag med ägarintresse i försäkringsföretaget, och som avses i artiklarna 5, 6, 8, 9 och 10.

3. Medlemsstaterna kan besluta att företag som har sitt säte i tredje land där det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information inte skall omfattas av den extra tillsyn som avses i artikel 2, utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 2.5 i bilaga I och punkt 4 i bilaga II.

Dessutom kan de behöriga myndigheter som ansvarar för den extra tillsynen från fall till fall besluta att ett företag inte skall omfattas av den extra tillsyn som avses i artikel 2 om

- det företag som skulle omfattas endast är av ringa intresse med hänsyn till syftet med den extra tillsynen över försäkringsföretag, eller
- det skulle vara olämpligt eller missvisande att låta företagets finansiella situation omfattas med hänsyn till syftet med den extra tillsynen över försäkringsföretag.

Artikel 4

Behöriga myndigheter som ansvarar för den extra tillsynen

1. Den extra tillsynen skall utövas av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där försäkringsföretaget har fått officiell auktorisation enligt artikel 6 i direktiv 73/239/EEG eller artikel 6 i direktiv 79/267/EEG.

2. Om försäkringsföretag som är auktoriserade i två eller flera medlemsstater har samma försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag, försäkringsföretag i tredje land eller försäkringsholdingbolag medblandad verksamhet som moderföretag, får de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna komma överens om vilken av dem som skall ansvara för utövande av den extra tillsynen.

3. Om en medlemsstat har fler än en behörig myndighet för tillsyn över försäkringsföretag och återförsäkringsföretag skall den medlemsstaten vidta nödvändiga åtgärder för att organisera samordningen mellan dessa myndigheter.

Informationens tillgänglighet och kvalitet

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att de behöriga myndigheterna skall kräva att alla försäkringsföretag som är underkastade extra tillsyn har adekvata interna kontrollförfaranden för att ta fram de uppgifter och den information som är relevanta för den extra tillsynen.

2. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att det inte inom deras jurisdiktion skall finnas några rättsliga hinder mot att de företag som är underkastade den extra tillsynen och deras anknutna företag och företag med ägarintresse inbördes utbyter sådan information som är relevant för den extra tillsynen.

Artikel 6

Tillgång till information

1. Medlemsstaterna skall se till att deras behöriga myndigheter som ansvarar för den extra tillsynen har tillgång till all information som är relevant för utövande av tillsyn över de försäkringsföretag som är underkastade extra tillsyn. De behöriga myndigheterna får vända sig direkt till de berörda företag som avses i artikel 3.2 för att erhålla erforderlig information, endast om sådan information har begärts från försäkringsföretaget och detta inte har lämnat denna information.

2. Medlemsstaterna skall se till att deras behöriga myndigheter, själva eller genom personer som de ger ett sådant uppdrag, inom sitt territorium får genomföra kontroll på platsen av den information som avses i punkt 1 hos

- det försäkringsföretag som är underkastat extra tillsyn,
- dotterföretag till detta försäkringsföretag,
- moderföretag till detta försäkringsföretag,
- dotterföretag till ett moderföretag till detta försäkringsföretag.

3. Om de behöriga myndigheterna i en medlemsstat vid tillämpning av denna artikel i särskilt angivna fall vill kontrollera viktig information som rör ett företag som är beläget i en annan medlemsstat och som är ett anknutet försäkringsföretag, ett dotterföretag, ett moderföretag eller ett dotterföretag till ett moderföretag till det försäkringsföretag som är underkastat extra tillsyn, skall de hos de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten begära att denna kontroll genomförs. De myndigheter som mottar en sådan begäran skall inom ramen för sin behörighet efterkomma den genom att själva genomföra kontrollen, låta de myndigheter som framställt begäran genomföra den eller tillåta en revisor eller annan expert att genomföra kontrollen.

Samarbete mellan behöriga myndigheter

1. Om försäkringsföretag är direkt eller indirekt anknutna eller har samma företag med ägarintresse och är etablerade i olika medlemsstater, skall de behöriga myndigheterna i varje medlemsstat på begäran till varandra överlämna all relevant information som gör det möjligt att utöva eller som underlättar utövandet av tillsyn inom ramen för detta direktiv och på eget initiativ överlämna all information som enligt deras bedömning är viktig för de övriga behöriga myndigheterna.

2. Om ett försäkringsföretag och antingen ett kreditinstitut enligt definitionen i rådets direktiv 77/780/EEG¹ eller ett värdepappersföretag enligt definitionen i rådets direktiv 93/22/EEG² eller båda är direkt eller indirekt anknutna eller har samma företag med ägarintresse, skall de behöriga myndigheterna och de myndigheter som har anförtrotts det offentliga uppdraget att utöva tillsyn över dessa andra företag samarbeta nära. Utan att det påverkar deras respektive behörighet skall dessa myndigheter till varandra överlämna all information som kan underlätta utförandet av deras uppdrag, i synnerhet inom ramen för detta direktiv.

3. Information som mottas till följd av detta direktiv, i synnerhet genom utbyte av information mellan behöriga myndigheter som avses i detta direktiv, skall omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 16 i direktiv 92/49/EEG och artikel 15 i direktiv 92/96/EEG.

Artikel 8

Transaktioner inom grupper

1. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga myndigheterna utövar allmän tillsyn över transaktioner mellan

a) ett försäkringsföretag och

i) ett företag som är anknutet till försäkringsföretaget,

ii) ett företag med ägarintresse i försäkringsföretaget,

iii) ett företag som är anknutet till ett företag med ägarintresse i försäkringsföretaget,

b) ett försäkringsföretag och en fysisk person som har ägarintresse i

i) försäkringsföretaget eller något av dess anknutna företag,

ii) ett företag med ägarintresse i försäkringsföretaget,

iii) ett företag som är anknutet till ett företag med ägarintresse i försäkringsföretaget.

¹ Rådets första direktiv (77/780/EEG) av den 12 december 1977 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (EGT L 322m 17.12.1977, s. 30). Direktivet senast ändrat genom direktiv 96/13/EG (EGT L 66, 16.3.1996, s. 15).

² Rådets direktiv 93/22/EEG av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet (EGT L 141, 11.6.1993, s. 27). Direktivet senast ändrat genom direktiv 97/9/EG (EGT L 84, 26.3.1997, s. 22).

Dessa transaktioner skall särskilt avse

- lån,
- garantier och transaktioner utanför balansräkningen,
- poster som får ingå i solvensmarginalen,
- investeringar,
- återförsäkring,
- avtal om delade kostnader.

2. För detta ändamål skall medlemsstaterna kräva att försäkringsföretagen minst en gång om året rapporterar de transaktioner som avses i punkt 1 och som är betydande till de behöriga myndigheterna.

Om det på grundval av denna information visar sig att försäkringsföretagets solvens äventyras eller riskerar att äventyras skall den behöriga myndigheten vidta tillämpliga åtgärder mot försäkringsföretaget.

Artikel 9

Jämkade solvenskrav

1. I det fall som avses i artikel 2.1 skall medlemsstaterna kräva att en beräkning av jämkad solvens utförs i enlighet med bilaga I.

2. Alla anknutna företag, företag med ägarintresse och företag som är anknutna till ett företag med ägarintresse skall omfattas av den beräkning som avses i punkt 1.

3. Om den beräkning som avses i punkt 1 visar att den jämkade solvensen är negativ, skall de behöriga myndigheterna vidta lämpliga åtgärder mot de berörda försäkringsföretaget.

Artikel 10

Återförsäkringsföretag, försäkringsholdingbolag och försäkringsföretag i tredje land

1. I det fall som avses i artikel 2.2 skall medlemsstaterna kräva att metoden för extra tillsyn enligt bilaga II tillämpas.

2. I det fall som avses i artikel 2.2 skall beräkningen omfatta alla företag som är anknutna till försäkringsholdingbolaget, återförsäkringsföretaget eller ett försäkringsföretag i tredje land enligt den metod som föreskrivs i bilaga II.

3. Om de behöriga myndigheterna på grundval av denna beräkning kommer fram till att solvensställningen inom ett företag som är dotterföretag till försäkringsholdingbolaget, återförsäkringsföretaget eller försäkringsföretaget i tredje land äventyras eller riskerar att äventyras, skall de behöriga myndigheterna vidta lämpliga åtgärder mot det berörda försäkringsföretaget.

Genomförande

1. Medlemsstaterna skall anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 5 juni 2000. De skall genast underrätta kommissionen om detta.
2. Medlemsstaterna skall se till att de bestämmelser som avses i punkt 1 för första gången tillämpas på tillsynen över räkenskaperna för det räkenskapsår som börjar den 1 januari 2001 eller under det kalenderåret.
3. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkt 1 skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.
4. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.
5. Senast den 1 januari 2006 skall kommissionen till försäkringskommittén överlämna en rapport om tillämpningen av detta direktiv och i förekommande fall om behovet av ytterligare harmonisering.

Artikel 12

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft på dagen för dess offentliggörande i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Artikel 13

Mottagare

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 27 oktober 1998.

På Europaparlamentets vägnar

J. M. GIL-ROBLES

Ordförande

På rådets vägnar

E. HOSTASCH

Ordförande

BERÄKNING AV FÖRSÄKRINGSFÖRETAGENS JÄMKADE SOLVENS

1. VAL AV BERÄKNINGSMETOD OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

A. Medlemsstaterna skall föreskriva att beräkningen av den jämkade solvensen för de försäkringsföretag som avses i artikel 2.1 skall utföras enligt någon av de i punkt 3 beskrivna metoderna. En medlemsstat får dock föreskriva att de behöriga myndigheterna kan tillåta eller föreskriva tillämpning av en annan i punkt 3 angiven metod än den som medlemsstaten har valt.

B. Proportionalitet

Vid beräkning av ett försäkringsföretags jämkade solvens skall hänsyn tas till den proportionella andel som ett företag med ägarintresse innehar i de anknutna företagen.

Med proportionell andel avses antingen, vid användning av metod 1 eller metod 2, vilka beskrivs i avsnitt 3, den del av tecknade kapitalet som det aktuella företaget med ägarintresse direkt eller indirekt innehar eller, vid användning av metod 3, vilken beskrivs i avsnitt 3, de procentandelar som används för att upprätta den sammanställda redovisningen.

Oavsett vilken metod som tillämpas skall dock, när det anknutna företaget är ett dotterföretag och har ett solvensunderskott, dotterföretagets totala solvensunderskott beaktas.

Om, enligt de behöriga myndigheternas uppfattning, ansvaret hos ett moderföretag som innehar en andel av kapitalet strikt och otvetydigt är begränsat till denna kapitalandel kan dessa behöriga myndigheter tillåta att dotterföretagets solvensunderskott beaktas på proportionell basis.

C. Eliminering av dubbelt utnyttjande av poster i solvensmarginalen

C.1 Allmän behandling av poster i solvensmarginalen

Oavsett vilken metod som används för att beräkna ett försäkringsföretags jämkade solvens måste dubbelt utnyttjande av poster som får ingå i solvensmarginalen bland de olika försäkringsföretag som beaktas vid beräkningen elimineras.

I detta syfte skall, vid beräkning av ett försäkringsföretags jämkade solvensmarginal och när de metoder som beskrivs i avsnitt 3 inte redan innehåller bestämmelser om detta, följande belopp elimineras:

- Värdet av alla tillgångar i detta försäkringsföretag, vilka representerar

finansieringen av poster som får ingå i solvensmarginalen för ett av dess anknutna företag.

- Värdet av alla tillgångar i ett till detta försäkringsföretag anknutet försäkringsföretag, vilka representerar finansieringen av poster som får ingå i solvensmarginalen för detta försäkringsföretag.

- Värdet av alla tillgångar i ett till detta försäkringsföretag anknutet försäkringsföretag, vilka representerar finansieringen av poster som får ingå i solvensmarginalen för något annat försäkringsföretag som är anknutet till detta försäkringsföretag.

C.2 Behandling av vissa poster

Utan att det påverkar bestämmelserna i avsnitt C.1 får

- vinstreserver och framtida vinster som uppkommer i ett livförsäkringsföretag som är anknutet till det försäkringsföretag för vilket den jämkade solvensen beräknas, och

- tecknade men inte inbetalda delar av kapitalet i ett försäkringsföretag som är anknutet till det försäkringsföretag för vilket den jämkade solvensen beräknas, omfattas av beräkningen endast i den mån de får ingå för att täcka kravet på solvensmarginal i detta anknutna företag. Däremot skall alla tecknade men inte inbetalda delar av kapitalet som representerar en möjlig skyldighet för ett företag med ägarintresse uteslutas vid beräkningen.

Allt tecknat men inte inbetalt kapital ett försäkringsföretag med ägarintresse som representerar en möjlig skyldighet för ett anknutet försäkringsföretag skall också uteslutas vid beräkningen.

Allt tecknat men inte inbetalt kapital i ett anknutet försäkringsföretag som representerar en möjlig skyldighet för ett annat försäkringsföretag, som är anknutet till samma försäkringsföretag med ägarintresse, skall uteslutas från beräkningarna.

C.3 Överförbarhet

Om de behöriga myndigheterna anser att vissa poster, andra än de som avses i C.2, som får ingå i ett anknutet försäkringsföretags solvensmarginal inte faktiskt kan göras tillgängliga för att uppfylla kravet på solvensmarginalen i det försäkringsföretag med ägarintresse för vilket den jämkade solvensen beräknas, får dessa poster endast omfattas av beräkningen i den mån de får ingå för att uppfylla kravet på solvensmarginal i det anknutna företaget.

C.4 Summan av de poster som avses i C.2 och C.3 får inte överstiga kravet på solvensmarginal för det anknutna försäkringsföretaget.

Vid beräkning av den jämkade solvensen skall ingen hänsyn tas till poster som får ingå i solvensmarginalen och som härrör från ömsesidig finansiering mellan försäkringsföretaget och

- ett anknutet företag,
- ett företag med ägarintresse,
- ett annat företag som är anknutet till ett av dess företag med ägarintresse.

Hänsyn skall inte heller tas till poster som får ingå i solvensmarginalen för ett försäkringsföretag som är anknutet till det försäkringsföretag för vilket den jämkade solvensen beräknas, om de ifrågavarande posterna härrör från ömsesidig finansiering med ett annat företag som är anknutet till det försäkringsföretaget.

Ömsesidig finansiering föreligger i synnerhet när ett försäkringsföretag eller något av dess anknutna företag har ägarintresse i, eller ger lån till ett annat företag som direkt eller indirekt innehar en post som får ingå i solvensmarginalen för det första företaget.

E. De behöriga myndigheterna skall se till att den jämkade solvensen beräknas lika ofta som föreskrivs i direktiven 73/239/EEG och 79/267/EEG med avseende på försäkringsföretags solvensmarginal. Tillgångarna och skulderna skall värderas enligt relevanta bestämmelser i direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG och 91/674/EEG¹.

2. BERÄKNINGSMETODERNAS TILLÄMPNING

2.1 Anknutna försäkringsföretag

Beräkningen av den jämkade solvensen skall utföras enligt de allmänna principer och metoder som fastställs i denna bilaga.

När försäkringsföretaget har fler än ett anknutet försäkringsföretag skall beräkningen av den jämkade solvensen enligt alla metoderna omfatta samtliga anknutna försäkringsföretag.

När det gäller successivt ägarintresse (exempelvis då ett försäkringsföretag är ett företag med ägarintresse i ett annat försäkringsföretag som också är ett företag med ägarintresse i ett försäkringsföretag) skall den jämkade solvensen beräknas för vart och ett av de försäkringsföretag med ägarintresse som har minst ett anknutet försäkringsföretag.

Medlemsstaterna får avstå från att beräkna ett försäkringsföretags jämkade solvens

¹ Rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (EGT L 374, 31.12.1991, s. 7).

- om fråga är om ett företag som är anknutet till ett annat försäkringsföretag som är auktoriserat i samma medlemsstat och detta anknutna företag beaktas vid beräkning av den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse eller
- om fråga är om ett företag som är anknutet till ett försäkringsholdingbolag eller till ett återförsäkringsföretag som har sitt säte i samma medlemsstat som försäkringsföretaget, och om försäkringsholdingbolaget eller återförsäkringsföretaget och det anknutna försäkringsföretaget beaktas vid beräkningen.

Medlemsstaterna får också avstå från att beräkna ett försäkringsföretags jämkade solvens om fråga är om ett försäkringsföretag som är anknutet antingen till ett annat försäkringsföretag eller till ett återförsäkringsföretag eller till ett försäkringsholdingbolag som har sitt säte i en annan medlemsstat, om de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna har enats om att låta den behöriga myndigheten i denna andra medlemsstat utöva extra tillsyn.

Undantag får endast medges om de behöriga myndigheterna har försäkrat sig om att de poster som får ingå i solvensmarginalen för de försäkringsföretag som beaktas vid beräkningen är adekvat fördelade mellan dessa företag.

Om ett anknutet försäkringsföretag har sitt säte i en annan medlemsstat än det försäkringsföretag för vilket en beräkning av den jämkade solvensen utförs, kan medlemsstaterna föreskriva att det vid beräkningen skall tas hänsyn till det anknutna företagens solvenssituation så som denna bedöms av de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten.

2.2 Anknutet återförsäkringsföretag

Vid beräkning av den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag som är ett företag med ägarintresse i ett återförsäkringsföretag skall detta anknutna återförsäkringsföretag, dock endast såvitt avser denna beräkning, jämföras med ett anknutet försäkringsföretag genom tillämpning av de allmänna principer och metoder som beskrivs i denna bilaga.

För detta ändamål skall ett teoretiskt solvenskrav beräknas för varje anknutet återförsäkringsföretag på grundval av samma regler som de som anges i artikel 16.2 16.5 i direktiv 73/239/EEG eller i artikel 19 i direktiv 79/267/EEG. I händelse av betydande svårigheter i fråga om tillämpningen av dessa bestämmelser får de behöriga myndigheterna dock tillåta att det teoretiska solvenskravet för livförsäkringsverksamhet beräknas på grundval av det första resultatet enligt artikel 16.3 i direktiv 73/239/EEG. De poster som anges i artikel 16.1 i direktiv 73/239/EEG och artikel 18 i direktiv 79/267/EEG skall betraktas som poster som får ingå i den teoretiska solvensmarginalen. Värderingen av tillgångarna och skulderna skall utföras enligt samma regler som de som anges i dessa direktiv och i direktiv 91/674/EEG.

2.3 Mellanliggande försäkringsholdingbolag

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 1

Vid beräkning av den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag som har ägarintresse i ett försäkringsföretag, i ett återförsäkringsföretag eller i ett försäkringsföretag i tredje land genom ett försäkringsholdingbolag skall det mellanliggande försäkringsholdingbolagets ställning beaktas. Detta försäkringsholdingbolag skall, dock endast såvitt avser denna beräkning, vilken skall utföras enligt de allmänna principer och metoder som beskrivs i denna bilaga, behandlas som om det var ett försäkringsföretag som var underkastat dels ett solvenskrav med värdet noll, dels samma villkor som de som fastställs i artikel 16.1 i direktiv 73/239/EEG eller i artikel 18 i direktiv 79/267/EEG såvitt avser vilka poster som får ingå i solvensmarginalen.

2.4 Anknutna försäkrings- eller återförsäkringsföretag som har sitt säte i tredje land

A. Anknutna försäkringsföretag i tredje land

Vid beräkning av den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse i ett försäkringsföretag i tredje land skall det senare, dock endast såvitt avser denna beräkning, jämföras med ett anknutet försäkringsföretag genom tillämpning av de allmänna principer och metoder som beskrivs i den här bilagan.

Om det tredje land i vilket detta anknutna företag har sitt säte skulle kräva auktorisation och ställa ett solvenskrav på företaget som åtminstone är jämförbart med det som anges i direktiv 73/239/EEG eller 79/267/EEG får medlemsstaterna med beaktande av de poster som får ingå för att uppfylla detta krav föreskriva att beräkningen i fråga om detta företag skall beakta det tredje landets solvenskrav och de poster som får ingå för att uppfylla detta krav.

B. Anknutna återförsäkringsföretag i tredje land

Medlemsstaterna får, trots vad som sägs i 2.2, vid beräkning av den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse i ett återförsäkringsföretag med säte i tredje land och under samma förutsättningar som anges i punkt A ovan föreskriva att beräkningen i fråga om det senare företaget skall beakta det tredje landets regler rörande krav på eget kapital och poster som får ingå för att uppfylla detta krav. Om endast försäkringsföretagen i detta tredje land är underkastade sådana bestämmelser kan det teoretiska kravet på innehav av eget kapital för det anknutna återförsäkringsföretaget och de poster som får ingå för att uppfylla detta teoretiska krav beräknas som om fråga var om ett anknutet försäkringsföretag i detta tredje land.

Om de behöriga myndigheterna, oavsett orsak, inte har tillgång till information som är nödvändig för att beräkna den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag och som rör ett anknutet företag som har sitt säte i en medlemsstat eller i tredje land, skall detta företags bokförda värde i ett försäkringsföretag med ägarintresse dras från de poster som får ingå i den jämkade solvensmarginalen. I sådant fall får inte någon orealiserad vinst som har samband med detta ägarintresse tas med bland de poster som får ingå i den jämkade solvensmarginalen.

3. BERÄKNINGSMETODER

Metod 1: Avräknings- och totalmetoden

Den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse utgörs av skillnaden mellan

i) summan av

a) de poster som får ingå i solvensmarginalen för ett försäkringsföretag med ägarintresse, och

b) den proportionella andelen för ett försäkringsföretag med ägarintresse av de poster som får ingå i solvensmarginalen för det anknutna försäkringsföretaget,

och

ii) summan av

a) det bokförda värdet av det försäkringsföretag som är anknutet till ett företag med ägarintresse,

b) solvenskravet för ett företag med ägarintresse, och

c) den proportionella andelen av solvenskravet för det anknutna försäkringsföretaget.

Om ägarintresset i det anknutna försäkringsföretaget helt eller delvis består av indirekt innehav skall värdet av detta indirekta innehav ingå i punkt ii a ovan med beaktande av de relevanta successiva intressena och punkterna i b och ii c ovan skall omfatta de motsvarande proportionella andelarna av de poster som får ingå i solvensmarginalen för det anknutna försäkringsföretaget respektive av solvenskravet för det anknutna försäkringsföretaget.

Metod 2: Kravavräkningsmetoden

Den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse utgörs av skillnaden mellan

- summan av de poster som får ingå i solvensmarginalen för ett försäkringsföretag med ägarintresse

och

- summan av

- a) solvenskravet för ett försäkringsföretag med ägarintresse, och
- b) den proportionella andelen av solvenskravet för det anknutna försäkringsföretaget.

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 1

För att värdera de poster som får ingå i solvensmarginalen skall andelarna i den mening som avses i detta direktiv värderas med hjälp av kapitalandelsmetoden i enlighet med det alternativ som anges i artikel 59.2 b i direktiv 78/660/EEG.

Metod 3: Metod baserad på sammanställd redovisning

Beräkningen av den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse skall genomföras med utgångspunkt i den sammanställda redovisningen. Den jämkade solvensen för ett försäkringsföretag med ägarintresse utgörs av skillnaden mellan de poster som får ingå i solvensmarginalen, beräknade med utgångspunkt i sammanställda uppgifter, och

- a) antingen summan av solvenskravet för ett försäkringsföretag med ägarintresse och de anknutna försäkringsföretagens proportionella andel av solvenskraven, som motsvarar de procentsatser som används för att upprätta den sammanställda redovisningen,
- b) eller solvenskravet beräknat med utgångspunkt i sammanställda uppgifter.

Bestämmelserna i direktiven 73/239/EEG, 79/267/EEG och 91/674/EEG skall tillämpas vid beräkning av de poster som får ingå i solvensmarginalen och vid beräkning av solvenskravet med utgångspunkt i sammanställda uppgifter.

BILAGA II

EXTRA TILLSYN ÖVER FÖRSÄKRINGSFÖRETAG SOM ÄR DOTTERFÖRETAG TILL ETT FÖRSÄKRINGSHOLDINGBOLAG, ETT ÅTERFÖRSÄKRINGSFÖRETAG ELLER ETT FÖRSÄKRINGSFÖRETAG I TREDJE LAND

1. I fall då det är fråga om flera sådana försäkringsföretag som avses i artikel 2.2 och som är dotterföretag till ett försäkringsholdingbolag, ett återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land och som är etablerade i olika medlemsstater, skall de behöriga myndigheterna se till att den metod som beskrivs i denna bilaga tillämpas på ett konsekvent sätt.

De behöriga myndigheterna skall utöva extra tillsyn lika ofta som föreskrivs i direktiven 73/239/EEG och 79/267/EEG med avseende på beräkningen av försäkringsföretagens solvensmarginal.

2. Medlemsstaterna får avstå från den beräkning som avses i denna bilaga i fråga om ett försäkringsföretag

- om detta försäkringsföretag är ett företag som är anknutet till ett annat försäkringsföretag och beaktas vid den i denna bilaga föreskrivna beräkning som utförs för detta andra företag,
- om detta försäkringsföretag och ett eller flera andra försäkringsföretag som är auktoriserade i samma medlemsstat har samma försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land som moderbolag och försäkringsföretaget beaktas vid den i denna bilaga föreskrivna beräkning som utförs för ett av dessa andra företag,
- om detta försäkringsföretag och ett eller flera andra försäkringsföretag som är auktoriserade i andra medlemsstater har samma försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land som moderföretag och om det i enlighet med artikel 4.2 har ingåtts en överenskommelse som ger en tillsynsmyndighet i en annan medlemsstat i uppgift att utöva den extra tillsyn som avses i denna bilaga.

När det gäller successivt ägarintresse (t.ex. ett försäkringsholdingbolag eller ett återförsäkringsföretag som i sin tur innehas av ett annat försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredje land) får medlemsstaterna begränsa tillämpningen av de beräkningar som avses i denna bilaga till det försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag eller försäkringsföretag i tredje land som är det yttersta moderföretaget till försäkringsföretaget.

3. De behöriga myndigheterna skall säkerställa att beräkningar som motsvarar dem som beskrivs i bilaga I utförs i fråga om försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag och försäkringsföretag i tredje land.

Denna motsvarighet skall bestå i tillämpning av de allmänna principer och de metoder som beskrivs i bilaga I i fråga om försäkringsholdingbolag, återförsäkringsföretag och försäkringsföretag i tredje land.

Moderföretaget skall, dock endast såvitt avser denna beräkning, behandlas som om fråga var om ett försäkringsföretag som är underkastat

- ett solvenskrav med värdet noll när fråga är om ett försäkringsholdingbolag,
  - ett sådant teoretiskt solvenskrav som avses i 2.2 i bilaga I när fråga är om ett återförsäkringsföretag, eller som avses i 2.4 B i bilaga I när fråga är om återförsäkringsföretag som har sitt säte i tredje land,
  - ett solvenskrav bestämt enligt principerna i punkt 2.4 A i bilaga I när fråga är om försäkringsföretag i tredje land,
- och skall underkastas samma villkor som de som anges i artikel 16.1 i direktiv 73/239/EEG eller artikel 18 i direktiv 79/267/EEG i fråga om vilka poster som får ingå i solvensmarginalen.

4. När nödvändig information inte finns tillgänglig

Om de behöriga myndigheterna, oavsett orsak, inte har tillgång till den information som är nödvändig för att göra den beräkning som avses i denna bilaga och som rör ett anknutet företag som har sitt säte i en med-

lemsstat eller i tredje land, skall detta företags bokförda värde i företaget Prop. 1999/2000:99
med ägarintresse dras från de poster som får ingå i den beräkning som Bilaga 1
avses i denna bilaga. I sådant fall får inte någon orealiserad vinst som har
samband med detta ägarintresse tas med bland de poster som får ingå i
beräkningen.

Remissinstanser som yttrat sig över Finansdepartementets Promemoria om utökad solvenstillsyn över försäkringsbolag i en försäkringsgrupp

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 2

Finansinspektionen, Konsumentkooperationens pensionskassa, Svenska Aktuarieföreningen, Svenska Bankföreningen, Sveriges Försäkringsförbund.

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)² dels att nuvarande 1 kap. 9 b § skall betecknas 1 kap. 9 f §, dels att nya 1 kap. 9 f § samt 19 kap. 11 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 1 kap. 9 b och 9 e §§ och 9 kap. 4 §, samt ett nytt kapitel, 7 a kap., av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.***9 b §*

Om ett företag äger andelar i en juridisk person som inte är dotterföretag och utövar ett betydande inflytande över den juridiska personens driftsmässiga och finansiella styrning samt ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse mellan företaget och den juridiska personen, är den juridiska personen intresseföretag till företaget.

Innehar ett företag minst tjugo procent av rösterna för samtliga andelar i en annan juridisk person, skall det anses ha sådant inflytande över och sådan förbindelse med denna som avses i första stycket, om inte annat framgår av omständigheterna. Detsamma gäller om företagens dotterföretag eller företaget tillsammans med ett eller flera dotterföretag eller flera dotterföretag tillsammans innehar minst tjugo procent av rösterna för samtliga andelar i den juridiska personen.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (EGT nr L 330, 5.12.1998, Celex 31998L0078).

² Lagen omtryckt 1995:1567.

9 e §

Med försäkringsholdingföretag avses enligt denna lag ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag och vars verksamhet huvudsakligen består i att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsbolag eller utländska försäkringsföretag.

9 b §

I de fall som avses i 9 § första stycket 1–3 och andra stycket skall sådana rättigheter som tillkommer någon som handlar i eget namn men för en annan fysisk eller juridisk persons räkning anses tillkomma den personen.

Vid bestämmandet av antalet röster i ett dotterföretag beaktas inte de aktier eller andelar i dotterföretaget som innehas av företaget självt eller av dess dotterföretag. Detsamma gäller aktier eller andelar som innehas av den som handlar i eget namn men för dotterföretagets eller dess dotterföretags räkning.

9 f §³

I de fall som avses i 9 § första stycket 1–3 och andra stycket *samt* 9 b § skall sådana rättigheter som tillkommer någon som handlar i eget namn men för en annan fysisk eller juridisk persons räkning anses tillkomma den personen.

7 a kap. Försäkringsgrupper

Vilka företag som ingår i en försäkringsgrupp

1 § En försäkringsgrupp enligt denna lag består av

1. ett försäkringsbolag och dess dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag,

2. ett försäkringsbolag och dess moderföretag som är ett försäkringsholdingföretag, ett utländskt återförsäkringsföretag eller ett annat utländskt försäkringsföretag med hemvist utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

3. ett försäkringsbolag och dess moderföretag som är ett annat företag än som avses i 1 och 2.

Vad som i detta kapitel föreskrivs i fråga om intresseföretag, skall även gälla företag som inte är ett dotterföretag eller intresseföretag, om innehavet direkt eller indirekt uppgår till 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet.

2 § En försäkringsgrupp enligt 1 § första stycket omfattar även

1. försäkringsbolagets andra dotterföretag och intresseföretag,

³ Senaste lydelse av tidigare 9 b § 1995:1567.

2. företag som försäkringsbolaget är dotterföretag eller intresseföretag till, och
3. övriga dotterföretag och intresseföretag till företag som anges i 2.

Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen

3 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket skall ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt deras påverkan på försäkringsbolagets ekonomiska ställning, så att kraven enligt 1 kap. 1 a § första stycket kan tillgodoses.

Första stycket gäller även affärshändelser mellan försäkringsbolaget och en fysisk person som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med försäkringsbolaget eller ett annat företag inom försäkringsgruppen.

Gruppbaserat kapitalkrav

4 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket 1 skall, utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 8 a §, ha en kapitalbas som är tillfredsställande med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (gruppbaserad kapitalbas). När den gruppbaserade kapitalbasen bestäms skall 7 kap. 22 och 24 §§ samt 26 § andra stycket tillämpas.

Den gruppbaserade kapitalbasen skall uppgå till en nivå som är tillräcklig med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (gruppbaserad solvensmarginal). När den gruppbaserade solvensmarginalen bestäms skall 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse tillämpas.

Beräkning av gruppbaserad ekonomisk ställning

5 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket 1 och 2 skall göra en beräkning av gruppbaserad kapitalbas och solvensmarginal, för att bestämma den ekonomiska ställningen med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen, enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det finns skäl får beräkningen i stället göras enligt en konsolideringsmetod.

Vid beräkningen skall dotterföretag och intresseföretag som är försäkringsföretag beaktas proportionellt efter försäkringsbolagets innehav.

Beräkningen skall särskilt tillgodose att avdrag från kapitalbasen görs för dels tillgångar som får ingå i kapitalbasen hos ett annat försäkringsföretag i försäkringsgruppen, dels värden som skapats internt inom gruppen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om beräkningsmetodernas användning och innehåll.

Gruppbaserad redovisning

6 § Ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket skall upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (gruppbaserad redovisning).

En gruppbaserad redovisning skall innehålla en sammanställning av sådana väsentliga affärshändelser och avtal som avses i 3 §. I de fall som avses i 1 § första stycket 1 och 2 skall redovisningen även innehålla en sådan beräkning som avses i 5 §. Redovisningen skall i det fall som avses i 1 § första stycket 2 upprättas som om moderföretaget är ett försäkringsbolag och särskilt visa detta moderföretags fördelning av kapitalet inom koncernen och intresseföretag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den gruppbaserade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna skall ges in till Finansinspektionen.

Undantag från gruppbaserad redovisning

7 § Finansinspektionen får medge att ett försäkringsbolag helt eller delvis undantas från skyldigheten att upprätta och ge in en gruppbaserad redovisning enligt 6 §, om bolaget

1. omfattas av en gruppbaserad redovisning eller motsvarande sammanställning som upprättas av ett annat företag, och
2. den ekonomiska ställningen kan antas vara tillfredsställande med hänsyn till kraven i 3 § första stycket och 4 §.

8 § Finansinspektionen får medge att ett företag helt eller delvis utelämnas från en gruppbaserad redovisning enligt 6 §, om

1. företaget är beläget i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information,
2. företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med tillsynen, eller
3. ett beaktande av företaget skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med tillsynen.

Information till försäkringsbolag som skall upprätta en gruppbaserad redovisning

9 § Ett företag som ingår i en försäkringsgrupp enligt 1 och 2 §§ samt sådana fysiska personer som avses i 3 § andra stycket, skall till ett försäkringsbolag som avses i 1 § första stycket lämna de uppgifter som behövs för att upprätta en gruppbaserad redovisning som uppfyller kraven i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Uppgifterna skall lämnas på försäkringsbolagets begäran så snart det kan ske.

Första stycket gäller även en juridisk eller fysisk person i förhållande till ett sådant utländskt företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som skall upprätta en gruppbaserad sammanställning enligt offentlig reglering som bygger på försäkringsgruppsdirektivet (98/78/EG).

Tystnadsplikt

10 § En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person, som enligt 9 § skall lämna

uppgifter, får inte obehörigen röja vad han fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse.

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 4

19 kap.

4 §

Om skyldigheten enligt 7 a kap. 9 § att lämna information till ett försäkringsbolag som skall upprätta en gruppbaserad redovisning inte följs, får Finansinspektionen inhämta uppgifterna direkt från den som skall lämna informationen.

Ingår ett företag som omfattas av 7 a kap. 9 § i samma koncern som försäkringsbolaget, får inspektionen kontrollera uppgifterna på plats hos företaget.

Första och andra styckena gäller även i fråga om juridisk eller fysisk person som skall lämna uppgifter till ett sådant utländskt företag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som skall upprätta en gruppbaserad sammanställning enligt offentlig reglering som bygger på försäkringsgruppsdirektivet (98/78/EG).

11 §⁴

Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller någon annan författning som reglerar försäkringsbolagets näringsverksamhet eller från bolagsordningen,
2. bolagsordningen, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlaget och placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,
3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning, eller
4. någon av dem som ingår i försäkringsbolagets styrelse eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § femte stycket 3.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmargi- Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen

⁴ Senaste lydelse 1999:600.

nalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

enligt 7 kap. 23 eller 25 §, *eller, för ett försäkringsbolag som avses i 7 a kap. 1 § första stycket 1, den gruppbaseade kapitalbasen understiger den gruppbaseade solvensmarginalen enligt 4 § i samma kapitel*, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat land inom EES och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen skall underrätta den behöriga utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.

Om ett föreläggande enligt andra–fjärde styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen, i fall som är av principiell betydelse eller av särskild vikt, anmäla detta till regeringen.

Finansinspektionen får begränsa bolagets förfoganderätt eller förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. bolaget inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,
2. bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,
3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen *eller, för ett försäkringsbolag som avses i 7 a kap. 1 § första stycket 1, den gruppbaseade kapitalbasen understiger den gruppbaseade solvensmarginalen enligt 4 § i samma kapitel*, och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att

4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av bolagets koncession enligt 2 § eller enligt åttonde stycket.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjätte stycket.

En koncession kan förklaras förverkad om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Frågor om förverkande av koncession enligt åttonde stycket prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen. Regeringens prövning sker efter anmälan av inspektionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1972:262) om understödsföreningar att det i lagen skall införas nio nya paragrafer, 26 a–26 h §§ och 71 a §, samt närmast före 26 a, 26 c, 26 d, 26 e, 26 f, 26 g och 26 h §§ nya rubriker av följande lydelse.

Försäkringsgrupper

Vilka företag som ingår i en försäkringsgrupp

26 a § En försäkringsgrupp enligt denna lag består av en understödsförening och dess dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag.

I fråga om vad som är dotterföretag och intresseföretag tillämpas 1 kap. 9, 9 b, 9 e och 9 f §§ försäkringsrörelselagen (1982:713). Vad som föreskrivs i fråga om intresseföretag, skall vid tillämpningen av första stycket samt 26 b och 26 e §§ även gälla företag som inte är ett dotterföretag eller intresseföretag, om innehavet direkt eller indirekt uppgår till 20 procent eller mer av rösterna eller kapitalet.

26 b § En försäkringsgrupp enligt 26 a § första stycket omfattar även understödsföreningens andra dotterföretag och intresseföretag.

Kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen

26 c § En understödsförening som avses i 26 a § första stycket skall ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt deras påverkan på föreningens ekonomiska ställning, så att föreningens förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras.

Första stycket gäller även affärshändelser mellan understödsföreningen och en fysisk person som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett företag inom försäkringsgruppen. I fråga om vad som är ett kvalificerat innehav eller nära förbindelse tillämpas 1 kap. 9 b och 9 c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Beräkning av gruppbaserad ekonomisk ställning

26 d § En understödsförening som avses i 26 a § skall göra en beräkning av gruppbaserad kapitalbas och solvensmarginal, för att bestämma den ekonomiska ställningen med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen, enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det finns skäl får beräkningen i stället göras enligt en konsolideringsmetod.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp (EGT nr L 330, 5.12.1998, Celex 31998L0078).

Den gruppbaseade kapitalbasen skall beräknas med tillämpning av 7 kap. 22 och 24 §§ samt 26 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713). Den gruppbaseade solvensmarginalen skall beräknas med tillämpning av 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse.

Vid beräkningen skall dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag beaktas proportionellt efter understödsföreningens innehav. Beräkningen skall särskilt tillgodose att avdrag från kapitalbasen görs för dels tillgångar som får ingå i kapitalbasen hos ett annat försäkringsföretag i försäkringsgruppen, dels värden som skapats internt inom gruppen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om beräkningsmetodernas användning och innehåll.

Gruppbasead redovisning

26 e § En understödsförening som avses i 26 a § första stycket skall upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (gruppbasead redovisning).

En gruppbasead redovisning skall innehålla en sammanställning av sådana väsentliga affärshändelser och avtal som avses i 26 c §. Redovisningen skall även innehålla en sådan beräkning som avses i 26 d §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den gruppbaseade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna skall ges in till Finansinspektionen.

Företag som får utelämnas från en gruppbasead redovisning

26 f § Finansinspektionen får medge att ett företag helt eller delvis utelämnas från en gruppbasead redovisning enligt 26 e §, om

1. företaget är beläget i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information,
2. företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med tillsynen, eller
3. ett beaktande av företaget skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med tillsynen.

Information till understödsförening som skall upprätta en gruppbasead redovisning

26 g § Ett företag som ingår i en försäkringsgrupp enligt 26 a och 26 b §§, samt sådana fysiska personer som avses i 26 c § andra stycket skall, till en understödsförening som avses i 26 a § första stycket, lämna de uppgifter som behövs för att upprätta en gruppbasead redovisning som uppfyller kraven i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Uppgifterna skall lämnas på föreningens begäran så snart det kan ske.

Tystnadsplikt

26 h § En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om

affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som enligt 26 g § skall lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse. Prop. 1999/2000:99
Bilaga 4

71 a §

Om skyldigheten enligt 26 g § att lämna information till en understödsförening som skall upprätta en gruppbaserad redovisning inte följs, får Finansinspektionen inhämta uppgifterna direkt från den som skall lämna informationen.

Ingår ett företag som omfattas av 26 g § i samma koncern som understödsföreningen, får inspektionen kontrollera uppgifterna på plats hos företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2000-03-09

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 24 februari 2000 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
2. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av finanssakkunnige Bengt Söderquist och departementssekreteraren Magnus Georgsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen

7 a kap. 5 §

Enligt andra stycket "skall", vid beräkningen av gruppbaserad ekonomisk ställning, dotterföretag och intresseföretag som är försäkringsföretag beaktas proportionellt efter försäkringsbolagets innehav. Avsikten synes emellertid vara att vid användande av en sammanläggnings- och avräkningsmetod dotterföretag och intresseföretag i vissa fall skall kunna beaktas till annan andel än som följer av försäkringsbolagets innehav. Vid användande av en konsolideringsmetod skall dotterföretag konsolideras fullt ut även om försäkringsbolagets innehav är mindre än 100 procent, men avsteg härifrån kan göras. Möjligheten att göra undantag i båda riktningarna bör komma till uttryck i i lagtexten, exempelvis så att till stycket läggs en ny sats av följande innehåll: "om inte särskilda skäl talar för att de beaktas till annan andel."

I sista stycket skall föreskrivas att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om beräkningsmetodernas användning och innehåll. I den mån bestämmelsen innefattar ett bemyndigande, finns stöd härför i 8 kap. 7 § 3 regeringsformen ("näringsverksamhet"). Bestämmelsen innehåller emellertid inte bara ett bemyndigande utan också ett åläggande ("skall") för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de ifrågavarande föreskrifterna.

I regeringsformen finns det inte något uttryckligt stöd för att riksdagen får ålägga regeringen att meddela ett visst slags föreskrifter. Bakgrunden till åläggandet i förevarande fall är att EU:s direktiv föreskriver mer

detaljerade regler än vad som lämpligen kan tas in i lagen. Implementeringen av direktiv kan ske på vilken nivå som helst i normgivningen, dvs. även som myndighetsföreskrifter. Med hänsyn till EG-rättens supremati över den inhemska rätten och intresset av att ett direktiv fullständigt genomförs anser Lagrådet att formuleringen i sista stycket får accepteras.

I lagens 7 kap. 2 § sista stycket, 9 § sista stycket, 10 e § sista stycket och 10 g § sista stycket finns för övrigt redan bestämmelser formulerade som kombinerar bemyndiganden och ålägganden.

19 kap. 4 §

Om skyldigheten enligt 7 a kap. 9 § att lämna information inte fullgörs, får Försäkringsinspektionen enligt första stycket i paragrafen inhämta uppgifterna direkt från den som skall lämna informationen. Eftersom det enligt första stycket - i motsats till andra stycket - inte behöver vara fråga om ett företag i samma koncern utan i vissa fall t.o.m. om en fysisk person, kan vägran att lämna uppgifterna inte alltid sanktioneras genom åtgärder mot försäkringsbolaget. Om det är meningen att uppgiftslämnandet skall kunna framtvingas, bör föreskrivas att Finansinspektionen får förelägga den som skall lämna informationen att fullgöra sin uppgiftsskyldighet direkt till inspektionen. Finansinspektionen kan enligt 21 kap. 2 § tredje stycket förena ett föreläggande enligt lagen med vite.

Paragrafen avser Finansinspektionens befogenheter att inhämta och kontrollera uppgifter hos svenska företag. Vad gäller utländska företag inom EES-området förutsätts i artikel 7 i det bakomliggande direktivet att Finansinspektionen skall samarbeta med behörig myndighet i den andra medlemsstaten. Några nya uttryckliga bestämmelser härom har inte ansetts erforderliga. I stället har den bestämmelse som redan finns i 19 kap. 1 § ansetts kunna fylla kravet i direktivet. I lagrummet föreskrivs att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet skall samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Såvitt Lagrådet kan bedöma, bör denna regel vara tillräcklig även för det nu aktuella fallet.

I motiveringen till lagrådsremissen förklaras att bestämmelsen i 19 kap. 1 § också skulle ge stöd för att Finansinspektionen får träffa sådana överenskommelser som avses i 10 kap. 3 § regeringsformen. I den sistnämnda bestämmelsen föreskrivs att regeringen får uppdraga åt förvaltningsmyndighet att ingå internationell överenskommelse i fråga där överenskommelsen ej kräver riksdagens eller utrikesnämndens medverkan. Bestämmelsen skall förstås så att myndighetens behörighet som grund måste ha ett klart bemyndigande från regeringen (prop. 1973:90 s. 360). Enligt Lagrådets mening kan bestämmelsen om samarbete i 19 kap. 1 § inte anses utgöra ett bemyndigande av denna art. Om samarbetet skulle kräva en internationell överenskommelse, vilket torde vara mera sällan, måste

Finansinspektionen för att kunna ingå överenskommelsen ha stöd i ett självständigt bemyndigande.

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 4

Förslaget till lag om ändring i lagen om understödsföreningar

26 d §

Här bör göras motsvarande ändringar som Lagrådet förordar i fråga om 7 a kap. 5 § i förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen.

Vad ovan sagts om 7 a kap. 5 § sista stycket förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen har också tillämpning på sista stycket här.

71 a §

Här bör göras motsvarande ändring som Lagrådet förordar i fråga om 19 kap. 4 § i förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen.

Allmänna principer

Direktivets bilaga I behandlar olika frågor om den gruppbaseade beräkningen. Enligt förslagen i det föregående skall sådana frågor i huvudsak regleras genom myndighetsföreskrifter (se avsnitt 7.4). I det följande beskrivs översiktligt direktivets beräkningsregler.

Beaktande av underskott i dotterföretag

Kapitalbasen och solvensmarginalen hos ett i gruppen ingående försäkringsföretag skall beaktas proportionellt i förhållande till ägarandelen (med viss komplettering enligt metod 3). Ett solvensunderskott hos ett i beräkningen ingående *dotterföretag* skall dock som huvudregel beaktas i sin helhet, även om inte dotterföretaget är helägt (se bilaga I punkten 1.B). Underskottet får dock beaktas på proportionell basis, om tillsynsmyndigheten bedömer att moderföretagets ansvar är strikt och otvetydigt begränsat till den innehavda kapitalandelen.

Ett moderbolag är i allmänhet inte skyldigt att skjuta till kapital för att täcka en kapitalbrist i ett underkonsoliderat dotterföretag. Det har dock i bland hävdats att ett moderföretag kan ha ett moraliskt ansvar för ett dotterbolags underskott, även avseende den del som hänförs till minoritetsägare. Vidare kan affärsmässiga överväganden avseende framtida relationer med dotterbolagets fordringsägare göra att moderbolaget bär ett större ansvar än vad ägarandelen är. Beaktande av hela underskottet i ett dotterförsäkringsbolag skulle enligt direktivets synsätt i sådana fall bättre återspegla moderbolagets faktiska ansvar för dotterbolagets finansiella situation.

Den gruppbaseade kapitalbasen

Avdrag för kapital som är riskkapital hos ett annat försäkringsföretag

Enligt direktivets bilaga I punkten 1.C.1 skall kapital som samtidigt får ingå i kapitalbasen hos två eller flera försäkringsföretag i en försäkringsgrupp elimineras vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen. Här avses att kapital samtidigt utnyttjas som riskkapital av två eller flera försäkringsföretag för att uppfylla respektive företags solvensmarginal. En sådan situation uppkommer t.ex. när ett försäkringsföretag använder värdet av aktier i dotterföretaget för att uppfylla den egna solvensmarginalen.

Förutom att dubbel användning av riskkapital uppkommer vertikalt, t.ex. mellan ett moderföretag och dess dotterföretag, kan samma situation uppkomma horisontellt, t.ex. vid korsvist ägande mellan systerföretag som ägs av det försäkringsföretag för vilket den gruppbaseade ställningen skall beräknas. Enligt direktivet skall således värdet av alla tillgångar i ett försäkringsföretag som avser finansiering av kapital hos ett annat

försäkringsföretag i gruppen elimineras, om detta kapital samtidigt får inräknas i det mottagande försäkringsföretagets kapitalbas.
Avdrag för kapital som skapats genom inbördes finansiering

Kapital som skapats inom gruppen genom inbördes finansiering får enligt direktivet inte heller ingå vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen (direktivets bilaga I punkten 1.D). I dessa fall beaktas även finansiering mellan ett försäkringsföretag och ett oregrerat företag i gruppen som innebär att försäkringsföretagets kapitalbas ökar utan att något nytt externt kapital tillförts försäkringsgruppen. Sådana transaktioner kan medföra en risk såväl för att finansiella problem sprids till andra företag i försäkringsgruppen, som att ett försäkringsföretags redovisade solvenssituation blir missvisande. Inbördes finansiering föreligger t.ex. om ett försäkringsföretag som har ägarintresse i ett annat företag erhåller ett förlagslån från detta företag och räknar in förlagslånet i kapitalbasen. Affärshändelsen (mottagandet av förlagslånet) medför att försäkringsföretagets kapitalbas ökar utan att något nytt kapital har kommit gruppen tillgodo.

Avdrag för kapital som inte kan överföras

Direktivet innehåller en bestämmelse i bilaga I punkt 1.C.3 om kapital i ett försäkringsföretags dotterföretag och intresseföretag som rent faktiskt inte kan göras tillgängligt för att uppfylla försäkringsföretagets gruppbaseade kapitalkrav. Det kan finnas många orsaker till att ett överskott i ett dotter- eller intresseföretag inte är tillgängligt för gruppen. Ett exempel är ett sådant utdelningsförbud som gäller för vissa svenska livförsäkringsbolag. Kapital i ett icke vinstutdelande livförsäkringsbolag kan därför rimligen endast räknas med till den del kapitalet får användas för att uppfylla solvensmarginalen i det enskilda livförsäkringsbolaget. Enligt direktivet är det tillsynsmyndigheten som avgör vilket kapital som inte kan överföras till ett annat företag i gruppen.

Behandlingen av försäkringsföretag utanför den Europeiska gemenskapen

Det är inte ovanligt att försäkringsgrupper är internationella i den meningen att det i försäkringsgruppen ingår försäkringsföretag med säte utanför gemenskapen. Frågan uppkommer då hur dessa försäkringsföretag skall beaktas vid beräkningen av ett försäkringsföretags gruppbaseade ställning.

Direktivet föreskriver att samtliga i försäkringsgruppen ingående direktförsäkringsföretag och återförsäkringsföretag skall, såvitt avser den gruppbaseade beräkningen, behandlas som om de vore ett direktförsäkringsföretag som lyder under försäkringsdirektiven (se bilaga I punkterna 2.1, 2.2 och 2.4). När ett svenskt försäkringsbolag beräknar sin gruppbaseade ställning måste därför sådana anknutna försäkringsföretag som inte omfattas av EG:s försäkringsdirektiv eller av motsvarande regler påföras symboliska (teoretiska) solvenskrav och kapitalbasbelopp beräknade enligt de regler som gäller för solvensmarginalen enligt första skade- och

livförsäkringsdirektiven. Om försäkringsföretagets hemland ställer krav på auktorisation och solvens som minst är jämförbara med de som ställs upp i försäkringsdirektiven, får dock medlemsstaterna godta att hemlandets bestämmelser om kapitalkrav m.m. tillämpas.

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 5

Behandlingen av mellanliggande försäkringsholdingföretag

Ett försäkringsholdingföretags verksamhet består huvudsakligen i att förvärva och förvalta andelar i andra försäkringsföretag. Enligt försäkringsgruppsdirektivet skall ett indirekt ägande i ett försäkringsföretag genom ett mellanliggande försäkringsholdingföretag jämföras med ett direkt ägande av försäkringsföretaget. I sådana fall skall det mellanliggande holdingföretagets ställning beaktas vid beräkningen enligt särskilda regler (se bilaga I punkt 2.3). I likhet med behandlingen av utländska försäkringsföretag skall försäkringsdirektivets solvensregler tillämpas på holdingföretaget. Försäkringsholdingföretaget skall därvid anses underkastat en solvensmarginal med värde noll, eftersom detta företag inte bedriver försäkringsrörelse. Holdingföretagets kapital får däremot tillgodoräknas vid beräkningen. I fråga om vilka poster som får inräknas i kapitalbasen skall det mellanliggande holdingföretaget underkastas samma villkor som ett försäkringsföretag som omfattas av försäkringsdirektiven.

Metoder för att beräkna ett försäkringsföretags gruppbaseade ekonomiska ställning

Beskrivning av metoderna

Direktivet anger tre metoder för att beräkna ett försäkringsföretags gruppbaseade ställning. I det följande beskrivs grundstrukturen och olika egenskaper hos respektive beräkningsmetod. I efterföljande avsnitt finns ett illustrerande räkneexempel.

Vid beräkningen skall hänsyn tas till den proportionella andel som ett företag med ägarintresse innehar i ett anknutet företag (se bilaga I punkt 1.B). Med proportionell andel avses vid användningen av metod 1 eller 2 vad som i svensk praxis brukar benämnas kapitalandel. Vid användningen av metod 3, (konsolideringsmetoden), skall dock med proportionell andel avses de procentandelar som används för att upprätta en koncernredovisning. Om ett koncernförhållande föreligger och full konsolidering sker i koncernredovisningen, skall således dotterbolaget medräknas till 100 procent oavsett om kapitalandelen understiger 100 procent. Andelar i ett intresseföretag – vilka redovisas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden – kommer dock att ingå i beräkningen till sina respektive andelar. Om ett minoritetsintresse i ett anknutet försäkringsföretag föreligger, kan skillnaden mellan full konsolidering i metod 3 och partiell konsolidering i metod 1 och 2 leda till relativt stora skillnader vid beräkningen av den gruppbaseade ställningen. Direktivet överlämnar ändå valet av metod till medlemsländerna.

Metoden utgår från ”tillsynsdata”. Enligt metoden beräknas den gruppbase-
serade kapitalbasen genom att proportionell andel av anknutna försäk-
ringsföretags kapitalbaser läggs samman med försäkringsföretagets ka-
pitalbas. Från denna samlade kapitalbas skall bokförda värden på andelar
i anknutna försäkringsföretag räknas av för att justera för dubbel använd-
ning av riskkapital. Den gruppbase-
serade solvensmarginalen beräknas
genom att proportionell andel av de anknutna försäkringsföretagens sol-
vensmarginal läggs samman med försäkringsföretagets egen solvensmar-
ginal. Den finansiella situationen bedöms därefter med hänsyn till om den
gruppbase-
serade kapitalbasen överstiger eller understiger den gruppbase-
serade solvensmarginalen.

Metod 2 (kapitalandelsmetoden)

Enligt denna metod beräknas ett försäkringsföretags gruppbase-
serade ställning genom att andelarna i dotterföretag och intresseföretag behandlas
enligt den i redovisningssammanhang definierade kapitalandelsmetoden.

Enligt kapitalandelsmetoden värderas ägarandelarna i ett annat företag
till den andel som innehas av det redovisade egna kapitalet. Med eget
kapital jämförs eget kapitalandel av obeskattade reserver. Värdet på
andelarna varierar således med förändringarna i det ägda företagets egna
kapital och likvärdiga poster.

Enligt svenska redovisningsregler används kapitalandelsmetoden för att
partiellt konsolidera intresseföretag i koncernredovisningen. Även
dotterföretag konsolideras enligt kapitalandelsmetoden i undantagsfall.
Ett sådant fall är om dotterföretagets verksamhet skiljer sig så markant
från koncernens övriga verksamhet att en full konsolidering skulle vara
missvisande.

Beräkningen av den gruppbase-
serade kapitalbasen utgår alltså från försäk-
ringsföretagets individuella kapitalbas som justeras med hänsyn till an-
delarna i anknutna försäkringsföretag värderade enligt kapitalandelsme-
toden.

Den gruppbase-
serade solvensmarginalen beräknas, på samma sätt som i
metod 1, genom att en proportionell andel av anknutna försäkringsföre-
tags solvensmarginal läggs till försäkringsföretagets egen solvensmargi-
nal.

För bedömningen av försäkringsföretagets gruppbase-
serade ställning jämförs de gruppbase-
serade beloppen med varandra.

Ett kännetecken hos metod 2 är att vissa poster som normalt sett får
ingå i ett anknutet försäkringsbolags kapitalbas inte beaktas i den grupp-
base-
serade kapitalbasen. I ett försäkringsbolags kapitalbas får t.ex. vissa
förlagslån ingå. Ett förlagslån i ett anknutet försäkringsbolag kommer inte
att tas med vid värderingen av andelarna i nämnda bolag enligt
kapitalandelsmetoden. I vissa fall kan därför denna metod leda till en
sämre gruppbase-
serad ställning än metod 1. Detta gäller om förlagslånet
lämnats av någon utanför försäkringsgruppen. Om så är fallet kommer
förlagslånet att ingå i den gruppbase-
serade kapitalbasen enligt metod 1 men
inte enligt metod 2. Om förlagslånet däremot har lämnats av någon inom

gruppen skall det även elimineras enligt metod 1 till följd av principerna om dubbel användning av riskkapital eller kapital som skapats inom gruppen genom inbördes finansiering.

Prop. 1999/2000:99
Bilaga 5

Metod 3 (konsolideringsmetoden)

Till skillnad från de tidigare behandlade metoderna utgår denna metod från redan sammanslagna (konsoliderade) uppgifter i en koncernredovisning. En försäkringsgrupp föreligger enligt direktivet även om försäkringsföretaget bara har ett intresseföretag som är försäkringsföretag. Redan i sådana fall skall en gruppbaserad beräkning göras.

En skyldighet att upprätta en koncernredovisning enligt redovisningslagstiftningen uppkommer dock först när en koncern föreligger (dvs. när försäkringsföretaget har ett annat företag som dotterföretag).

Enligt metod 3 skall den gruppbaserade kapitalbasen beräknas med utgångspunkt från sammanställda uppgifter i koncernredovisningen. Det innebär i regel att försäkringsföretagets dotterföretag har konsoliderats med användning av den s.k. förvärvsmetoden.

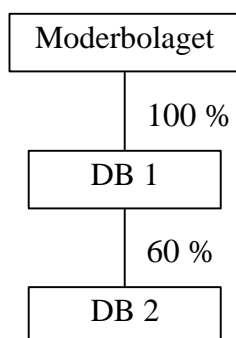
Vid beräkningen av den gruppbaserade solvensmarginalen innehåller direktivet två alternativ. Den gruppbaserade solvensmarginalen kan beräknas, på samma sätt som den gruppbaserade kapitalbasen, med utgångspunkt från sammanställda uppgifter i koncernredovisningen. Solvensmarginalen kan också, på liknande sätt som i metod 1 och 2, beräknas efter den proportionella andel som försäkringsföretaget innehar i andra gruppföretag.

En egenskap hos metod 3 är att transaktioner inom gruppen, t ex lån, garantier, intern återförsäkring och inbördes finansiering, elimineras automatiskt. Metoden är i vissa fall mindre ”sträng och försiktig” eftersom beräkningen beaktar solvensöverskott i dotterföretag i sin helhet även om dotterföretaget inte är helägt. Metoden beaktar dock automatiskt direktivets regel om att solvensunderskott i dotterförsäkringsföretag skall beaktas i sin helhet oavsett ägarandel.

Direktivets tredje metod liknar mest de regler som gäller för gruppbaserad tillsyn av kreditinstitut och värdepappersbolag (finansiella företagsgrupper) enligt direktivet 92/30/EEG om gruppbaserad tillsyn över kreditinstitut. En väsentlig skillnad är dock att enligt detta direktiv skall intresseföretag som huvudregel konsolideras fullt ut. Enligt försäkringsgruppdirektivet skall intresseföretag konsolideras partiellt enligt kapitalandelsmetoden på samma sätt som i en koncernredovisning.

Räkneexempel

Nedan illustreras beräkningsmetoderna genom ett förenklat exempel. En försäkringsgrupp antas bestå av tre försäkringsbolag. Moderbolaget (MB) för vilket den gruppbaserade ställningen skall beräknas äger 100 procent i ett dotterbolag (DB 1). Dotterbolaget DB 1 äger i sin tur 60 procent i ett dotterbolag (DB 2).

Moderbolaget antas ha lämnat ett förlagslån till DB 1. Finansinspektionen har, eftersom vissa villkor gäller för lånet, godkänt att förlagslånet får inräknas i kapitalbasen hos DB 1. Moderbolagets bokförda värdet på aktierna i DB 1 och dess fordran för förlagslånet ingår (efter avdrag för Moderbolagets skulder) i Moderbolagets eget kapital. Det får därmed också medräknas i Moderbolagets kapitalbas enligt 7 kap. 22 och 24 §§ FRL.

Eftersom motsvarande poster samtidigt representerar värden i kapitalbasen hos DB 1 (aktierna i form av eget kapital och förlagslånet till följd av inspektionens medgivande) används samma riskkapital dubbelt i gruppen.

Innebörden av försäkringsgruppsdirektivet är, något förenklat, att Moderbolagets ekonomiska ställning skall, utöver det individuella kapitalkravet, prövas med hänsyn till mellanhavanden med andra företag i gruppen. Det sker genom beräkning av en gruppbaserad solvensmarginal och en gruppbaserad kapitalbas. Kapital som behövs som buffert (riskkapital) i dotterbolagen får inte samtidigt ingå i Moderbolagets kapitalbas. Riskkapitalet i ett dotterbolag fungerar ju i första hand som detta bolags buffertkapital.

För att få fram en rättvisande gruppbaserad kapitalbas skall alltså kapitalbasen justeras bl.a. med hänsyn till tillgångsvärdena i Moderbolaget som avser aktierna i DB 1 och fordran på förlagslånet till DB 1. På samma sätt skall värdet på DB 1:s aktier i DB 2 elimineras i beräkningen av Moderbolagets gruppbaserade kapitalbas. Vid beräkningen av en gruppbaserad kapitalbas för DB 1 skall i sin tur DB 1 reducera sin kapitalbas med tillgångsvärdet för aktierna i DB 2. Detta illustreras dock inte i detta exempel.

I exemplet antas att möjligheten att föra över kapital från dotterbolagen till Moderbolaget kan ske utan några begränsningar.

Företagens balansräkningar presenteras nedan. Moderbolagets individuella solvensmarginal antas uppgå till 200. För DB 1 och DB 2 är de individuella solvensmarginalerna 400 respektive 500.

Moderbolaget			
Aktier i DB 1 (100 %)	500	Eget kapital	600
Förlagsbevis i DB 1	100	Försäkringsteknisk avsättning	900
Övriga placeringstillgångar	900		
	<u>1500</u>		<u>1500</u>

DB 1			
Aktier i DB 2 (60 %)	300	Eget kapital	600
		Förlagslån	100
Övriga placeringstillgångar	1800	Försäkringsteknisk avsättning	1400
	<u>2100</u>		<u>2100</u>

DB 2			
Placeringstillgångar	3300	Eget kapital	1000
		Försäkringsteknisk avsättning	2300
	<u>3300</u>		<u>3300</u>

Metod 1 Sammanläggnings- och avräkningsmetoden

Sammanläggningsmetoden kännetecknas av följande principer.

- Baseras på icke konsoliderade räkenskaper, dvs. räkenskaperna före avräkning av fordringar och skulder samt intäkter och kostnader inom gruppen
- Dotter- och intresseföretag beaktas med hänsyn till den kapitalandel som innehas
- De ingående försäkringsföretagens kapitalbaser läggs samman
- Riskkapital som används dubbelt räknas av
- Justering sker för kapital som skapats inom gruppen genom inbördes finansiering
- Icke överföringsbart kapital i dotter- och intresseföretag som är försäkringsbolag räknas av
- De i gruppen ingående försäkringsföretagens solvensmarginaler läggs samman
- Den sammanlagda solvensmarginalen (gruppbaserad solvensmarginal) jämförs med den sammanlagda kapitalbasen (gruppbaserad kapitalbas). Den finansiella situationen bedöms därefter med hänsyn till om och i vilken mån den gruppbaseade kapitalbasen överstiger eller underskrider solvensmarginalen (överskott eller underskott)

	MB	DB 1	DB 2 ¹⁾	Elim	Summa
Kapitalbas	600	700	600	-900 ²⁾	1000
Solvensmarginal	-200	-400	-300		-900
Överskott					100

1. Proportionell andel 60 %
2. Bokfört värde aktier i DB1 (500) och DB2 (300) samt förlagsfordran i DB1 (100)

Metod 2 Kapitalandelssmetoden

Kapitalandelssmetoden kännetecknas av följande principer.

- Den baseras på samma sätt som metod 1 på icke konsoliderade räkenskaper och storleken av den kapitalandel som innehas
- Bokfört värde på aktier i dotter- och intresseföretag omvärderas i försäkringsföretaget genom en partiell konsolidering enligt kapitalandelssmetoden
- Justering sker för kapital skapat inom gruppen genom inbördes finansiering
- De ingående försäkringsföretagens solvensmarginaler läggs samman
- Den sammanlagda solvensmarginalen jämförs med försäkringsföretagets justerade kapitalbas för bedömningen av om kapitalkravet är uppfyllt eller inte (överskott eller underskott)
- Den principiella skillnaden gentemot metod 1 är att justeringen för dubbel användning av riskkapital hanteras direkt i försäkringsföretagets balansräkning. Vidare begränsas medtagande av kapital i dotterföretag och intresseföretag som är försäkringsföretag till vad som redovisas som eget kapital, varvid eget-kapitalandelen i obeskattade reserver ingår. Avräkning för kapital som inte är överföringsbart sker därmed delvis med automatik.

	MB	Elim	DB 1	DB 2 ²⁾	MB justerat
Kapitalbas	600	-800 ¹⁾			-200
Värdering enligt kapitalandelsmetoden			600	600	1200
Summa					1000
Solvensmarginal	-200		-400	-300	-900
Överskott					100

1. Bokfört värde aktier i DB1 (500) och DB2 (300)
2. Proportionell andel 60 %

Konsolideringsmetoden kännetecknas av följande.

- Baseras på konsoliderade räkenskaper, dvs. en koncernredovisning
- Den gruppbaseade solvensmarginalen bestäms genom att de ingående försäkringsföretagens solvensmarginaler läggs ihop (alternativt beräknas med användning av uppgifterna i koncernredovisningen)
- Den gruppbaseade kapitalbasen beräknas med utgångspunkt från uppgifterna i koncernredovisningen
- Den gruppbaseade solvensmarginalen jämförs med den gruppbaseade kapitalbasen
- Den principiella skillnaden gentemot metod 1 och 2 är att dotter- och intresseföretag konsolideras enligt principerna för koncernredovisningen. Ett dotterbolag medräknas således i sin helhet även om bolaget inte är helägt.

Koncernredovisning			
Placeringsstillgångar	6000	Eget kapital	1000
		Minoritetens andel av eget kapital	400
		Försäkringsteknisk avsättning	4600
	<u>6000</u>		<u>6000</u>

	MB	DB 1	DB 2 ²⁾	Koncernen
Kapitalbas				1400 ¹⁾
Solvensmarginal	200	400	500	-1100
Överskott				300

1. Eget kapital (1000) och minoritetens andel (400)
2. Full konsolidering 100 % (procentsats som används vid upprättandet av koncernredovisningen)

I exemplet skiljer sig resultatet i metod 3 från resultatet i metod 1 och 2. Detta beror på att i metod 3 har DB 2 beaktats till 100 procent (full konsolidering) trots att den ägda andelen är 60 procent. Med andra ord betraktas minoritetens andel av kapitalöveskottet såsom tillgängligt för gruppen som helhet. En full konsolidering av ett icke helägt dotterbolag kan således innebära att storleken på kapitalet i dotterbolaget överskattas med hänsyn till vad som faktiskt kan föras över från DB 2 till försäkringsföretaget, dvs. kapital som är tillgängligt som riskkapital för försäkringsgruppen. Enligt direktivets bilaga I punkten C.3 kan dock tillsynsmyndigheten begränsa vad som annars får tas med i Moderbolagets gruppbaseade kapitalbas.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 mars 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Freivalds, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, Klingvall, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: Bosse Ringholm

Regeringen beslutar proposition 1999/2000:99 Gruppbaseade försäkringsrörelse regler

---

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i Försäkringsrörelselagen (1982:713)	7 a kap. 5 och 6 §§	31998L0078
Lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar	26 d och 26 e §§	31998L0078
